

30K-2
2600

ПРОЛЕТАРЫ! УСІХ КРАІН, ЗЛУЧАЙТЕСЯ!

БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ

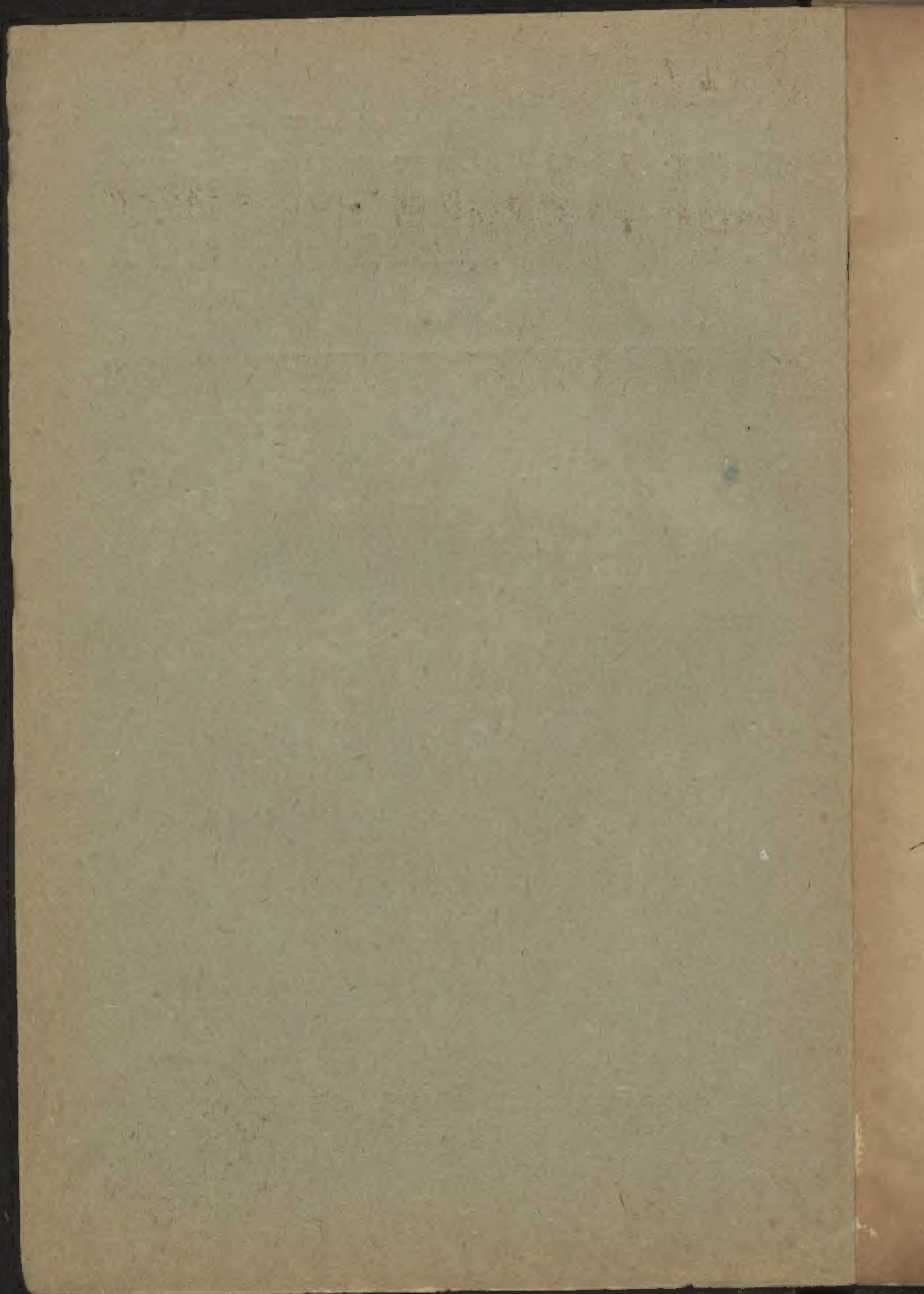
№ 3

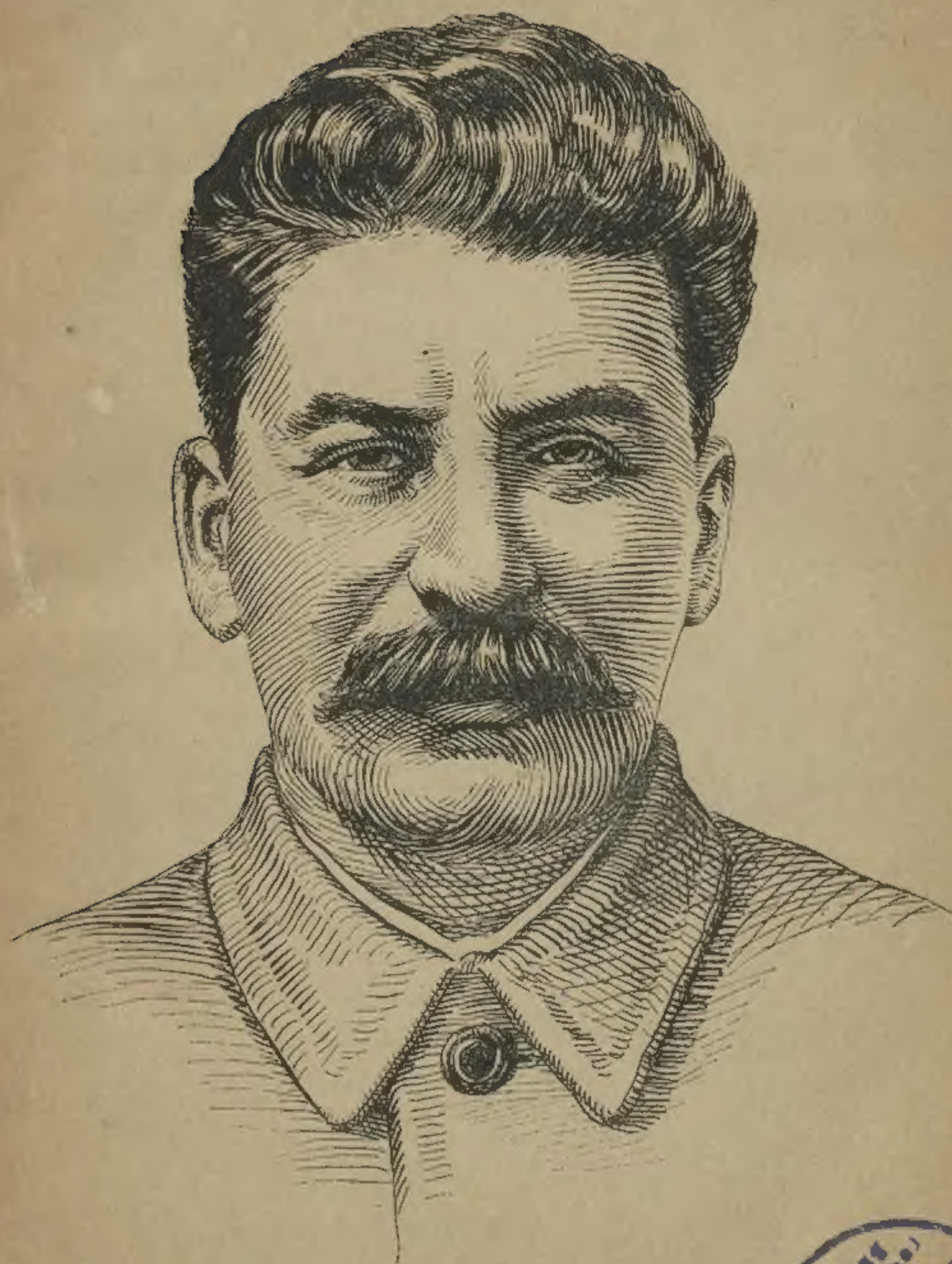
№ 3

02581
18500

М Е Н С К

Выдавецтва ЦК КП(б)Б „ЗВЯЗДА“
1937

08 02

05 05

ПРОЛЕТАРЫ І УСІХ КРАЇН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ

ПАРТЫЙНЫ
ШТОМЕСЯЧНІК
ОРГАН ЦК КП(б)

ГОД ВЫДАНИЯ

№ 3
Сакавік 1937 г.

З М Е С Т

Стар.

І. В. СТАЛІН—Даклад на пленуме ЦК ВКП(б) 3 сакавіка 1937 г.—Аб недахопах партыйнай работы і мерах ліквідацыі трацкісцкіх і іншых двурушнікаў	3
І. В. СТАЛІН—Заклучнае слова на пленуме ЦК ВКП(б) 5 сакавіка 1937 года	22
А. А. ЖДАНАЎ—Даклад на пленуме ЦК ВКП(б) 26 лютага 1937 года—Аб падрыхтоўцы арганізацый да выбараў у Вярхоўны Совет СССР па новай выбарчай сістэме і адпаведная перабудова партыйна-палітычнай работы	34
Рэзалюцыя пленума ЦК ВКП(б) па дакладу тав. Жданава	50
Пісьмо ЦК ВКП(б) — Аб арганізацыі выбараў парт-органаў	53
Рэзалюцыя схода актыва Менскай гарадской арганізацыі КП(б)Б па дакладу тав. Валковіча — Аб выніках пленума ЦК ВКП(б)	55
Інфармацыйнае паведамленне аб сакавіцкім пленуме ЦК КП(б)Б	59
А. АНАНЬЕЎ—Па-большэвіцку рэалізаваць рашэнні ЦК аб уздыме партпрапаганды і агітацыі	61
І. ЖУРАЎЛЕЎ—Як Віцебскі гарком партыі выконвае рашэнні ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)Б	65
Ф. ВАЙНОВІЧ і В. ЧЭРНЫШОЎ—Партыйнае кіраўніцтва комсамола	72
А. ЗЮЗЬКОЎ—Серго Орджанікідзе і яго дзейнасць у Беларусі	76

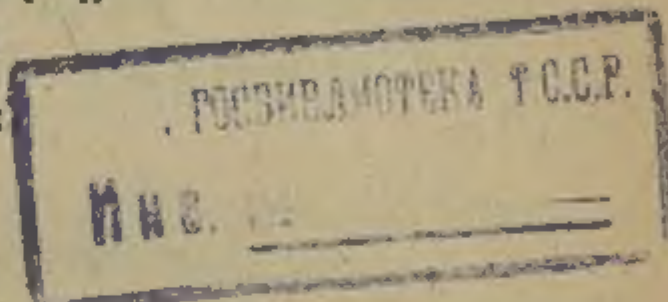
У ДАПАМОГУ ПАРТЫЙНАЙ ПРАПАГАНДЗЕ

Мэты і мэты лютых ворагаў народу—трацкістаў	87
АНДРЭЕВА—Хроніка рэвалюцыйных падзей на Беларусі ў 1917 годзе	93

30K2

2600

(Bess)

2030
0505
18500

ЖЫЦЦЁ МЯСЦОВЫХ ПАРТАРГАНІЗАЦЫЙ

В. ШЛІЦЭР І А. БАГДАНАЎ —Памылкі ў рабоце Барысаўскай партарганізацыі	99
А. РАБ—СНІ —Партарганізацыя Жлобінскага чыгуначнага вузла	105
Д. ЗЕМЦАЎ —Строга выконваць статут партыі.	107
Е. ЛАТЫШАЎ —Заціск самакрытыкі ў Шклоўскай партарганізацыі	109
С—АЎ —Небольшэвіцкі стыль работы райкома	112
ЯКУБ —Да чаго прыводзіць запушчанае партыйнай і палітычнай работы ў масах (Кіраўскі раён)	115

У ЦЭНТРАЛЬНЫМ КАМІТЭЦЕ КП(б)Б

Прытупленне большэвіцкай пільнасці ў кіраўніцтве Быхаўскага райкома КП(б)Б	19
--	----

Адрас рэдакцыі:
 М. е. н. с. к., Чырвонаярмейская вул.,
 ЦК КП(б)Б, пакой 7.
 Тэлефон рэдакцыі
 па кантататару 20000, даб. 50.

Інфармацыйнае паведамленне аб чарговым пленуме ЦК ВКП(б)

У пачатку сакавіка закончыўся Пленум ЦК ВКП(б). Пленум абмеркаваў пытанне аб задачах партыйных арганізацый у сувязі з надыходзячымі выбарамі Вярхоўнага Савета СССР на аснове новай Канстытуцыі. Пленум прыняў адпаведную рэзалюцыю, якая публікуецца ніжэй. Пленум абмеркаваў далей пытанні гаспадарчага і партыйнага будаўніцтва і прыняў адпаведныя практычныя рашэнні. Пленум разглядаў таксама пытанне аб антыпартыйнай дзейнасці Бухарына і Рыкава і настанавіў выключыць іх з радоў ВКП(б).

І. В. Сталін

Аб недахопах партыйнай работы і мерах ліквідацыі трацкісцкіх і іншых двурушнікаў*)

Таварышы!

З дакладаў і спрэчак па іх, заслуханых на Пленуме, відаць, што мы маем тут справу з наступнымі трыма асноўнымі фактамі.

Па-першае, шкодніцкая і дыверсійна-шпіёнская работа агентаў замежных дзяржаў, у ліку якіх даволі актыўную ролю адыгрывалі трацкісты, закранула ў той або іншай ступені ўсе ці амаль усе нашы арганізацыі, як гаспадарчыя, так і адміністрацыйныя і партыйныя.

Па-другое, агенты замежных дзяржаў, у тым ліку трацкісты, пра-ніклі не толькі ў нізавыя арганізацыі, але і на некаторыя адказныя пасты.

Па-трэцяе, некаторыя нашы кіруючыя таварышы, як у цэнтры, так і на месцах, не толькі не здолелі разгледзець сапраўдны твар гэтых шкоднікаў, дыверсантаў, шпіёнаў і забойцаў, але аказаліся да таго бесклапотнымі, благадушнымі і наіўнымі, што нярэдка самі садзейнічалі прасоўванню агентаў замежных дзяржаў на тыя або іншыя адказныя пасты.

Такавы тры бяспрэчныя факты, якія натуральна выцякаюць з дакладаў і спрэчак па іх.

I

Палітычная бесклапотнасць

Чым вытлумачыць, што нашы кіруючыя таварышы, якія маюць багаты вопыт барацьбы з усякага роду антыпартыйнымі і антысо-вецкімі плынямі, аказаліся ў даным выпадку настолькі наіўнымі і сля-нымі, што не здолелі разгледзець сапраўдны твар ворагаў народу, не здолелі распазнаць ваўкоў у авечай скуру, не здолелі сарваць з іх маску?

Ці можна сцвярджаць, што шкодніцкая і дыверсійна-шпіёнская работа агентаў замежных дзяржаў, якія дзейнічаюць на тэрыторыі СССР, можа з'яўляцца для нас чым-небудзь нечаканым і небывалым?

*) Доклад на Пленуме ЦК ВКП(б) 3 сакавіка 1937 года.

Не, нельга гэтага сцвярджаць. Аб гэтым гавораць шкодніцкія акты ў розных галінах народнай гаспадаркі за апошнія 10 год, пачынаючы з шахцінскага перыяда, зафіксаваныя ў афіцыйных дакументах.

Ці можна сцвярджаць, што за апошні час не было ў нас якіх-небудзь перасцерагаючых сігналаў і папярэджваючых указанняў наконт шкодніцкай, шпіёнскай ці тэрарыстычнай дзейнасці трацкіска-зіноўеўскіх агентаў фашызма? Не, нельга гэтага сцвярджаць. Такія сігналы былі, і большэвікі не маюць права забываць пра іх.

Зладзейскае забойства таварыша Кірава было першым сур'ёзным папярэджаннем, якое таварыла аб тым, што ворагі народу будуць двурушнічаць і, двурушнічаючы, будуць маскіравацца пад большэвіка, пад партыйца, для таго, каб уцерціся ў давер'е і адкрыць сабе доступ у нашы арганізацыі.

Судовы працэс «Ленінградскага цэнтра», роўным чынам як судовы працэс «Зіноўева—Каменева», даў новае абгрунтаванне ўрокам, якія выцякалі з факта зладзейскага забойства таварыша Кірава.

Судовы працэс «Зіноўеўска-трацкіскага блока» расшырыў урокі папярэдніх працэсаў, паказаўшы відавочна, што зіноўеўцы і трацкісты яднаюць вакол сябе ўсе варожыя буржуазныя элементы, што яны ператварыліся ў шпіёнскую і дыверсійна-тэрарыстычную агентуру германскай паліцэйскай ахранкі, што двурушніцтва і маскіроўка з'яўляецца адзіным сродкам зіноўеўцаў і трацкістаў для пранікнення ў нашы арганізацыі, што пільнасць і палітычная празорлівасць прадстаўляюць найбольш верны сродак для прадухілення такога пранікнення, для ліквідацыі зіноўеўска-трацкіскай шайкі.

Цэнтральны Камітэт ВКП(б) у сваім закрытым пісьме ад 18 студзеня 1935 года па поведзе зладзейскага забойства таварыша Кірава рашуча перасцерагаў партыйныя арганізацыі ад палітычнай благадушнасці і абывательства ратазейства. У закрытым пісьме сказана:

«Трэба пакончыць з апартуністычнай благадушнасцю, якая зыходзіць з памылковага дапушчэння аб тым, што па меры росту нашых сіл вораг становіцца быццам-бы ўсё больш ручным і бяскрыўдным. Такое дапушчэнне ў корані няправільна. Яно з'яўляецца адрывкай правага ўхілу, які запэўнівае ўсіх і кожнага, што ворагі будуць цішком упаўзаць у сацыялізм, што яны стануць урэшце сапраўднымі сацыялістамі. Не справа большэвікоў спачываць на лаўрах і ратазействаваць. Не благадушнасць нам патрэбна, а пільнасць, сапраўдная большэвіцкая рэвалюцыйная пільнасць. Трэба памятаць, што чым больш безнадзейна становіцца ворагаў, тым больш ахвотна яны будуць хватацца за крайнія сродкі, як адзіныя сродкі асуджаных у іх барацьбе з савецкай уладай. Трэба памятаць гэта і быць пільным».

У сваім закрытым пісьме ад 29 ліпеня 1936 года па поведзе шпіёнска-тэрарыстычнай дзейнасці трацкісцка-зіноўеўскага блока Цэнтральны Камітэт ВКП(б) зноў заклікаў партыйныя арганізацыі да максімальнай пільнасці, да ўмення распазнаваць ворагаў народу, як-бы добра яны ні былі замаскаваны. У закрытым пісьме сказана:

«Цяпер, калі даказана, што трацкісцка-зіноўеўскія ізвергі яднаюць у барацьбе супроць савецкай улады ўсіх найбольш азлобленых і заклятых ворагаў працоўных нашай краіны,— шпіёнаў, правакатараў, дыверсантаў, белагвардзейцаў, кулакоў і т. д., калі паміж гэтымі элементамі, з аднаго боку, і трацкістамі і зіноўеўцамі, з другога боку, сцёрліся ўсякія грані,—усе нашы партыйныя арганізацыі, усе члены партыі павінны зразумець, што пільнасць камуністаў неабходна на любым участку і ва ўсякай абстаноўцы. Неад'емнай якасцю кожнага большэвіка ў сучасных умовах павінна быць уменне распазнаваць ворага партыі, як-бы добра ён ні быў замаскаваны».

Значыць, сігналы і папярэджанні былі.

Да чаго заклікалі гэтыя сігналы і папярэджанні?

Яны заклікалі да таго, каб ліквідаваць слабасць партыйна-арганізацыйнай работы і ператварыць партыю ў непрыступную крэпасць, куды не мог-бы пранікнуць ні адзін двурушнік.

Яны заклікалі да таго, каб пакончыць з недаацэнкаю партыйна-палітычнай работы і зрабіць рашучы паварот у бок усямернага ўзмацнення такой работы, у бок ўзмацнення палітычнай пільнасці.

І што-ж? Факты паказалі, што сігналы і папярэджанні ўспрымаліся нашымі таварышамі больш чым туга.

Аб гэтым красамоўна гавораць усім вядомым факты з галіны кампаніі па праверцы і абмену партыйных дакументаў.

Чым вытлумачыць, што гэтыя перасцярогі і сігналы не мелі належнага дзеяння?

Чым вытлумачыць, што нашы партыйныя таварышы, не гледзячы на іх вопыт барацьбы з антысавецкімі элементамі, не гледзячы на цэлы рад перасцерагаючых сігналаў і папярэджваючых указанняў, аказаліся палітычна блізарукімі перад тварам шкодніцкай і шпіёнска-дыверсійнай работы ворагаў народу?

Можа быць нашы партыйныя таварышы сталі горш, чым яны былі раней, сталі менш свядомымі і дысцыплінаванымі? Не, вядома не!

Можа быць яны сталі перараджацца? Зноў-жа не! Такое меркаванне пазбаўлена ўсякай падставы.

Дык у чым-жа справа? Адкуль такое ратазейства, бесклапотнасць, благадушша, слепата?

Справа ў тым, што нашы партыйныя таварышы, будучы захоплены гаспадарчымі кампаніямі і каласальнымі поспехамі на фронце гаспадарчага будаўніцтва, забылі проста аб некаторых вельмі важ-

ных фактах, аб якіх большэвікі не маюць права забываць. Яны забылі аб адным асноўным факце з галіны міжнароднага становішча СССР і не заўважылі двух вельмі важных фактаў, якія маюць прамыя адносіны да цяперашніх шкоднікаў, шпіёнаў, дыверсантаў і забойцаў, што прыкрываюцца партыйным білетам і маскуюцца пад большэвіка.

II

Капіталістычнае акружанне

Што гэта за факты, аб якіх забылі або якіх проста не заўважылі нашы партыйныя таварышы?

Яны забылі аб тым, што савецкая ўлада перамагла толькі на адной шостай частцы свету, што пяць шостых свету складаюць уладанні капіталістычных дзяржаў. Яны забылі, што Савецкі Саюз знаходзіцца ў абстаноўцы капіталістычнага акружэння. У нас прынята балбатаць аб капіталістычным акружэнні, але не хочучь удумацца, што гэта за штука—капіталістычнае акружэнне. Капіталістычнае акружэнне—гэта не пустая фраза, гэта вельмі рэальная і непрыемная з'ява. Капіталістычнае акружэнне—гэта значыць, што ёсць адна краіна, Савецкі Саюз, якая ўстанавіла ў сябе сацыялістычныя парадкі, і ёсць, апроча таго, многа краін—буржуазныя краіны, якія прадаўжаюць весці капіталістычны вобраз жыцця і якія акружаюць Савецкі Саюз, чакаючы выпадку для таго, каб напасці на яго, разбіць яго або, ва ўсякім выпадку—падарваць яго магутнасць і аслабіць яго.

Аб гэтым асноўным факце забылі нашы таварышы. А ён-жа іменна і вызначае аснову ўзаемаадносін паміж капіталістычным акружэннем і Савецкім Саюзам.

Узяць, напрыклад, буржуазныя дзяржавы. Наіўныя людзі могуць падумаць, што паміж імі існуюць выключна добрыя адносіны, як паміж дзяржавамі аднатыпнымі. Але так могуць думаць толькі наіўныя людзі. На самай справе адносіны паміж імі больш чым далёкі ад добрасуседскіх адносін. Даказана, як двойчы два чатыры, што буржуазныя дзяржавы засылаюць адна да адной у тыл сваіх шпіёнаў, шкоднікаў, дыверсантаў, а часам і забойцаў, даюць ім заданне ўкараніцца ва ўстановы і прадпрыемствы гэтых дзяржаў, стварыць там сваю сетку і «у выпадку неабходнасці»—узарваць іх тылы, каб аслабіць іх і падарваць іх магутнасць. Так абстаіць справа ў сучасны момант. Так абстаіла справа і ў мінулым. Узяць, напрыклад, дзяржавы ў Еўропе часоў Напалеона I. Францыя кішэла тады шпіёнамі і дыверсантамі з лагера рускіх, немцаў, аўстрыйцаў, англічан. І, наадварот, Англія, нямецкія дзяржавы, Аўстрыя, Расія мелі тады ў сваім тылу не меншую колькасць шпіёнаў і дыверсантаў з французскага лагера. Агенты Англіі двойчы рабілі замах на жыццё Напалеона і некалькі

раз падымалі вандэйскіх сялян ва Францыі супроць урада Напалеона. А што-ж сабою прадстаўляў напалеонаўскі ўрад? Буржуазны ўрад, які задушываў французскую рэвалюцыю і захаваў толькі тыя рэзультаты рэвалюцыі, якія былі выгадны буйнай буржуазіі. Няма чаго і гаварыць, што напалеонаўскі ўрад не аставаўся ў даўгу ў сваіх суседзяў і таксама прыдпрымаў свае дыверсійныя мерапрыемствы. Так было ў мінулым, 130 гадоў таму назад. Так абстаць справа цяпер, праз 130 гадоў пасля Напалеона I. Зараз Францыя і Англія кішаць нямецкімі шпіёнамі і дыверсантамі і, наадварот, у Германіі ў сваю чаргу падвізаюцца англа-французскія шпіёны і дыверсанта. Амерыка кішаць японскімі шпіёнамі і дыверсантамі, а Японія — амерыканскімі.

Такі закон узаемаадносін паміж буржуазнымі дзяржавамі.

Паўстае пытанне, чаму буржуазныя дзяржавы павінны адносіцца да савецкай сацыялістычнай дзяржавы больш мякка і больш падобрасуседску, чым да аднатыпных буржуазных дзяржаў? Чаму яны павінны васылаць у тылы Савецкага Саюза менш шпіёнаў, шкоднікаў, дыверсантаў і забойцаў, чым засылаюць іх у тылы родсцвеных ім буржуазных дзяржаў? Адкуль вы гэта ўзялі? Ці не вярчэй будзе, з пункту погляду марксізма, дапусціць, што ў тылы Савецкага Саюза буржуазныя дзяржавы павінны засылаць удвая і ўтрая больш шкоднікаў, шпіёнаў, дыверсантаў і забойцаў, чым у тылы любой буржуазнай дзяржавы?

Ці не ясна, што накуль існуе капіталістычнае акружэнне, будучь існаваць у нас шкоднікі, шпіёны, дыверсанта і забойцы, засылаемыя ў нашы тылы агентамі замежных дзяржаў?

Аб усім гэтым забылі нашы партыйныя таварышы, і, забыўшы аб гэтым, аказаліся захвачанымі знянацку.

Вось чаму шпіёнска-дыверсійная работа трацкісцкіх агентаў японска-нямецкай паліцэйскай ахранкі аказалася для некаторых нашых таварышоў поўнай нечаканасцю.

III

Сучасны трацкізм

Далей. Ведучы барацьбу з трацкісцкімі агентамі, нашы партыйныя таварышы не заўважылі, прагледзелі, што цяперашні трацкізм ужо не той, чым ён быў, скажам, год 7—8 таму назад, што трацкізм і трацкісты працягвалі за гэты час сур'езную эвалюцыю, якая ў корані змяніла твар трацкізма, што з прычыны гэтага і барацьба з трацкізмам, метады барацьбы з ім павінны быць зменены ў корані. Нашы партыйныя таварышы не заўважылі, што трацкізм перастаў быць палітычнаю плынню ў рабочым класе, што з палітычнай плыні ў рабочым класе, якім ён быў 7—8 год таму назад, трацкізм ператварыўся ў агалцелую і беспрынцыпную банду шкоднікаў, дыверсантаў,

шпіёнаў і забойцаў, якія дзейнічаюць па заданнях разведвальных органаў замежных дзяржаў.

3 Што такое палітычная плынь у рабочым класе? Палітычная плынь у рабочым класе—гэта такая група або партыя, якая мае сваю пэўную палітычную фізіяномію, платформу, праграму, якая не хавае і не можа хаваць сваіх поглядаў ад рабочага класа, а наадварот, прапагандуе свае погляды адкрыта і чэсна, на вачах у рабочага класа, якая не баіцца паказаць свой палітычны твар рабочаму класу, не баіцца дэманстраваць сваіх сапраўдных мэт і задач перад рабочым класам, а наадварот, з адкрытым заб'ягам ідзе ў рабочы клас для таго, каб пераказаць яго у праваце сваіх поглядаў. Трацкізм у мінулым, год 7—8 таму назад, быў адной з такіх палітычных плыней у рабочым класе, праўда, антыленінскай і таму глыбока памылковай, але ўсё-ж палітычнаю плынню.

Ці можна сказаць, што цяперашні трацкізм, трацкізм, скажам, 1936 года, з'яўляецца палітычнаю плынню ў рабочым класе? Не, нельга гэтага гаварыць. Чаму? Таму, што сучасныя трацкісты баяцца паказаць рабочаму класу свой сапраўдны твар, баяцца адкрыць яму свае сапраўдныя мэт і задачы, старанна хаваюць ад рабочага класа сваю палітычную фізіяномію, апасаючыся, што, калі рабочы клас даведаецца аб іх сапраўдных намерах, ён пракляне іх, як людзей чуждых, і прагоніць іх ад сябе. Гэтым, уласна, і тлумачыцца, што асноўным метадам трацкісцкай работы з'яўляецца цяпер не адкрытая і чэсная прапаганда сваіх поглядаў у рабочым класе, а маскіроўка сваіх поглядаў, ліст'вае і падхалімскае усхваляе поглядаў сваіх праціўнікаў, фарысейскае і фальшывае ўтоптвае у гразь сваіх уласных поглядаў.

На судовым працэсе 1936 года, калі ўспомніце, Каменеў і Зіноўеў рашуча адмаўлялі наяўнасць у іх якой-небудзь палітычнай платформы. У іх была поўная магчымасць разгарнуць на судовым працэсе сваю палітычную платформу. Аднак яны гэтага не зрабілі, заявіўшы, што ў іх няма ніякай палітычнай платформы. Не можа быць сумнення, што абодва яны хлусілі, адмаўляючы наяўнасць у іх платформы. Цяпер нават сляпія бачаць, што ў іх была свая палітычная платформа. Але чаму яны адмаўлялі наяўнасць у іх якой-небудзь палітычнай платформы? Таму што яны баяліся адкрыць свой сапраўдны палітычны твар, яны баяліся прадэманстраваць сваю сапраўдную платформу рэстаўрацыі капіталізма ў СССР, апасаючыся, што такая платформа выкліча ў рабочым класе агіду.

На судовым працэсе ў 1937 годзе Пятакоў, Радэк і Сакольнікаў сталі на іншы шлях. Яны не адмаўлялі наяўнасці палітычнай платформы ў трацкістаў і зіноўеўцаў. Яны прызналі наяўнасць у іх пэўнай палітычнай платформы, прызналі і разгарнулі яе ў сваіх паказаннях. Але разгарнулі яе не для таго, каб заклікаць рабочы клас, заклікаць

народ да падтрымання трацкісцкай платформы, а для таго, каб праклясці і закліаіць яе, як платформу антынародную і антыпролетарскую. Рэстаўрацыя капіталізма, ліквідацыя калгасаў і саўгасаў, аднаўленне сістэмы эксплуатацыі, саюз з фашысцкімі сіламі Германіі і Японіі для прыбліжэння вайны з Савецкім Саюзам, барацьба за вайну і супроць палітыкі міру, тэрытарыяльнае расчляненне Савецкага Саюза з аддачай Украіны немцам, а Прымор'я—японцам, падрыхтоўка ваеннага паражэння Савецкага Саюза ў выпадку нападу на яго варожых дзяржаў, і, як сродак дасягнення гэтых задач,—шкодніцтва, дыверсія, індывідуальны тэрор супроць кіраваньня, савецкай улады, шпіянаж на карысць японска-нямецкіх фашысцкіх сіл,—такава разгорнутая Пятаковым, Радэкам і Сакольнікавым палітычная платформа цяперашняга трацкізма. Зразумела, што такую платформу не маглі не хаваць трацкісты ад народу, ад рабочага класа. І яны хавалі яе не толькі ад рабочага класа, але і ад трацкісцкай масы, і не толькі ад трацкісцкай масы, але нават ад кіруючай трацкісцкай верхавінкі, якая складалася з невялікай кучкі людзей у 30—40 чалавек. Калі Радэк і Пятакоў патрабавалі ад Троцкага дазволу на скліканне маленькай канферэнцыі трацкістаў у 30—40 чалавек для інфармацыі аб характары гэтай платформы, Троцкі забараніў ім гэта, сказаўшы, што неэтазгодна гаварыць аб сапраўдным характары платформы нават маленькай кучцы трацкістаў, бо такая «аперацыя» можа выклікаць раскол.

«Палітычныя дзеячы», якія хаваюць свае погляды, сваю платформу не толькі ад рабочага класа, але і ад трацкісцкай масы, а не толькі ад трацкісцкай масы, але і ад кіруючай верхавінкі трацкістаў,—такава фізіяномія сучаснага трацкізма.

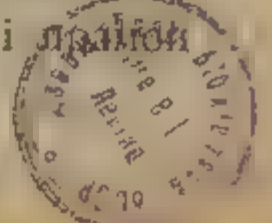
Але з гэтага выцякае, што сучасны трацкізм нельга ўжо называць палітычнаю плыню ў рабочым класе.

Сучасны трацкізм ёсць не палітычная плынь у рабочым класе, а беспрынцыпная і безыдэйная банда шкоднікаў, дыверсантаў, разведчыкаў, шпіёнаў, забойцаў, банда заклятых ворагаў рабочага класа, якія дзейнічаюць па ўайму ў разведвальных органаў замежных дзяржаў.

Такі бясспрэчны рэзультат эвалюцыі трацкізма за апошнія 7—8 год.

Такава розніца паміж трацкізмам у мінулым і трацкізмам у сучасным.

Памылка нашых партыйных таварышоў заключаецца ў тым, што яны не заўважылі гэтай глыбокай розніцы паміж трацкізмам у мінулым і трацкізмам у сучасным. Яны не заўважылі, што трацкісты даўно ўжо перасталі быць ідэйнымі людзьмі, што трацкісты даўно ўжо ператварыліся ў разбойнікаў з вялікай дарогі, здольных на любую гадасць, здольных на ўсе мяззотнае аж да шпіянажу і прапаганды.

зрады сваёй радзіме, толькі-б напакасціць савецкай дзяржаве і савецкай уладзе. Яны не заўважылі гэтага і таму не здолелі своєчасова перабудавацца для таго, каб павесці барацьбу з трацкістамі па-новаму, больш рашуча. Вось чаму мерзасці трацкістаў за апошнія гады з'явіліся для некаторых нашых партыйных таварышоў поўнай нечаканасцю.

Далей Нарэшце, нашы партыйныя таварышы не заўважылі таго, што паміж цяперашнімі шкоднікамі і дыверсантамі, сярод якіх трацкісцкія агенты фашызма адыгрываюць даволі актыўную ролю, з аднаго боку, і шкоднікамі і дыверсантамі часоў шахцінскага перыяда, з другога боку, ёсць істотная розніца.

Па-першае. Шахцінцы і промпартыйцы былі адкрыта чуждымі нам людзьмі. Гэта былі большаю часткай былыя ўласнікі прадпрыемстваў, былыя ўпраўляючыя пры старых гаспадарках, былыя кампаньёны старых акцыянерных таварыстваў, або проста старыя буржуазныя спецыялісты, адкрыта варожыя нам палітычна. Ніхто з нашых людзей не сумняваўся ў сапраўднасці палітычнага твару гэтых паноў, ды і самі шахцінцы не скрывалі сваіх неспрыяжных адносін да савецкага ладу. Нельга тое-ж самае сказаць аб цяперашніх шкодніках і дыверсантах, аб трацкістах. Цяперашнія шкоднікі і дыверсanty, трацкісты,—гэта большаю часткай людзі партыйныя, з партыйным білетам у кішэні,—стала быць, людзі фармальна не чужыя. Калі старыя шкоднікі ішлі супроць нашых людзей, то новыя шкоднікі, наадварот, ліслівяць перад нашымі людзьмі, усхваляюць нашых людзей, падхалімнічаюць перад імі для таго, каб уцёрціся ў давер'е. Розніца, як бачыце, істотная.

Па-другое. Сіла шахцінцаў і промпартыйцаў заключалася ў тым, што яны мелі ў большай ці меншай ступені неабходныя тэхнічныя веды, у той час, як нашы людзі, не меўшы такіх ведаў, вымушаны былі вучыцца ў іх. Гэта акалічнасць давала шкоднікам шахцінскага перыяда вялікую перавагу, давала ім магчымасць шкоціць свабодна і бесперашкодна, давала ім магчымасць ашукваць нашых людзей тэхнічна. Не тое з цяперашнімі шкоднікамі, з трацкістамі. У цяперашніх шкоднікаў няма ніякіх тэхнічных пераваг у адносінах да нашых людзей. Наадварот, тэхнічна нашы людзі больш падрыхтаваны, чым цяперашнія шкоднікі, чым трацкісты. За час ад шахцінскага перыяда да нашых дзён у нас выраслі дзесяткі тысяч сапраўдных тэхнічна падкаваных большэвіцкіх кадраў. Можна было-б назваць тысячы і дзесяткі тысяч тэхнічна выраслых большэвіцкіх кіраўнікоў, у параўнанні з якімі ўсе гэтыя Пятаковы і Ліўшыцы, Шэстовы і Багуслаўскія, Муралавы і Дробнісы з'яўляюцца пустымі балбатунамі і прыгатавішкамі з пункту погляду тэхнічнай падрыхтоўкі. У чым-жа ў такім выпадку заключаецца сіла сучасных шкоднікаў, трацкістаў? Іх сіла заключаецца ў партыйным білеце, у тым, што яны маюць партыйны

білет. Ёх сіла заключаецца ў тым, што партыйны білет дае ім палітычнае давер'е і адкрывае ім доступ ва ўсе нашы ўстановы і арганізацыі. Ёх перавага заключаецца ў тым, што, маючы партыйныя білеты і прыкідваючыся прыхільцамі савецкай улады, яны ашуквалі нашых людзей палітычна, зложывалі давер'ем, шкодзілі цішжом і адкрывалі нашы дзяржаўныя сакрэты ворагам Савецкага Саюза. «Перавага» сумнявальная па сваёй палітычнай і маральнай вартасці, але ўсё-ж «перавага». Гэтай «перавагай» і тлумачыцца, уласна, тая акалічнасць, што трацкісцкія шкоднікі, як людзі з партбілетам, якія маюць доступ ва ўсе месцы нашых устаноў і арганізацый, аказаліся прамой знаходкай для разведвальных органаў замежных дзяржаў.

Памылка некаторых нашых партыйных таварышоў заключаецца ў тым, што яны не заўважалі, не зразумелі ўсёй гэтай розніцы паміж старымі і новымі шкоднікамі, паміж шахцінцамі і трацкістамі, і, не заўважыўшы гэтага, не здолелі своєчасова перабудавацца для таго, каб павесці барацьбу з новымі шкоднікамі па-новаму.

IV

Ценявыя бакі гаспадарчых поспехаў

Такагэ асноўныя факты з галіны нашага міжнароднага і ўнутранага становішча, аб якіх забылі або якіх не заўважылі многія нашы партыйныя таварышы.

Вось чаму нашы людзі аказаліся захвачанымі зняцку падзеямі апошніх год па частцы шкодніцтва і дыверсій.

Могучь запытаць: але чаму нашы людзі не заўважалі ўсяго гэтага, чаму яны забылі аб усім гэтым?

Адкуль узаліся ўсе гэтыя забыўчывасць, слепата, бяспечнасць, благадушша?

Ці не ёсць гэта арганічны парок у рабоце нашых людзей?

Не, гэта не арганічны парок. Гэта—часовая з'ява, якая можа быць хутка ліквідавана пры наяўнасці некаторых намаганняў з боку нашых людзей.

У чым-жа тады справа?

Справа ў тым, што нашы партыйныя таварышы за апошнія гады былі цалкам захоплены гаспадарчай работай, яны былі да крайнасці захоплены гаспадарчымі поспехамі і, будучы захоплены ўсёй гэтай справай,—забылі аб усім іншым, закінулі ўсё астатняе.

Справа ў тым, што, будучы захоплены гаспадарчымі поспехамі, яны сталі бачыць у гэтай справе пачатак і канец усяго, а на такія справы, як міжнароднае становішча Савецкага Саюза, капіталістычнае акружэнне, узмацненне палітычнай работы партыі, барацьба са шкодніцтвам і т. п. —не сталі проста зварачаць увагі, думаючы, што ўсе гэтыя пытанні прадстаўляюць другарадную або нават трэцерадную справу.

Поспехі і дасягненні—справа, вядома, вялікая. Нашы поспехі ў галіне соцыялістычнага будаўніцтва сапраўды велізарны. Але поспехі, як і ўсё на свеце, маюць і свае ценявыя бакі. У людзей, мала спрактыкаваных у палітыцы, вялікія поспехі і вялікія дасягненні нярэдка параджаюць бяспечнасць, благадушша, самаздаволенасць, празмерную самаўпэўненасць, зазнайства, самахвальства. Вы не можаце адмаўляць, што за апошні час, хвастуючы ў нас развівалася процьма. Не дзіўна, што ў гэтай абстаноўцы вялікіх і сур'езных поспехаў у галіне соцыялістычнага будаўніцтва ствараюцца настроі бохвальства, настроі парадных маніфестацый нашых поспехаў, ствараюцца настроі недацэнкі сіл нашых зорагаў, настроі пераацэнкі сваіх сіл і, як вынік усяго гэтага,—з'яўляецца палітычная слепата.

Тут я павінен сказаць некалькі слоў аб небяспеках, звязаных з поспехамі, аб небяспеках, звязаных з дасягненнямі.

Аб небяспеках, звязаных з цяжкасцямі, мы ведаем па вопыту. Вось ужо некалькі год вядзем барацьбу з такога роду небяспекамі і, трэба сказаць, не без поспеху. Небяспекі, звязаныя з цяжкасцямі, у людзей нястойкіх параджаюць нярэдка настроі смутку, нявер'я ў свае сілы, настроі песімізма. І, наадварот, там, дзе справа ідзе аб тым, каб перамагчы небяспекі, якія выцякаюць з цяжкасцей, людзі загартоўваюцца ў гэтай барацьбе і выходзяць з барацьбы сапраўды цвёрдакаменнымі большэвікамі. Такава прырода небяспек, звязаных з цяжкасцямі. Такавыя рэзультаты пераадалення цяжкасцей.

Але ёсць другога роду небяспекі, небяспекі, звязаныя з поспехамі, небяспекі, звязаныя з дасягненнямі. Так, так, таварышы, небяспекі, звязаныя з поспехамі, з дасягненнямі. Небяспекі гэтыя заключаюцца ў тым, што у людзей, мала спрактыкаваных у палітыцы і не вельмі многа бачыўшых, абстаноўка поспехаў—поспех за поспехам, дасягненне за дасягненнем, перавыкананне планаў за перавыкананнем, параджае настроі бяспечнасці і самаздаволенасці, стварае атмасферу парадных урачыстасцей і ўзаемных прывітанняў, якія забываюць пачуццё меры і прытупляюць палітычнае чутцё, размагнічвае людзей і штурхае іх на-тое, каб спачыць на лаўрах.

Нядзіва, што ў гэтай адурваючай атмасферы зазнайства і самаздаволенасці, атмасферы парадных маніфестацый і шумлівых самаўсхваленняў людзі забываюць аб некаторых істотных фактах, якія маюць першаступеннае значэнне для лёсу нашай краіны, людзі пачынаюць не заўважаць такіх непрыемных фактаў, як капіталістычнае акружэнне, новыя формы шкодніцтва, небяспекі, звязаныя з нашымі поспехамі і т. п. Капіталістычнае акружэнне? Ды гэта-ж глупства! Якое значэнне можа мець нейкае капіталістычнае акружэнне, калі мы выконваем і перавыконваем нашы гаспадарчыя планы? Новыя формы шкодніцтва, барацьба з трацкізмам? Усё гэта пусцякі! Якое значэнне могуць мець усе гэтыя дробязі, калі мы выконваем і перавыконваем

нашы гаспадарчыя планы? Партыйны статут, выбарнасць партарганаў, справаздачнасць партыйных кіраўнікоў перад партыйнай масай? Ды ці ёсць ва ўсім гэтым патрэба? Ці варта наогул вазіцца з гэтымі дробязямі, калі гаспадарка ў нас расце, а матэрыяльнае становіцца рабочых і сялян усё больш і больш паляпшаецца? Глуснякі усё гэта! Планы перавыконваем, партыя ў нас нядрэнная, ЦК партыі таксама нядрэнны, —якога ражня яшчэ нам трэба? Дзіўныя людзі сядзяць там у Маскве, у ЦК партыі: выдумляюць нейкія пытанні, талкуюць аб нейкім шкодніцтве, самі не спяць, іншым спаць не даюць...

Вось вам наглядны прыклад таго, як легка і «проста» заражаюцца палітычнай слепатою некаторыя нашы нявопытныя таварышы ў рэзультате галавакружыцельнага захаплення гаспадарчымі поспехамі.

Такавы небяспекі, звязаныя з поспехамі, з дасягненнямі.

Такавы прычыны таго, што нашы партыйныя таварышы, захапіўшыся гаспадарчымі поспехамі, забылі аб фактах міжнароднага і ўнутранага характару, якія маюць істотнае значэнне для Савецкага Саюза, і не заўважылі цэлага раду небяспек, акружаючых нашу краіну.

Такавы карэнні нашай бяспечнасці, забыўчывасці, благадушнасці, малітычнай слепаты.

Такавы карэнні недахопаў нашай гаспадарчай і партыйнай работы.

V

Нашы задачы

Як ліквідаваць гэтыя недахопы нашай работы?

Што трэба зрабіць для гэтага?

Неабходна ажыццявіць наступныя мерапрыемствы.

1) Неабходна перш за ўсё павярнуць увагу нашых партыйных таварышоў, якія вязнуць у «бягучых пытаннях» па лініі таго або іншага ведамства, — у бок вялікіх палітычных пытанняў міжнароднага і ўнутранага характару.

2) Неабходна ўзняць палітычную работу нашай партыі на належную вышыню, паставіўшы ў цэнтр увагі задачу палітычнага асветлення і большэвіцкай загартоўкі партыйных, савецкіх і гаспадарчых кадраў.

3) Неабходна растлумачваць нашым партыйным таварышам, што гаспадарчыя поспехі, значэнне якіх бяспрэчна вельмі вяліка і якіх мы будзем дабівацца і ў далейшым, з дня ў дзень, з года ў год, — усё-ж не вычэрпваюць усёй справы нашага соцыялістычнага будаўніцтва.

Растлумачваць, што ценявыя бакі, якія звязаны з гаспадарчымі поспехамі і выражаюцца ў самаздаволенасці, бяспечнасці, у прытуп-

лени політичного чуття, можуть бути ліквідовані тільки у тій випадку, коли господарчі успіхи спалучаються з успіхами партійного будівництва і розгорнутої політичної роботою нашої партії.

Роздумуючи, що самі господарчі успіхи, їх тривалість і працяздатність цілком і повністю залежать від успіхів партійно-організаційної і партійно-політичної роботи, що без цієї умови господарчі успіхи можуть аказатися побудованими на піску.

4) Необхідно пам'ятати і ніколи не забувати, що капіталістичне оточення з'являється основним фактом, який визначає міжнародне становище Совецького Союзу.

Пам'ятати і ніколи не забувати, що пакується капіталістичне оточення,—будуть і шкодники, диверсанти, шпії, терористи, заслані у тил Совецького Союзу розвідвальними органами закордонних держав, пам'ятати аб'язково і всі боротьбу з тими тваринами, які неадекватно значення факта капіталістичного оточення, які неадекватно сили і значення шкодництва.

Роздумуючи нашим партійним товаришам, що ніякі господарчі успіхи, як-би вони ні були великі, не можуть анулювати факта капіталістичного оточення і викликаючих з цього факта результатів.

Прийняти необхідні заходи для того, щоб наші товариши, партійні і беспартійні більшовики, мали мати можливість знайомитися з методами і задачами, з практикою і технікою шкодницько-диверсійної і шпійської роботи закордонних розвідвальних органів.

5) Необхідно роздумувати нашим партійним товаришам, що троцькісти, які представляють активні елементи диверсійно-шкодницької і шпійської роботи закордонних розвідвальних органів, давно уже перестали бути політичною силою у робочому класі, що вони давно уже перестали служити якій-небудь ідеї, сумішчальної з інтересами робочого класу, що вони перетворилися у беспринципну і безвідповідальну банду шкодників, диверсантів, шпів, заборонців, які працюють на найму у закордонних розвідвальних органах.

Роздумуючи, що у боротьбі з сучасним троцькізмом потрібні цілком не старі методи, не методи дискусій, а нові методи, методи використання і розгрому.

6) Необхідно роздумувати нашим партійним товаришам різницю між сучасними шкодниками і шкодниками шахінського періоду, роздумувати, що коли шкодники шахінського періоду ашуквали наших людей на техніці, використовуючи їх технічну аспірацію, то сучасні шкодники, які мають партійні білет, ашукують наших людей на політичній довірі до їх, як до членів партії, використовуючи політичну безпеку наших людей.

Необхідно доповнити старі лозунги аб'язовані технікою, які адекватно періоду шахінських часів, новим лозунгом аб'язовані політич-

ным вихаванні кадраў, аб авалоданні большэвізмам і ліквідацыі нашай палітычнай даверчывасці, лозунгам, які зусім адпавядае цяперашняму перажываемаму перыяду.

Могуць запытаць: хіба нельга было год дзесяць таму назад, у перыяд шахцінскіх часоў, даць адразу абодва лозунгі, і першы лозунг аб авалоданні тэхнікай, і другі лозунг аб палітычным вихаванні кадраў? Не, нельга было. Так у нас справы не робяцца ў большэвіцкай партыі. У паваротныя моманты рэволюцыйнага руху заўсёды высюваецца адзін які-небудзь асноўны лозунг, як вышавы, для таго, каб, ухаліўшыся за яго, выцягнуць праз яго ўвесь ланцуг. Ленін так вучыў нас: апытаеце асноўнае звязно ў ланцуг нашай работы, ахапіцеся за яго і выцягвайце яго для таго, каб праз яго выцягнуць увесь ланцуг і ісці наперад. Гісторыя рэволюцыйнага руху паказвае, што гэта тактыка з'яўляецца адзінай правільнай тактыкай. У шахцінскі перыяд слабасць нашых людзей заключалася ў іх тэхнічнай адсталасці. Не палітычнай, а тэхнічнай пытанні з'яўляліся тады ў нас самым слабым месцам. Што датычыць нашых палітычных адносін да гэтага часных шкоднікаў, то яны былі зусім ясны, іх адносіны большэвікоў да палітычна чуждых людзей. Гэту нашу тэхнічную слабасць мы ліквідавалі тым, што гэты лозунг аб авалоданні тэхнікай і выхавалі за гэты перыяд дзесяці і сотні тысяч тэхнічна падкаваных большэвіцкіх кадраў. Іншая справа цяпер, калі мы маем ужо тэхнічна падкаваных большэвіцкіх кадры і калі ў ролі шкоднікаў выдзяляюць не адкрыта чуждых людзей, якія не маюць ктаму-ж ніякіх тэхнічных пераваг у параўнанні з нашымі людзьмі, а людзей, якія маюць партыйны білет і карыстаюцца ўсімі правамі членаў партыі. Цяпер слабасць нашых людзей складае не тэхнічная адсталасць, а палітычная бяспечнасць, слабое давер'е да людзей, выпадкова атрымаўшых партыйны білет, адсутнасць праверкі людзей не па іх палітычных дэкларацыях, а па рэзультатах іх работы. Цяпер вузлавым пытаннем для нас з'яўляецца не ліквідацыя тэхнічнай адсталасці нашых кадраў, бо яна ў асноўным ужо ліквідавана, а ліквідацыя палітычнай бяспечнасці і палітычнай даверчывасці да шкоднікаў, выпадкова атрымаўшых партыйны білет.

Такая карэнная розніца паміж вузлавым пытаннем у справе барацьбы за кадры ў перыяд шахцінскіх часоў і вузлавым пытаннем цяперашняга перыяда.

Вось чаму мы не маглі і не павінны былі даваць год дзесяць таму, назад адразу абодва лозунгі, і лозунг аб авалоданні тэхнікай, і лозунг аб палітычным вихаванні кадраў.

Вось чаму стары лозунг аб авалоданні тэхнікай неабходна цяпер дапоўніць новым лозунгам аб авалоданні большэвізмам, аб палітычным вихаванні кадраў і ліквідацыі нашай палітычнай бяспечнасці.

7) Неабходна разбіць і адмаўць прэч глыбую тэорыю аб тым, што

з кожным нашым прасоўваннем наперад класавая барацьба ў нас павінна нібыта ўсё больш і больш затухаць, што па меры нашых поспехаў класавы вораг становіцца нібыта ўсё больш і больш ручным.

Гэта — не толькі гнілая тэорыя, але і небяспечная тэорыя, бо яна ўсыпляе нашых людзей, заводзіць іх у пастку, а класаваму ворагу дае магчымасць аправіцца для барацьбы з савецкаю ўладай.

Наадварот, чым больш будзем прасоўвацца наперад, чым больш будзем мець поспехаў, тым больш будуць аслабляцца астаткі разбітых эксплуатацыйскіх класаў, тым хутчэй будуць яны ісці на больш вострыя формы барацьбы, тым больш яны будуць пакасацца савецкай дзяржаве, тым больш яны будуць хапацца за самыя адчайныя сродкі барацьбы, як апошнія сродкі асуджаных.

Трэба мець на ўвазе, што астаткі разбітых класаў у СССР не адзінокі. Яны маюць прамое падтрыманне з боку нашых ворагаў за межамі СССР. Памылкова было-б думаць, што сфера класовай барацьбы абмежавана граніцамі СССР. Калі адзін канец класовай барацьбы мае сваё дзеянне ў рамках СССР, то другі яе канец працягваецца ў межы акружаючых нас буржуазных дзяржаў. Аб гэтым не могуць не ведаць астаткі разбітых класаў. І іменна таму, што яны аб гэтым ведаюць, яны будуць і ў далейшым прадаўжаць свае адчайныя вылазкі.

Так вучыць нас гісторыя. Так вучыць нас ленінізм.

Неабходна памятаць усё гэта і быць на-чаку.

8) Неабходна разбіць і адкінуць прэч другую гнілую тэорыю, якая гаворыць аб тым, што не можа быць нібыта шкоднікам той, хто не заўсёды шкодзіць і хто хоць калі-небудзь паказвае поспехі ў сваёй рабоце.

Гэта дзіўная тэорыя выкрывае наіўнасць яе аўтароў. Ні адзін шкоднік не будзе ўвесь час шкодзіць, калі ён не хоча быць выкрытым у самы кароткі тэрмін. Наадварот, сапраўдны шкоднік павінен час ад часу паказваць поспехі ў сваёй рабоце, бо гэта адзіны сродак захавацца яму, як шкодніку, уцярпець у давер'е і прадаўжаць сваю шкодніцкую работу.

Я думаю, што пытанне гэта ясна і не мае патрэбы ў далейшых тлумачэннях.

9) Неабходна разбіць і адкінуць прэч трэцюю гнілую тэорыю, якая гаворыць аб тым, што сістэматычнае выкананне гаспадарчых планаў зводзіць нібыта на нішто шкодніцтва і рэзультаты шкодніцтва.

Падобная тэорыя можа мець толькі адну мэту: паказываць ведамственую самалюбнасць нашых работнікаў, супакоіць іх і аслабіць іх барацьбу са шкодніцтвам.

Што значыць — «сістэматычнае выкананне нашых гаспадарчых планаў»?

Па-першае, даказана, што ўсе нашы гаспадарчыя планы з'яўляюцца занижзенымі, бо яны не ўлічваюць велізарных рэзерваў і магчымасцей, якія тояцца ў нетрах нашай народнай гаспадаркі.

Па-другое, сумарнае выкананне гаспадарчых планаў па наркаматах у цэлым яшчэ не значыць, што па некаторых вельмі важных галінах таксама выконваюцца планы. Наадварот, факты гавораць, што цэлы рад наркаматаў, выканаўшых і нават перавыканаўшых гадавыя гаспадарчыя планы, сістэматычна не выконвае планаў па некаторых вельмі важных галінах народнай гаспадаркі.

Па-трэцяе, не можа быць сумнення ў тым, што калі-б шкоднікі не былі выяўлены і выкінуты вон, з выкананнем гаспадарчых планаў справа абстаяла-б куды горш, аб чым трэба было-б памятаць блізарукім аўтарам разбіраемай тэорыі.

Па-чацвёртае, шкоднікі звычайна прыурочваюць галоўную сваю шкодніцкую работу не да перыяда мірнага часу, а да перыяду перададзя вайны ці самой вайны. Дапусцім, што мы сталі-б убаякваць сябе гнілой тэорыяй аб «сістэматычным выкананні гаспадарчых планаў» і не чапалі-б шкоднікаў. Ці ўяўляюць аўтары гэтай гнілой тэорыі, якую каласальную шкоду нанеслі-б нашай дзяржаве шкоднікі ў выпадку вайны, калі-б далі ім застацца ў нетрах нашай народнай гаспадаркі пад сенню гнілой тэорыі аб «сістэматычным выкананні гаспадарчых планаў».

Ці не ясна, што тэорыя аб «сістэматычным выкананні гаспадарчых планаў» ёсць тэорыя, выгадная для шкоднікаў?

10) Неабходна разбіць і адкінуць прэч падвернутую тэорыю, якая гаворыць аб тым, што стаханаўскі рух з'яўляецца асноўным сродкам ліквідацыі шкодніцтва.

Гэтая тэорыя выдуманая для таго, каб пад пэўнымі абставінамі аб стаханаўцах і стаханаўскім руху адвесці ўдар ад шкодніцтва і аварыш Мелатаў у сваім дакладзе рэкастраваў, цэлы рад фактаў, якія гавораць аб тым, як трацкісцкія і не-трацкісцкія шкоднікі ў Кузбасе і Донбасе, злоўжываючы давер'ем нашых палітычна і асячальных таварышоў, сістэматычна вадзілі за нос стаханаўцаў, ставілі ім палкі ў калёсы, штучна стваралі цэлы рад перашкод для іх паспяховай работы і дабіліся, нарэшце, таго, што разладзілі іх работу. Што могуць зрабіць адны толькі стаханаўцы, калі шкодніцкае вядзенне капітальнага будаўніцтва, скажам, у Донбасе прывяло да разрыву паміж падрыхтоўчымі работамі па здабычы вугалю, якія адстаюць ад тэмпаў, і ўсімі іншымі работамі? Ці не ясна, што сам стаханаўскі рух мае патрэбу ў рэальнай дапамозе з нашага боку супроць усіх і ўсякіх махінацый шкоднікаў для таго, каб рушыць наперад справу і выканаць сваю вялікую мсію? Ці не ясна, што барацьба са шкодніцтвам, барацьба за ліквідацыю шкодніцтва, аб'яднанне шкодніцтва з'яўляецца

ўмовай, неабходнай для таго, каб стаханаўскі рух мог разгарнуцца ва ўсю шыр?

Я думаю, што пытанне гэта таксама ясна і не мае патрэбы ў далейшых тлумачэннях.

11) Неабходна разбіць і адкінуць прэч гнілую тэорыю, якая гаворыць аб тым, што ў трацкісцкіх шкоднікаў няма нібыта больш рэзерваў, што яны дабіраюць нібыта свае апошнія кадры.

Гэта няверна, таварышы. Такую тэорыю маглі выдумаць толькі найўныя людзі. У трацкісцкіх шкоднікаў ёсць свае рэзервы. Яны складаюцца перш за ўсё з астаткаў рэзёных эксплуатацыйных класаў у СССР. Яны складаюцца з цэлага рэшту і арганізацый за межамі СССР, варажых Савецкаму Саюзу.

Узяць, напрыклад, трацкісцкі контррэвалюцыйны IV інтэрнацыянал, які складаецца на дзве трэці са шпіёнаў і дыверсантаў. Чым гэта не рэзерв? Хіба не ясна, што гэты шпіёнскі інтэрнацыянал будзе вылучаць кадры для шпіёнска-шкодніцкай работы трацкістаў?

Або яшчэ, узяць, напрыклад, групу праці і света Шэфло ў Нарвегіі, якая прытуліла ў сябе обер-шпіёна Троцкага і дапамагала яму пакасіць Савецкаму Саюзу. Чым гэта група не рэзерв? Хто можа адмаўляць, што гэта контррэвалюцыйная група будзе і падаль аканіваць паслугі трацкісцкім шпіёнам і шкоднікам?

Або яшчэ, узяць, напрыклад, другую групу такога-ж прайдзісвета, як Шэфло, групу Суварына ў Францыі. Чым яна не рэзерв? Хіба можна адмаўляць, што гэта група праці і светаў таксама будзе дапамагаць трацкістам у іх шпіёнска-шкодніцкай рабоце супроць Савецкага Саюза?

А ўсе гэтыя паны з Германіі, усякія там Рут Фішэры, Маславы, Урбансы, прадаўшыя душу і цела фашыстам, — чым яны не рэзерв для трацкісцкай шпіёнска-шкодніцкай работы?

Або, напрыклад, вядомая арда пісьменнікаў з Амерыкі на чале з вядомым жулікам Істменам, усе гэтыя разбойнікі п'яра, якія тым і жывуць, што паклёпнічаюць на рабочы клас СССР, — чым яны не рэзерв для трацкізма?

Не, трэба адкінуць прэч гнілую тэорыю аб тым, што трацкісты дабіраюць нібыта апошнія кадры.

12) Нарэшце, неабходна разбіць і адкінуць прэч яшчэ адну гнілую тэорыю, якая гаворыць аб тым, што паколькі нас, большэвікоў, многа, а шкоднікаў мала, паколькі нас, большэвікоў, падтрымліваюць дзесяткі мільёнаў людзей, а трацкісцкіх шкоднікаў толькі адзінкі і дзесяткі, то мы, большэвікі, маглі б і не звяртаць увагі на нейкую там кучку шкоднікаў.

Гэта няверна, таварышы. Гэта больш чым дзіўная тэорыя прыдуманая для таго, каб уцешыць некаторых нашых кіруючых таварышоў,

18500

якія праваліліся на рабоце з прычыны іх няўмення змагацца са шкодніцтвам, і ўсыпіць іх пільнасць, даць ім спакойна спаць.

Што трацкісцкіх шкоднікаў падтрымліваюць адзінкі, а большэвікоў дзесяткі мільёнаў людзей—гэта, вядома, верна. Але з гэтага зусім не следуе, што шкоднікі не могуць нанесці нашай справе сур'езнейшую шкоду. Для таго, каб напакасціць і нашкодзіць, для гэтага зусім не патрэбна вялікая колькасць людзей. Каб пабудаваць Днепрабуд, трэба пусціць у ход дзесяці тысяч рабочых. А каб яго узарваць, для гэтага патрэбна можа быць некалькі дзесяткаў чалавек, не больш. Каб выйграць боіку ў час вайны, для гэтага можа патрабавацца некалькі карпусоў чырвонаармейцаў. А для таго, каб праваліць гэты выйгрыш на фронце, для гэтага даволі некалькі чалавек шпіёнаў дзе-небудзь у штабе арміі, або нават у штабе дывізіі, якія могуць выкрасці пераглед, і аплані перадаць яго праціўніку. Каб пабудаваць вялікі чыгуначны мост, для гэтага патрабуюцца тысячы людзей. Але каб яго узарваць, на гэта даволі ўсяго некалькі чалавек. Такіх прыкладаў можна было-б прывесці дзесяткі і сотні.

Стала быць, нельга ўцяшаць сябе тым, што нас многа, а іх, трацкісцкіх шкоднікаў, мала.

Трэба даб'іцца таго, каб іх, трацкісцкіх шкоднікаў, не было зусім у нашых радах.

Так абстаць справа з пытаннем аб тым, як ліквідаваць недахопы нашай работы, агульныя для усіх нашых арганізацый, як таспандарных і савецкіх, так і адміністрацыйных і партыйных.

Такавы меры, неабходныя для таго, каб ліквідаваць гэтыя недахопы.

Што датычыць спецыяльна партыйных арганізацый і недахопаў у іх рабоце, то аб мерах ліквідацыі гэтых недахопаў даволі падрабязна гаворыцца ў прадстаўляемым на ваша ўважанне прасекце рэзалюцыі. Я думаю, таму, што няма неабходнасці многа гаворыць тут аб гэтым баку справы.

Хацелася-б толькі сказаць некалькі слоў па пытанню аб палітычнай падрыхтоўцы і ўдасканаленні нашых партыйных кадраў.

Я думаю, што калі-б мы змаглі, калі-б мы здолелі нашы партыйныя кадры, знізу даверху, падрыхтаваць ідэалагічна і загартаваць іх палітычна такім чынам, каб яны маглі свабодна арыентавацца ва ўнутранай і міжнароднай абстаноўцы, калі-б мы здолелі зрабіць іх зусім зрэлымі левінамі, марксістамі, здольнымі вырашаць без сур'езных памылак пытанні кіраўніцтва краінай, то мы вырашылі-б гэтым дзевяці дзесятых усіх нашых задач.

Як абстаць справа з кіруючым складам нашай партыі?

У складзе нашай партыі, калі мець на ўвазе яе кіруючыя слаі, ёсць каля 3-4 тысяч вышэйшых кіраўнікоў. Гэта, я-б сказаў, — генералітэт нашай партыі.

Далей ідуць 30—40 тысяч сярэдніх кіраўнікоў. Гэта—наша партыйнае афіцэрства.

Далей ідуць каля 100—150 тысяч ніжэйшага партыйнага каманднага складу. Гэта, так сказаць, наша партыйнае унцер-афіцэрства.

Узняць ідэалагічны ўзровень і палітычную загартоўку гэтых камандных кадраў, уліць у гэтыя кадры свежыя сілы, якія чакаюць свайго вылучэння, і расшырыць такім чынам склад кіруючых кадраў,—вось задача.

Што патрабуецца для гэтага?

Перш за ўсё неабходна прапанаваць нашым партыйным кіраўнікам, ад сакратароў ячэек да сакратароў абласных і рэспубліканскіх партыйных арганізацый, падабраць сабе на працягу пэўнага перыяда па два чалавекі, па два партыйныя работнікі, якія здольны быць іх сапраўднымі намеснікамі. Могуць сказаць: а дзе іх дастаць, двух намеснікаў на кожнага, у нас няма такіх людзей, няма адпаведных работнікаў. Гэта няверна, таварышы. Людзей здольных, людзей талентавых у нас дзесяткі тысяч. Трэба толькі іх ведаць і своєчасова вылучаць, каб яны не перастойвалі на старым месцы і не пачыналі гніць. Шукайце і знойдзеце.

Далей. Для партыйнага абучэння і перападрыхтоўкі сакратароў ячэек неабходна стварыць у кожным абласным цэнтры чатырохмесячныя «Партыйныя курсы». На гэтых курсах трэба накіроўваць сакратароў усіх першых партыйных арганізацый (ячэек), а потым, пасля праходжання курсаў і звароту іх на месца,—іх намеснікаў і найбольш здольных членаў першых партарганізацый.

Далей. Для палітычнай перападрыхтоўкі першых сакратароў раённых арганізацый неабходна стварыць па СССР, скажам, у 10 найбольш важных цэнтрах, васьмимесячныя «Ленінскія курсы». На гэтых курсах трэба накіроўваць першых сакратароў раённых і акруговых партыйных арганізацый, а потым, пасля праходжання курсаў і звароту іх на месца,—іх намеснікаў і найбольш здольных членаў раённых і акруговых арганізацый.

Далей. Для ідэалагічнай перападрыхтоўкі і палітычнага ўдасканалення сакратароў гарадскіх арганізацый неабходна стварыць пры ЦК ВКП(б) шасцімесячныя «Курсы па гісторыі і палітыцы партыі». На гэтых курсах трэба накіроўваць першых ці другіх сакратароў гарадскіх арганізацый, а потым, пасля праходжання курсаў і звароту іх на месца, найбольш здольных членаў гарадскіх арганізацый.

Нарэшце, неабходна стварыць пры ЦК ВКП(б) шасцімесячную «Нараду па пытаннях унутранай і міжнароднай палітыкі». Сюды трэба накіроўваць першых сакратароў абласных і краявых арганізацый і цэнтральных камітэтаў нацыянальных камуністычных партый. Гэтыя таварышы павінны даць не адну, а некалькі змен, якія могуць

замяніць кіраўнікоў Цэнтральнага Камітэта нашай партыі. Гэта неабходна і гэта павінна быць зроблена.

Я канчаю, таварышы.

Мы пералічылі, такім чынам, асноўныя недахопы нашай работы, як тыя, якія агульны для ўсіх нашых арганізацый, гаспадарчых, адміністрацыйных, партыйных, так і тыя, якія ўласцівы толькі спецыяльна партыйным арганізацыям, недахопы, якія выкарыстоўваюцца ворагамі рабочага класа для сваёй дыверсійна-шкодніцкай і шпіёнска-тэрарыстычнай работы.

Мы намерны, далей, асноўныя мерапрыемствы, неабходныя для таго, каб ліквідаваць гэтыя недахопы і абясшкодзіць дыверсійна-шкодніцкія і шпіёнска-тэрарыстычныя вылазкі трацкісцка-фашысцкіх агентаў замежных разведвальных органаў.

Паўстае пытанне, ці можам ажыццявіць усе гэтыя мерапрыемствы, ці ёсць у нас для гэтага ўсе неабходныя магчымасці?

Безумоўна, можам. Можам, бо ў нас ёсць у нашым распараджэнні ўсе сродкі, неабходныя для таго, каб ажыццявіць гэтыя мерапрыемствы.

Чаго-ж нехапае ў нас?

Нехапае толькі аднаго: гатоўнасці ліквідаваць сваю ўласную бяспечнасць, сваю ўласную благадушнасць, сваю ўласную палітычную блізарукасць.

У гэтым загвоздка.

Але няужо-ж мы не здолеем расправіцца з гэтай смешнай і ідыёцкай хваробай, мы, якія скінулі капіталізм, пабудавалі ў асноўным сацыялізм і ўзнялі вялікі сцяг сусветнага камунізма?

У нас няма падстаў сумнявацца ў тым, што безумоўна расправімся з ёю, калі, вядома, захочам гэтага. Расправімся не проста, а па-большэвіцку, па-сапраўднаму.

І калі мы расправімся з гэтай ідыёцкай хваробай, мы можам сказаць з поўнай упэўненасцю, што нам не страшны ніякія ворагі, ні унутраныя, ні знешнія, нам не страшны іх вылазкі, бо мы будзем іх разбіваць у будучым так сама, як разбіваем іх у сучасным, як разбівалі іх у мінулым. (Апладысменты).

Заклучнае слова таварыша Сталіна на Пленуме ЦК ВКП(б) 5 сакавіка 1937 года

Таварышы!

Я гаварыў у сваім дакладзе аб асноўных пытаннях абмяркоўваемай справы. Спрэчкі паказалі, што ў нас ёсць цяпер поўная яснасць, ёсць разуменне задач і ёсць гатоўнасць ліквідаваць недахопы нашай работы. Але спрэчкі паказалі таксама, што ёсць некаторыя канкрэтныя пытанні нашай арганізацыйна-палітычнай практыкі, па якіх няма яшчэ ў нас зусім яснага разумення. Такіх пытанняў я налічыў сем.

Дазвольце сказаць некалькі слоў аб гэтых пытаннях.

1) Цяпер, трэба думаць, усе зразумелі, усвядомілі, што празмернае захваленне гаспадарчымі кампаніямі і гаспадарчымі поспехамі пры недаацэнцы і забыцці партыйна-палітычных пытанняў—вядзе да тупіка. Неабходна, стала быць, навярнуць увагу работнікаў у бок партыйна-палітычных пытанняў з тым, каб поспехі гаспадарчыя спалучаліся і ішлі побач з поспехамі партыйна-палітычнай работы.

Як практычна ажыццявіць задачу ўзмацнення партыйна-палітычнай работы, задачу вызвалення партыйных арганізацый ад гаспадарчых дробязей? Як відаць са спрэчак, некаторыя таварышы схільны рабіць з гэтага няправільны вывад аб тым, што цяпер прыдзецца быццам-бы адыйсці зусім ад гаспадарчай работы. Па крайняй меры былі галасы: ну, цяпер, дзякуй богу, вызвалімся ад гаспадарчых спраў, цяпер можна заняцца і партыйна-палітычнай работай. Ці правільны гэты вывад? Не, няправільны. Калі нашы партыйныя таварышы, захопляючыся гаспадарчымі поспехамі, адыходзілі ад палітыкі, гэта была крайнасць, каштаваўшая нам вялікіх афяр. Калі цяпер некаторыя нашы таварышы, беручыся за ўзмацненне партыйна-палітычнай работы, уздумаюць адыйсці ад гаспадаркі, то гэта будзе другая крайнасць, якая будзе нам каштаваць не меншых афяр. Нельга шарахацца ад адной крайнасці да другой. Нельга аддзяляць палітыку ад гаспадаркі. Мы не можам адыйсці ад гаспадаркі так сама, як не можам адыйсці ад палітыкі. Для зручнасці вывучэння людзі звычайна аддзяляюць метадалагічна пытанні гаспадаркі ад пытанняў палітыкі. Але гэта робіцца толькі метадалагічна, штучна, толькі для зручнасці вывучэння. У жыцці, наадварот, на практыцы палітыка і гаспа-

дарка неаддзельны. Яны існуюць разам і дзейнічаюць разам. І той, хто думае ў нашай практычнай палітыцы аддзяліць гаспадарку ад палітыкі, узмацніць гаспадарчую работу цаной умалення палітычнай работы, ці, наадварот, узмацніць палітычную работу цаной умалення гаспадарчай работы,—той абавязкова пападае ў тупік.

Сэнс вядомага пункта праекта рэзалюцыі аб вызваленні партыйных арганізацый ад гаспадарчых дробязей і ўзмацненне партыйна-палітычнай работы заключаецца не ў тым, каб адыйсці ад гаспадарчай работы і гаспадарчага кіраўніцтва, а ўсяго толькі ў тым, каб не дапускаць больш практыкі падмены і абязлічання гаспадарчых органаў, у тым ліку і асабліва зямельных органаў, нашымі партыйнымі арганізацыямі. Неабходна, стала быць, усвойць метады большэвіцкага кіраўніцтва гаспадарчымі органамі, якія заключаецца ў тым, каб сістэматычна дапамагаць гэтым органам, сістэматычна умацоўваць іх і кіраваць гаспадаркай не паміма гэтых органаў, а праз іх. Трэба даць гаспадарчым органам і перш за ўсё зямельным органам лепшых людзей, трэба ўкамплектаваць гэтыя органы новымі лепшымі — работнікамі, здольнымі выконваць ускладзеныя на іх задачы. Толькі пасля таго, як будзе прароблена гэта работа, можна будзе разлічваць на тое, што партыйныя арганізацыі будуць поўнасьцю вызвалены ад гаспадарчых дробязей. Зразумета, што справа гэта сур'езная і патрабуе вядомага часу. Але пакуль гэта не зроблена, партыйным арганізацыям прыдзецца і ў далейшым, на пэўна кароткі тэрмін, займацца ўшчыльную сельска-гаспадарчымі справамі з усімі іх дробязямі, ворывам, сяўбай, уборкай і т. д.

2) Два словы аб шкодніках, дыверсантах, шпіёнах і т. д. Цяпер, я думаю, ясна для ўсіх, што цяперашнія шкоднікі і дыверсanty, якім-бы сцягам яны ні маскаваліся, трацкісцкім ці бухарынскім, даўно ўжо перасталі быць палітычнай плынню ў рабочым руху, што яны ператварыліся ў беспрынцыпную і безыдэйную банду прафесіянальных шкоднікаў, дыверсантаў, шпіёнаў, забойцаў. Зразумела, што гэтых паноў прыдзецца граміць і карчаваць бязлітасна, як ворагаў рабочага класа, як здраднікаў нашаму радзіме. Гэта ясна і не патрабуе далейшых тлумачэнняў.

Але вось пытанне: як практычна ажыццявіць задачу разгрому і выкарчоўвання японска-германскіх агентаў трацкізма? Ці значыць гэта, што трэба біць і выкарчоўваць не толькі сапраўдных трацкістаў, але і тых, якія калісьці хісталіся ў бок трацкізма, а потым, даўно ўжо, адыйшлі ад трацкізма, не толькі тых, якія сапраўды з'яўляюцца трацкісцкімі агентамі шкодніцтва, але і тых, якія мелі калісьці выпадак прайсці па вуліцы, па якой некалі праходзіў той або іншы трацкіст? На крайняй меры такія галасы раздаваліся тут на Пленуме. Ці можна лічыць такое тлумачэнне рэзалюцыі правільным? Не, нельга лічыць

правільным. У гэтым пытанні, як і ва ўсіх іншых пытаннях, неабходны індывідуальны, дыферэнцыяваны падыход. Нельга стрыгчы усіх пад адзін грэбень. Такі агульны падыход можа толькі паўкодзіць справе барацьбы з сапраўднымі трацкісцкімі шкоднікамі і шпіёнамі.

Сярод нашых адказных таварышоў ёсць некаторая колькасць, былых трацкістаў, якія даўно ўжо адыйшлі ад трацкізма і вядуць барацьбу з трацкізмам не горш, а лепш некаторых нашых паважаных таварышоў, не меўшых выпадку хістацца ў бок трацкізма. Было-б неразумна апарочваць цяпер такіх таварышоў.

Сярод нашых таварышоў ёсць і такія, якія ідэалагічна стаялі за ўсёды супроць трацкізма, але, не гледзячы на гэта, падтрымлівалі асабістую сувязь з паасобнымі трацкістамі, якую яны не замедзілі ліквідаваць, як толькі стала для іх яснай практычнай фізіяномія трацкізма. Не добра, вядома, што яны прарвалі сваю асабістую прыяцельскую сувязь з паасобнымі трацкістамі не адразу, а са спазненнем. Але было-б неразумна валіць такіх таварышоў у адну кучу з трацкістамі.

3) Што значыць—правільна падбіраць работнікаў і правільна расстаўляць іх на рабоце?

Гэта значыць падбіраць работнікаў, па-першае, па палітычнай адзнацы, г. зн. ці заслугоўваюць яны палітычнага давер'я, і, па-другое, па дзелавой адзнацы, г. зн. ці прыгодны яны для такой-то канкрэтнай работы.

Гэта значыць не ператвараць дзелавы падыход у дзяляцкі падыход, калі людзі цікавяцца дзелавымі якасцямі работнікаў, але не цікавяцца іх палітычнай фізіяноміяй.

Гэта значыць, не ператвараць палітычны падыход у адзіны і вычарпальны падыход, калі людзі цікавяцца палітычнай фізіяноміяй работнікаў, але не цікавяцца іх дзелавымі якасцямі.

Ці можна сказаць, што гэта большэвіцкае правіла выконваецца нашымі партыйнымі таварышамі? На жаль, нельга гэтага сказаць. Тут на Пленуме ўжо гаварылі аб гэтым. Але не сказалі ўсяго. Справа ў тым, што гэта выпрабаванае правіла парушаецца ў нашай практыцы скрозь і ўсюды і прытым самым грубым чынам. Часцей за ўсё падбіраюць работнікаў не па аб'ектыўных адзнаках, а па адзнаках выпадковых, суб'ектыўных, абыватальска-мяшчанскіх. Падбіраюць часцей за ўсё так званых знаемых, прыяцеляў, землякоў, асабіста адданных людзей, маістраў па ўсхваленню сваіх шэфар—безадносна да іх палітычнай і дзелавой прыгоднасці.

Зразумела, што замест кіруючай групы адказных работнікаў атрымліваецца сямейка блізкіх людзей, арцель, члены якой стараюцца жыць у згодзе, не крыўдзіць адзін аднаго, не выносіць смецця з хаты, усхваляць адзін аднаго і час ад часу пасылаць у цэнтр пустапарожнія і моташныя рапарты аб поспехах.

Не цяжка зразумець, што ў такой сямейственай абстаноўцы не можа быць месца ні для крытыкі недахопаў работы, ні для самакрытыкі кіраўнікоў работай.

Зразумела, што такая сямейственая абстаноўка стварае спрыяльнае асяроддзе для вырошчвання падхалмаў, людзей, пазбаўленых пачуцця сваёй годнасці і таму не маючых нічога агульнага з большэвізмам.

Узяць, напрыклад, таварышоў Мірзаяна і Вайнова. Першы з іх з'яўляецца сакратаром краявой партыйнай арганізацыі Казахстана, другі—сакратаром Яраслаўскай абласной партыйнай арганізацыі. Гэтыя людзі ў нашым асяроддзі—не апошнія работнікі. А як яны падбіраюць работнікаў? Першы перацягнуў з сабой у Казахстан з Азербайджана і Урала, дзе ён раней працаваў, 30—40 «сваіх» людзей і расставіў іх на адказныя пасты ў Казахстане. Другі перацягнуў з сабой у Яраслаўль з Донбаса, дзе ён раней працаваў, звыш дзесятка таксама «сваіх» людзей і расставіў іх таксама на адказныя пасты. Ёсць, стала быць, свая арцель у таварыша Мірзаяна, ёсць яна і ў таварыша Вайнова. Хіба нельга было падбраць работнікаў з мясцовых людзей, кіруючыся вядомым большэвіцкім правілам аб падборы і расстаноўцы людзей? Вядома, можна было-б. Чаму-ж яны гэтага не зрабілі? Таму, што большэвіцкае правіла падбору работнікаў выключае магчымасць абыватальска-мяшчанскага падыходу, выключае магчымасць падбору работнікаў па адзнаках сямейственасці і арцельнасці. Апрача таго, падбіраючы ў якасці работнікаў асабіста адданных людзей, гэтыя таварышы хацелі, відаць, стварыць для сябе абстаноўку некаторай незалежнасці як у адносінах мясцовых людзей, так і ў адносінах ЦК партыі. Дапусцім, што таварышы Мірзаян і Вайноў у сілу тых ці іншых акалічнасцей будуць пераведзены з месца цяперашняй іх работы ў якія-небудзь іншыя месцы. Як яны павінны паступаць у такім выпадку ў адносінах сваіх «хвастоў»? Няўжо ім прыдзецца зноў перацягваць іх у новыя месцы сваёй работы?

Вось да якога абсурду прыводзіць парушэнне большэвіцкага правіла аб правільным падборы і расстаноўцы работнікаў.

4) Што значыць—правяраць работнікаў, правяраць выкананне заданняў?

Правяраць работнікаў, гэта значыць правяраць іх не па іх абяцаннях і дэкларацыях, а па рэзультатах іх работы.

Правяраць выкананне заданняў, гэта значыць правяраць іх не толькі ў канцэлярыі і не толькі па фармальным справаздачам, але перш за ўсё правяраць іх на месцы работы па фактычных рэзультатах выканання.

Ці патрэбна наогул такая праверка? Безумоўна, патрэбна. Патрэбна, па-першае, таму, што толькі такая праверка дае магчы-

масць распазнаць работніка, вызначыць яго сапраўдныя якасці. Патрэбна, па-другое, таму, што толькі такая праверка дае магчымасць вызначыць вартасці і недахопы выканаўчага апарата. Патрэбна, па-трэцяе, таму, што толькі такая праверка дае магчымасць вызначыць вартасці і недахопы саміх заданняў.

Некаторыя таварышы думаюць, што правяраць людзей можна толькі зверху, калі кіраўнікі правяраюць кіруемых па рэзультатах іх работы. Гэта няверна. Праверка зверху, вядома, патрэбна, як адна з сапраўдных мер праверкі людзей і праверкі выканання заданняў. Але праверка зверху далёка яшчэ не вычэрпвае ўсёй справы праверкі. Існуе яшчэ другога роду праверка, праверка знізу, калі масы, калі кіруемыя правяраюць кіраўнікоў, адзначаюць іх памылкі і ўказваюць шляхі іх выпраўлення. Гэтага роду праверка з'яўляецца адным з самых сапраўдных спосабаў праверкі людзей.

Партыйныя масы правяраюць сваіх кіраўнікоў на актывах, на канферэнцыях, на з'ездах шляхам заслухоўвання іх справаздач, шляхам крытыкі недахопаў, нарэшце шляхам абрання ці неабрання ў кіруючыя органы тых ці іншых кіруючых таварышоў. Дакладнае правядзенне дэмакратычнага цэнтралізма у партыі, як гэтага патрабуе статут нашай партыі, безумоўная выбарнасць партыйных органаў, права выстаўлення і адводу кандыдатаў, закрытае галасаванне, свабода крытыкі і самакрытыкі, — усе гэтыя і падобныя ім меры і меры неабходна пратэсці ў жыццё для таго, між іншым, каб аблегчыць праверку і кантроль кіраўнікоў партыі з боку партыйных мас.

Беспартыйныя масы правяраюць сваіх гаспадарчых, прафесіяналісцкіх і іншых кіраўнікоў на беспартыйных актывах, на масавых нарадах ўсякага роду, дзе яны заслухоўваюць справаздачы сваіх кіраўнікоў, крытыкуюць недахопы і намячаюць шляхі іх выпраўлення.

Нарэшце, народ правярае кіраўнікоў краіны у час выбараў у органы ўлады Савецкага Саюза шляхам усеагульнага, роўнага, прамога і тайнага галасавання.

Задача заключаецца ў тым, каб злучыць праверку зверху з праверкай знізу.

5) Што значыць—навучаць кадры на іх уласных памылках?

Ленін вучыў, што добрасумленнае ўскрыццё памылак партыі, вывучэнне прычын, парадзіўшых гэтыя памылкі, і намячэнне шляхоў, неабходных для выпраўлення гэтых памылак, з'яўляецца адным з вярнейшых сродкаў правільнага навучання і выхавання партыйных кадраў, правільнага навучання і выхавання рабочага класа і рабочых мас. Ленін гаворыць:

«Адносіны палітычнай партыі да яе памылак ёсць адзін з важнейшых і вярнейшых крытэрыяў сур'ёзнасці партыі і выканання ёю на справе яе абавязкаў да свайго класа і да рабочых мас. Адкрыта прызнаць памылку, ўскрыць яе прычыны, пра-

аналізаваць абстаноўку, яе парадзіваю, абмеркаваць уважліва сродкі выправіць памылку вось гэта адзнака сур'ёзнай партыі, вось гэта выкананне ёю сваіх абавязкаў, вось гэта—выхаванне і навучанне класа, а затым і масы».

Гэта значыць, што абавязкам большэвікоў з'яўляецца не замазванне сваіх памылак, не ўвільванне ад пытання аб іх памылках, як гэта бывае ў нас часта, а чэснае і адкрытае прызнанне сваіх памылак, чэснае і адкрытае намячэнне шляхоў для выпраўлення гэтых памылак, чэснае і адкрытае выпраўленне сваіх памылак.

Я-б не сказаў, каб многія з нашых таварышоў з прыемнасцю пайшлі на гэту справу. Але большэвікі, калі яны сапраўды хочуць быць большэвікамі, павінны знайсці ў сабе мужнасць адкрыта прызнаць свае памылкі, ускрыць іх прычыны, намеціць шляхі іх выпраўлення і тым дапамагчы партыі даць кадрам правільнае навучанне і правільнае палітычнае выхаванне. Бо толькі на гэтым шляху, толькі ў абстаноўцы адкрытай і чэснай самакрытыкі можна выхаваць сапраўды большэвіцкія кадры, можна выхаваць сапраўдных большэвіцкіх лідэраў.

Два прыклады, якія дэманструюць правільнасць палажэння Леніна.

Узяць, напрыклад, нашы памылкі з калгасным будаўніцтвам. Вы памятаеце, мабыць, 1930 год, калі нашы партыйныя таварышы думалі вырашыць наискладанейшае пытанне пераводу сялянства на калгаснае будаўніцтва ў якія-небудзь 3—4 месяцы і калі Цэнтральны Камітэт партыі аказаўся вымушаным асадзіць захапляючыхся таварышоў. Гэта быў адзін з самых небяспечных перыядаў у жыцці нашай партыі. Памылка заключалася ў тым, што нашы партыйныя таварышы забылі аб добраахвотнасці калгаснага будаўніцтва, забылі, што нельга пераводзіць сялян на калгасны шлях шляхам адміністрацыйнага націску, забылі, што калгаснае будаўніцтва патрабуе не некалькіх месяцаў, а некалькіх год старання і прадуманай работы. Яны забылі аб гэтым і не хацелі прызнаваць сваіх памылак. Вы памятаеце, мабыць, што ўказанне ЦК аб галавакружэнні ад поспехаў і аб тым, каб нашы таварышы на месцах не забягалі наперад, ігнаруючы рэальную абстаноўку,—было сустрэнута ў штыкі. Але гэта не ўтрымала ЦК ад таго, каб пайсці супроць цячэння і павярнуць нашых партыйных таварышоў на правільны шлях. І што-ж? Цяпер ясна для ўсіх, што партыя дабылася свайго, павярнуўшы нашых партыйных таварышоў на правільны шлях. Зараз у нас ёсць дзесяткі тысяч выдатных кадраў з сялян на калгаснаму будаўніцтву і калгаснаму кіраўніцтву. Гэтыя кадры выраслі і выхаваліся на памылках 1930 года. Але гэтых кадраў не было-б у нас цяпер, калі-б партыя не усвядоміла тады сваіх памылак і не выправіла іх своєчасова.

Другі прыклад ужо з галіны прамысловага будаўніцтва. Я маю на ўвазе нашы памылкі ў перыяд шахцінскага шкодніцтва. Нашы па-

мылкі заключаліся ў тым, што мы не ўлічвалі усёй небяспекі тэхнічнай адсталасці нашых кадраў у прамысловасці, мы мірыліся з гэтай адсталасцю і думалі разгарнуць шырокае сацыялістычнае прамысловае будаўніцтва пры дапамозе варожа настроеных спецыялістаў, асуджаючы нашы гаспадарчыя кадры на ролю дрэнных камісараў пры буржуазных спецыялістах. Вы памятаеце, мабыць, як неахвотна прызнавалі тады нашы гаспадарчыя кадры свае памылкі, як неахвотна прызнавалі яны сваю тэхнічную адсталасць і да чаго туга ўсвойвалі яны лозунг—«аўладаць тэхнікай». І што-ж? Факты паказваюць, што лозунг «аўладаць тэхнікай» узымеў свае дзеянне і даў свае добрыя рэзультаты. Цяпер у нас ёсць дзесяткі і сотні тысяч выдатных большэвіцкіх гаспадарчых кадраў, якія ўжо аўладалі тэхнікай і рухаюць наперад нашу прамысловасць. Але гэтых кадраў не было-б у нас цяпер, калі-б партыя спасавала перад ўпартасцю гаспадарнікаў, не жадаўшых прызнаць сваю тэхнічную адсталасць, калі-б партыя не ўсвядоміла тады сваіх памылак і не выправіла іх своєчасова.

Некаторыя таварышы гавораць, што неметаўгодна гаварыць адкрыта аб сваіх памылках, бо адкрытае прызнанне сваіх памылак можа быць расцэнена нашымі ворагамі, як наша слабасць, і можа быць скарыстана імі. Гэта пусцякі, таварышы, сапраўдныя пусцякі. Адкрытае прызнанне нашых памылак і чэснае іх выпраўленне, наадварот, можа толькі ўзмацніць нашу партыю, узяць аўтарытэт нашай партыі ў вачах рабочых, сялян, працоўнай інтэлігенцыі, узяць сілу і магутнасць нашай дзяржавы. А гэта галоўнае. Былі-б з намі рабочыя, сяляне, працоўная інтэлігенцыя, а ўсё астатняе прыложыцца.

Другія таварышы гавораць, што адкрытае прызнанне нашых памылак можа прывесці не да навучання і ўмацавання нашых кадраў, а да іх аслаблення і расстройтва, што мы павінны шкадаваць і берагчы свае кадры, што мы павінны шкадаваць іх самалюбства і спакей. Для гэтага яны прапануюць замазваць памылкі нашых таварышоў, аслабіць сілу крытыкі, а яшчэ лепш—прайсці міма гэтых памылак. Такая ўстаноўка з'яўляецца не толькі у корані няправільнай, але і ў вышэйшай ступені небяспечнай, небяспечнай перш за ўсё для кадраў, якіх хочучь «шкадаваць» і «берагчы». Шкадаваць і захаваць кадры пры дапамозе замазвання іх памылак—гэта значыць напэўна загубіць гэтыя самыя кадры. Мы-б напэўна загубілі свае калгасныя большэвіцкія кадры, калі-б не ўскрылі памылак 1930 года і не навучылі іх на гэтых памылках. Мы-б напэўна загубілі свае прамысловыя большэвіцкія кадры, калі-б мы не ўскрылі памылак нашых таварышоў ў перыяд шахцінскага шкодніцтва і не навучылі нашы прамысловыя кадры на гэтых памылках. Хто думае шкадаваць самалюбства нашых кадраў шляхам замазвання іх памылак, той губіць і кадры, і самалюбства кадраў, бо ен замазваннем іх памылак аблягчае паўтарэнне новых, можа быць больш сур'езных памылак, якія, трэба думаць,

прывядуць да поўнага правалу кадрў на шкоду іх «самалюбству» і «спакою».

6) Ленін вучыў нас не толькі вучыць масы, але і вучыцца ў мас. Што гэта значыць?

Гэта значыць, па-першае, што мы, кіраўнікі, не павінны зазнавацца і павінны разумець, што, калі мы з'яўляемся членамі ЦК ці наркомамі, то гэта яшчэ не значыць, што мы маем усе веды, неабходныя для таго, каб правільна кіраваць. Чын сам па сабе не дае ведаў і вопыту. Званне—тым больш.

Гэта значыць, па-другое, што аднаго толькі нашага вопыту кіраўнікоў недастаткова для таго, каб правільна кіраваць, што неабходна, стала быць, дапаўняць свой вопыт, вопыт кіраўнікоў, вопытам мас, вопытам партыйнай масы, вопытам рабочага класа, вопытам народу.

Гэта значыць, па-трэцяе, ні на мінуту не аслабляць, а тым больш не разрываць нашых сувязей з масамі.

Гэта значыць, па-чацвертае, чула прыслухоўвацца да голасу мас, да голасу радавых членаў партыі, да голасу так званых «маленькіх людзей», да голасу народу.

Што значыць правільна кіраваць?

Гэта зусім не значыць сядзець ў канцэлярыі і страчыць дырэктывы.

Правільна кіраваць—гэта значыць:

па-першае, знайсці правільнае рашэнне пытання. А правільнае рашэнне немагчыма знайсці без уліку вопыту мас, якія на сваёй уласнай спіне адчуваюць рэзультаты нашага кіраўніцтва;

па-другое, арганізаваць правядзенне ў жыццё правільнага рашэння, чаго, аднак, нельга зрабіць без прамой дапамогі з боку мас;

па-трэцяе, арганізаваць праверку выканання гэтага рашэння, чаго, зноў-такі, немагчыма зрабіць без прамой дапамогі мас.

Мы, кіраўнікі, бачым рэчы, падзеі, людзей толькі з аднаго боку, я-б сказаў—зверху, наша поле зроку, стала быць, больш ці менш абмежавана. Масы, наадварот, бачаць рэчы, падзеі, людзей з другога боку, я-б сказаў—знізу. Іх поле зроку таксама, стала быць, у вядомай ступені абмежавана. Каб атрымаць правільнае рашэнне пытання, грэба аб'яднаць гэтыя два вопыты. Толькі ў такім выпадку кіраўніцтва будзе правільным.

Вось што значыць, не толькі вучыць масы, але і вучыцца ў мас.

Два прыклады, якія дэманструюць правільнасць гэтага палажэння Леніна.

Гэта было некалькі год таму назад. Мы, члены ЦК, абмяркоўвалі пытанне аб паленшанні становішча ў Донбасе. Праект мерапрыемстваў, прадстаўлены Наркомцям, быў яўна недавальняючы. Тры разы варочалі праект ў Наркомцям. Тры разы атрымлівалі з Наркомцям усе розныя праекты. І ўсё-ж нельга было прызнаць іх здаваль-

няючымі. Нарэшце, мы парашылі выклікаць з Донбаса некалькі рабочых і радавых і аспадарчых і прафесіяльных работнікаў. Тры дні гутарылі з гэтымі таварышамі. І ўсе мы, члены ЦК, павінны былі прызнаць, што толькі яны, гэтыя радавыя работнікі, гэтыя «маленькія людзі» здолелі падказаць нам правільнае рашэнне. Вы памятаеце, мабыць, вядомае рашэнне ЦК і Соўнаркома аб мерах узмацнення здабычы вугалю ў Донбасе. Так вось гэта рашэнне ЦК і Соўнаркома, якое прызнана ўсімі нашымі таварышамі правільным і нават славутым рашэннем, падказалі нам простыя людзі з нізоў.

Другі прыклад. Я маю на ўвазе прыклад з тав. Нікалаенка. Хто такая Нікалаенка? Нікалаенка—гэта радавы член партыі. Яна—звычайны «маленькі чалавек». Цэлы год яна падавала сігналы аб тым, што не ўсё добра ў партыйнай арганізацыі ў Кіеве, выкрывала сямейственасць, мяшчанска-абыякавыя падыход да работнікаў, заціска самакрытыкі, засілле трацкісцкіх шкоднікаў. Ад яе адмахваліся, як ад назойнай мухі. Нарэшце, каб адбіцца ад яе, узялі і выключылі яе з партыі. Ні Кіевская арганізацыя, ні ЦК КП(б)У не дапамаглі ёй дабіцца праўды. Толькі ўмяшанне Цэнтральнага Камітэта партыі дапамагло разблытаць гэты забытаны вузел. А што выяснілася пасля разбору справы? Выяснілася, што Нікалаенка была права, а Кіеўская арганізацыя была не права. Ні больш, ні менш. А хто-ж такая Нікалаенка? Яна, вядома, не член ЦК, яна не нарком, яна не сакратар Кіеўскай абласной арганізацыі, яна нават не сакратар якой-небудзь ячэйкі, яна толькі просты радавы член партыі.

Як бачыце, простыя людзі аказваюцца часам куды бліжэй да ісціны, чым некаторыя высокія ўстановы.

Можна было-б прывесці яшчэ дзесяткі і сотні такіх прыкладаў.

Выходзіць, такім чынам, што для кіраўніцтва нашай справай аднаго толькі нашага вопыту, вопыту кіраўнікоў, далёка яшчэ недастаткова. Для таго, каб правільна кіраваць, неабходна вопыт кіраўнікоў дапоўніць вопытам партыйнай масы, вопытам рабочага класа, вопытам працоўных, вопытам так званых «маленькіх людзей».

А калі гэта магчыма?

Гэта магчыма толькі ў тым выпадку, калі кіраўнікі звязаны з масамі цяснейшым чынам, калі яны звязаны з партыйнымі масамі, з рабочым класам, з сялянствам, з працоўнай інтэлігенцыяй.

Сувязь з масамі, умацаванне гэтай сувязі, гатоўнасць прыслухоўвацца да голасу мас, вось у чым сіла і непераможнасць большэвіцкага кіраўніцтва.

Можна прызнаць, як правіла, што пакуль большэвікі захоўваюць сувязь з шырокімі масамі народу, яны будуць непераможнымі, і наадварот, варта большэвікам адарвацца ад мас і страціць сувязь з імі, варта ім пакрыцца бюракратычнай іржою, каб яны пазбавіліся ўсякай сілы і ператварыліся ў пустышку.

У старажытных грэкаў у сістэме іх міфалогіі быў адзін слаўты герой—Антэй, які быў, як апавядае міфалогія, сынам Пасейдона—бога мораў і Геі—багіні зямлі. Ён адчуваў асаблівую прывязанасць да мацеры сваёй, якая яго нарадзіла, ускарміла і выхавала. Не было такога героя, якога-б ён не перамог—гэты Антэй. Ён лічыўся непераможным героем. У чым заключалася яго сіла? Яна заключалася ў тым, што кожны раз, калі яму ў барацьбе з праціўнікам прыходзілася туга, ён датыкаўся да зямлі, да сваёй мацеры, якая нарадзіла і ўскарміла яго, і атрымліваў новую сілу. Але ў яго было ўсё-такі сваё слабое месца—гэта небяспека быць якім-небудзь чынам адарваным ад зямлі. Ворагі ўлічвалі гэту яго слабасць і падпільноўвалі яго. І вось знайшоўся вораг, які скарыстаў яго гэту слабасць і перамог яго. Гэта быў Геркулес. Але як ён яго перамог? Ён адарваў яго ад зямлі, падняў яго на паветра, адняў у яго магчымасць датыкнуцца да зямлі і здзішчыў яго такім чынам у паветры.

Я думаю, што большэвікі напамінаюць нам героя грэцкай міфалогіі, Антэй. Яны так сама, як і Антэй, моцны тым, што трымаюць сувязь са сваёй мацерай, з масамі, якія нарадзілі, ускармілі і выхавалі іх. І пэкуль яны трымаюць сувязь са сваёй мацерай, з народам, яны маюць усе шансы на тое, каб астацца непераможнымі.

У гэтым ключ непераможнасці большэвіцкага кіраўніцтва.

7) Нарэшце, яшчэ адно пытанне. Я маю на ўвазе пытанне аб фармальных і бяздушна-бюракратычных адносінах некаторых нашых партыйных таварышоў да лёсу паасобных членаў партыі, да пытання аб выключэнні з партыі членаў партыі, або да пытання аб аднаўленні выключаных у правах членаў партыі. Справа ў тым, што некаторыя нашы партыйныя кіраўнікі хварэюць адсутнасцю ўвагі да людзей, да членаў партыі, да работнікаў. Больш таго, яны не вывучаюць членаў партыі, не ведаюць, чым яны живуць і як яны растуць, не ведаюць наогул работнікаў. Таму ў іх няма індыўідуальнага падыходу да членаў партыі, да работнікаў партыі. І іменна таму, што ў іх няма індыўідуальнага падыходу пры ацэнцы членаў партыі і партыйных работнікаў, яны звычайна дзейнічаюць наўздагад: або хваляць іх агулам, без меры, або збіваюць іх таксама агулам і без меры, выключаюць з партыі тысячамі і дзесяткамі тысяч. Такія кіраўнікі наогул стараюцца мысліць дзесяткамі тысяч, не клапацячыся аб «адзінках», аб паасобных членах партыі, аб іх лёсе. Выключыць з партыі тысячы і дзесяткі тысяч людзей яны лічаць пусцяковай справай, цешачыся тым, што партыя ў нас двухмільённая, і дзесяткі тысяч выключаемых не могуць што-небудзь змяніць у становішчы партыі. Але так могуць падыходзіць да членаў партыі толькі людзі, па сутнасці справы, глыбока антыпартыйныя.

У рэзультате такіх бяздушных адносін да людзей, да членаў партыі і партыйных работнікаў штучна ствараецца незадавальненне і аз-

лабтёненне ў адной частцы партыі, а трацкісцкія двурушнікі лоўка падчапляюць такіх азлобленых таварышоў і ўмела цягнуць іх за сабой у балота трацкісцкага шкодніцтва.

Самі па сабе трацкісты ніколі не прадстаўлялі вялікай сілы ў нашай партыі. Успомніце апошнюю дыскусію ў нашай партыі ў 1927 годзе. Гэта быў сапраўдны партыйны рэферэндум. З 854 тысяч членаў партыі галасавала тады 730 тысяч членаў партыі. З іх за большэвікоў, за Цэнтральны Камітэт партыі супроць трацкістаў галасавала 724 тысячы членаў партыі, за трацкістаў 4 тысячы членаў партыі, гэта значыць каля поўпроцанта, і устрымалася 2.600 членаў партыі. Не прыняла ўдзелу ў галасаванні 123 тысячы членаў партыі. Не прынялі яны ўдзелу або таму, што былі ў ад'ездзе, або таму, што былі ў зменах. Калі да 4 тысяч, галасаваўшых за трацкістаў, дадаць усіх устрымаўшыхся,—думаючы, што яны таксама спачувалі трацкістам, і калі да гэтай сумы дадаць не поўпроцанта няўдзельнічаўшых у галасаванні, як гэта трэба было-б зрабіць па правілу, а 5 процантаў няўдзельнічаўшых, гэта значыць, каля 6 тысяч членаў партыі, то атрымаецца каля 12 тысяч членаў партыі, спачуваўшых так або інакш трацкізму. Вось вам уся сіла паноў трацкістаў.

Дадайце да гэтага тую акалічнасць, што многія з гэтага ліку расчараваліся ў трацкізме і адыйшлі ад яго, і вы атрымаеце ўяўленне аб шкіднасці трацкісцкіх сіл. І калі, не гледзячы на гэта, трацкісцкія шкоднікі ўсё-ж маюць такія-сякія рэзервы каля нашай партыі, то гэта таму, што няправільная палітыка некаторых нашых таварышоў па пытанню аб выключэнні з партыі і аднаўленні выключаных, бяздушныя адносіны некаторых нашых таварышоў да лёсу паасобных членаў партыі і паасобных работнікаў штучна плодзяць колькасць незадаволеных і азлобленых і ствараюць, такім чынам, трацкістам гэтыя рэзервы.

Выключаюць большай часткай за так званую пасіўнасць. Што таё пасіўнасць? Лічаць, аказваецца, што калі член партыі не засвоіў праграму партыі, то ён пасіўны і падлягае выключэнню. Але гэта-ж няправільна, таварышы. Нельга-ж так па-букваедску тлумачыць статут нашай партыі. Каб засвоіць праграму партыі, трэба быць сапраўдным марксістам, правераемым і тэарэтычна падрыхтаваным марксістам. Я не ведаю, ці многа знойдзецца ў нас членаў партыі, якія ўжо засвоілі нашу праграму, сталі сапраўднымі марксістамі, тэарэтычна падрыхтаванымі і правераемымі. Калі ісці далей па гэтай шляху, то нам прыйшося-б пакінуць ў партыі толькі інтэлігентаў і наогул людзей вучоных. Каму патрэбна такая партыя? У нас ёсць правераемая і вытрымаўшая ўсе іспыты ленінская формула аб членстве ў партыі. Згодна гэтай формуле, членам партыі лічыцца той, хто прызнае праграму партыі, плаціць членскія ўзносы і працуе ў адной з яе арганізацый. Звярніце ўвагу: у ленінскай формуле гаворыцца не аб засва-

енні праграмы, а аб прызнанні праграмы. Гэта дзве зусім розныя рэчы. Няма чаго і даказваць, што праў тут Ленін, а не нашы партыйныя таварышы, якія дарэмна балбочуць аб засваенні праграмы. Яно і зразумела. Калі-б партыя зыходзіла з таго, што членамі партыі могуць быць толькі такія таварышы, якія ужо засвоілі праграму і сталі тэарэтычна падрыхтаванымі марксістамі, то яна не стварала-б у партыі тысячы партыйных гурткоў, сотні партыйных школ, дзе членаў партыі навучаюць марксізму і дапамагаюць ім засвоіць нашу праграму. Зусім ясна, што калі партыя арганізуе такія школы і гурткі сярод членаў партыі, то гэта таму, што яна ведае, што члены партыі не паспелі яшчэ засвоіць партыйную праграму, не паспелі яшчэ стаць тэарэтычна падрыхтаванымі марксістамі.

Стала быць, каб выправіць нашу палітыку па пытанню аб членстве ў партыі і аб выключэнні з партыі, неабходна пакончыць з цяперашнім галавацяпскім талкаваннем пытання аб пасіўнасці.

Але ў нас ёсць яшчэ другая пагрэшнасць у гэтай галіне. Справа ў тым, што нашы таварышы не прызнаюць сярэдзіны паміж двума крайнасцямі. Варта рабочаму, члену партыі, крыху правіншца, спазніцца раз-два на партыйны сход, не заплаціць чаму-небудзь членскіх ўзносаў, каб яго у момант выкінулі вон з партыі. Не цікавяцца ступенню яго правіннасці, прычынай няяўкі на сход, прычынай несплачужу членскіх узносаў. Бюракратызм у гэтых пытаннях проста нябачаны. Не цяжка зразумець, што імённа ў рэзультат гэтай бяздушнай палітыкі аказаліся выкінутымі з партыі выдатныя кадравыя рабочыя, вельмі добрыя стаханаўцы. А хіба нельга было, перш чым выключачь з партыі, зрабіць папярэджанне, калі гэта не дзейнічае—паставіць на від ці вбнесці вымову, а калі і гэта не дзейнічае—паставіць тэрмін для выпраўлення ці, у крайнім выпадку, перавесці у кандыдаты, але не выключачь з маху з партыі? Вядома, можна было. Але для гэтага патрэбны ўважлівыя адносіны да людзей, да членаў партыі, да лёсу членаў партыі. А гэтага імённа і нехапае ў некаторых нашых таварышоў.

Час, таварышы, даўно час пакончыць з гэтай агіднасцю. (Апладысменты).

Падрыхтоўка партыйных арганізацый да выбараў у Вярхоўны Совет СССР па новай выбарчай сістэме і адпаведная перабудова партыйна-палітычнай работы

*Даклад тав. Жданова на Пленуме ЦК ВКП(б)
26 лютага 1937 года*

Паварот у палітычным жыцці краіны і нашы задачы

Таварышы, у сувязі з прыняццем новай Канстытуцыі Саюза ССР нам прадстаяць выбары у Вярхоўны Совет СССР і ў саветы дэпутатаў працоўных зверху данізу па новай выбарчай сістэме. Перад нашай партыяй высоўваецца задача падрыхтоўкі да выбараў.

Характар гэтай падрыхтоўкі, яе аб'ём, маштаб і звязаная з ёй перабудова партыйнай работы вызначаюцца глыбінёй тых пераўтварэнняў, якія выцякаюць з новай Канстытуцыі для палітычнага жыцця нашай краіны.

Увядзенне новай Канстытуцыі азначае паварот у палітычным жыцці краіны. Сутнасць гэтага павароту заключаецца ў далейшай дэмакратызацыі выбарчай сістэмы у сэнсе замены не зусім роўных выбараў у саветы—роўнымі, многаступенных—прамымі, адкрытых—закрытымі.

Увядзенне новай Канстытуцыі адкідае ўсякія абмежаванні, існаваўшыя да гэтага часу для так званых лішэнцаў.

Калі раней, да ўвядзення новай Канстытуцыі, выбары ў Саветы былі не роўнымі, то цяпер неабходнасць абмежавання роўнасці выбараў адпала, і ўсе грамадзяне маюць права прымаць удзел у выбарах на роўных падставах.

Калі раней выбары сярэдніх і вышэйшых органаў улады былі многаступеннымі, то цяпер, згодна новай Канстытуцыі, выбары ва ўсе Саветы будуць рабіцца ўсімі грамадзянамі непасрэдна шляхам прамых выбараў.

Калі раней, па старой Канстытуцыі, галасаванне пры выбарах было адкрытым і па спісах, то цяпер, згодна новай Канстытуцыі, галасаванне пры новых выбарах будзе тайным і па асобных кандыдатурах, высоўваемых па выбарчых акругах.

Нарэшце, Канстытуцыяй уводзіцца ўсенароднае апытанне, так званы рэферэндум.

Што азначаюць гэтыя змены ў выбарчай сістэме?

Яны азначаюць узмацненне кантролю мас у адносінах савецкіх органаў і ўзмацненне адказнасці савецкіх органаў у адносінах мас. Новая выбарчая сістэма умацуе сувязь народных абраннікаў з масамі выбаршчыкаў. Яна дасць магутны інструмент да палепшання

работы советских органов, да ликвидации бюрократических нехоток и скаженин у работе наших советских организаций, а гэтыя недохопы, як вы ведаеце, вельмі істотны.

Вынікам увядзення ўсеагульнага, прамога і роўнага выбарчага права пры танным галасаванні будзе далейшае ўзмацненне палітычнай актыўнасці мас, уцягненне новых пластоў працоўных у работу па кіраванню дзяржавай.

Тым самым дыктатура пролетарыята становіцца больш гібкай і, стала быць, больш магутнай сістэмай дзяржаўнага кіраўніцтва рабочага класа грамадствам, база пролетарскай дыктатуры расшыраецца, яе аснова становіцца больш моцнай.

Ленінізм вучыць:

«Дыктатура пролетарыята мае свае перыяды, свае асобныя формы, рознастанныя метады работы. У перыяд грамадзянскай вайны асабліва б'е ў вочы гвалтоўны бок дыктатуры... У перыяд будаўніцтва сацыялізма, наадварот, асабліва б'е ў вочы мірная, арганізатарская, культурная работа дыктатуры, рэволюцыйная законнасць і т. д. Але з гэтага зноў-такі зусім не выцякае, што гвалтоўны бок дыктатуры аднаў ці можа адпасці ў перыяд будаўніцтва. Органы падаўлення, армія і іншыя арганізацыі, неабходны цяпер, у момант будаўніцтва, так сама, як у перыяд грамадзянскай вайны. Без наяўнасці гэтых органаў немагчыма колькі-небудзь забяспечаная будаўнічая работа дыктатуры. Не трэба забываць, што рэволюцыя перамагла пакуль што ўсяго толькі ў адной краіне. Не трэба забываць, што пакуль ёсць капіталістычнае акружэнне, будзе і небяспека інтэрвенцыі з усімі выцякаючымі з гэтай небяспекі вынікамі». (Сталін, «К вопросам ленинизма»).

Што побач з мірнымі, арганізатарскімі, культурнымі бакамі нашай дыктатуры не адналя неабходнасць у гвалтоўных яе баках, наглядна паказвае толькі-што абмеркаванае намi пытанне аб справе Бухарына Рыкава. Дыктатура рабочага класа і ў далейшым прыдзеца бязлітаснай рукою перамагаць супраціўленне астаткаў варожых капіталістычных класаў і агентаў фашысцкай буржуазіі—трацкістаў, зіноўеўцаў, правых і іншых ворагаў народу.

Таварыш Сталін вучыў нас, што нам патрэбна моцная і магутная дыктатура рабочага класа для таго, каб развязаць у прах апошнія астаткі паміраючых класаў і разбіць іх зладзеіскія махінацыі.

Правядзенне дэмакратычных выбараў—гэта справа вельмі сур'ёзная. Гэта вельмі сур'ёзны экзамен для нашай партыі ў сэнсе правяркі яе сувязі з масамі, працаздольнасці і аўтарытэта нашых партыйных арганізацый у масах. Правядзенне выбараў патрабуе велізарнай напружанасці ўсіх сіл нашай партыі.

Каб сустрэць гэты паварот у палітычным жыцці нашай краіны ва ўсеузбраенні, наша партыя павінна стаць на чале гэтага павароту і забяспечыць сваю кіруючую ролю ў выбарах вярхоўных органаў краіны.

Што значыць узначаліць і забяспечыць кіруючую ролю партыі ў выбарах вярхоўных органаў? Якія задачы павінна будзе вырашыць партыя?

Перш за ўсё трэба мець на ўвазе, што нашы работнікі будуць мець справу з вядомай навізнаю становішча. Мы ўпершыню праводзім выбары па новай выбарчай сістэме. У нас няма навыкаў да

выбараў па асобных кандыдатурах, па прыцыпу тайнага галасавання і т. д. Гэта прадстаўляе вядомую цяжкасць для нашых партыйных арганізацый.

Па-другое, узначаліць паварот у палітычным жыцці нашай краіны і кіраваць выбарамі—гэта значыць забяспечыць поўнае захаванне новай выбарчай сістэмы, устаноўленай Канстытуцыяй, г. зн. строга захоўваць прыцып усеагульнага, прамога, роўнага выбарчага права пры танным галасаванні. Гэта значыць, што нашы партыйныя арганізацыі павінны ахоўваць, як зрэдку вока, наш новы выбарчы закон ад усякіх парушэнняў.

Па-трэцяе, нашы партыйныя арганізацыі павінны быць гатовы да выбарчай барацьбы. Пры выбарах нам прыдзецца мець справу з варожай агітацыяй і варожымі кандыдатурамі. Што такая магчымасць з'яўляецца рэальнай, відаць з таго, што ўжо зараз мае месца вядомае ажыўленне антысавецкіх элементаў, іменна ў сувязі з надыходзячымі выбарамі. Нашы партыйныя арганізацыі павінны ва ўсеўзбраенні сустрэць спробы варожых элементаў скарыстаць легальныя магчымасці, прадстаўляемыя новай Канстытуцыяй.

Пакуль нашы людзі дрэмлюць і расквашваюцца, ворагі ўжо дзейнічаюць і моцна рыхтуюцца да выбараў.

Па-чацвертае, тайнае і персанальнае галасаванне ў адрозненне ад галасавання адкрытага і па спісах будзе азначаць павышэнне адказнасці партыі за кожную высоўваемую кандыдатуру. Для таго, каб быць абранымі, нашы кандыдаты павінны быць добра вядомы выбаршчыкам той акругі, дзе яны будуць высунуты, іх дзейнасць павінна быць добра вядома выбаршчыкам.

Праверка танным галасаваннем будзе самай грунтоўнай праверкай нашых работнікаў, бо тайнае галасаванне прадстаўляе куды больш шырокія магчымасці адводу нежаданных і нягодных з пункту погляду мас кандыдатур, чым гэта было да гэтага часу. Гэта трэба выразна ўяўляць.

Па-пятая, трэба перамагчы шкодную псіхалогію, якая ёсць у некаторых нашых партыйных і савецкіх работнікаў, якія думаюць, што народнае давер'е можна атрымаць дарам і што можна спакойна спаць, чакаючы прыпаднення дэпутацкіх мандатаў на-дом, пад гром апладысmentaў у сілу ранейшых заслуг. Атрымаць давер'е дарам,— гэта не выйдзе пры танным галасаванні.

У нас ёсць даволі значны слой работнікаў у партыйных і савецкіх арганізацыях, якія лічаць, што іх задача, уласна, скончана тады, калі яны выбраны ў совет. Аб гэтым сведчыць вялікая колькасць адказных работнікаў, якія не наведваюць пленумаў советаў, дэпутацкіх груп і секцый нашых советаў, якія ўхіляюцца ад нясення элементарных дэпутацкіх абавязкаў.

Такога роду перажыткі ў псіхалогіі нашых работнікаў неабходна зламаць, трэба выхаваць у нашых работнікаў усведамленне сваёй адказнасці перад выбаршчыкамі, маючы на ўвазе, што кожны абранік будзе прагледжан і праверан самімі масамі дасканалы і ўсебакова.

Было-б грубай памылкай адкладваць барацьбу з гэтымі перажыткамі да моманту выбараў. Без адцяжкі мы павінны ўзяцца за няўхільнае палепшанне работы нашых савецкіх арганізацый, сувязь іх з масамі, ўзмацненне адказнасці нашых савецкіх работнікаў перад масамі.

Па-шостае, трэба ўжо цяпер выходзіць у работнікаў усведамленне таго, што новая выбарчая сістэма азначае куды больш шырокую гласнасць у дзейнасці савецкіх арганізацый і што іх дзейнасць будзе праходзіць на вяду ў мас, што адказнасць іх перад масамі будзе больш поўнай. Многія дэпутаты саветаў — члены нашай партыі — прывыклі адказваць толькі перад сваёй партыйнай арганізацыяй. Шмат якія нашы савецкія работнікі з людзей, схільных да бюракратызма, маючых бунныя недахопы ў рабоце, гатовы дзесяць раз адчытацца у сваёй рабоце перад бюро партыйнага камітэта, у вузкім сямейным коле, чым выйсці на пленум савета, крытыкаваць сябе і выслушаць крытыку мас. З такой практыкай безадказнасці трэба пачынаць.

Па-сёмае, узначаліць паварот у палітычным жыцці краіны і забяспечыць дэмакратычныя выбары гэта азначае, што нашы партыйныя арганізацыі не павінны чакаць, калі масы штурхнуць іх знізу ў адносінах крытыкі і адбору нашых кандыдатур, а павінны самі быць на чале крытыкі і адводаў нягодных кандыдатур, не чакаючы іх праваду пры тайным галасаванні. Пры гэтым нашы партыйныя арганізацыі павінны павучацца адрозніваць сяброўскую крытыку ад варожай. У нас нярэдка бывае так, што незадаволенасць працоўных пачасовымі недахопамі і скажэннямі ў дзейнасці нашых савецкіх органаў расцэнюецца і разглядаецца як варожая крытыка. Уменне адрозніваць сяброўскую крытыку, якая часам бывае вельмі вострай, ад крытыкі ворага пагражае ад нашых партыйных арганізацый высокага узроўню партыйна-палітычнага выхавання і вялікай чуласці.

У часе новых выбараў магчымы спробы агітацыі супроць нашых кандыдатаў з боку варожых элементаў. Нашым работнікам прыходзіцца весці не мала цяжкіх кампаній на розных участках загэтунай работы, будаўніцтва і т. д., а такога роду кампаніі не абыходзяцца без вядомага націску. Гэта ўваходзіць у разуменне дыктатуры рабочага класа. Мы не адмаўляемся ад такога націску і у далейшым, і было-б смешна ад гэтага адмаўляцца. Будзе, як відаць, дэмагогія нахонт раздування ўсякага роду недахопаў нашых работнікаў па гэтай лініі. Гутарка ідзе аб кадрах нашых сельсаветчыкаў, раёнвыканкомчыкаў і т. д. Партыйныя арганізацыі павінны ўмець узяць пад абарону гэтых людзей. Гэтага нельга выпускаць з-пад увагі.

Па-восьмае, пытанне адносна беспартыйных. Было-б вельмі шкодным і небяспечным, калі-б пры новых выбарах былі паўтораны памылкі, меўшыя месца ў старой практыцы выбараў і якія заключаліся ў няўважлівых адносінах да кандыдатур беспартыйных, калі ў мэтах забеспячэння партыйнага уплыву ў саветах беспартыйныя кандыдатуры не карысталіся неабходнай увагай і падтрыманнем, якія выцякаюць з асноў большэвіцкага разумення кіраўніцтва і сувязі з масамі. Майце на ўвазе, што камуністаў у нашай краіне 2 мільёны, а беспартыйных «некалькі» больш. Стала быць, мы павінны, калі хочам узначаліць выбары, узмацніць наш уплыў і сувязі з беспартыйнымі і падтрымліваць, а не адцясняць беспартыйныя кандыдатуры, якія карыстаюцца давер'ем мас.

Такавыя некаторыя пытанні, якія датычаць кіраўніцтва і арганізацыі падрыхтоўкі да выбараў. Яны сталі на чаргу не ў парадку аддаленай перспектывы, а ў парадку баявой, зусім неадкладнай і надзёснай задачы.

Парушэнне выбарнасці партыйных органаў несумяшчальна з арганізацыйнымі прынцыпамі большавізма

Што патрабуецца ад партыі для таго, каб яна магла стаць на чале новых, да канца дэмакратычных выбараў? Якія галоўныя ўмовы, што забяспечваюць кіраванства партыі паваротам у палітычным жыцці краіны?

Для гэтага патрэбна, каб партыя сама праводзіла паслядоўную дэмакратычную практыку, каб яна праводзіла да канца ва ўнутрыпартыйным жыцці асновы дэмакратычнага цэнтралізма, як гэтага патрабуе статут нашай партыі, каб партыя сама мела неабходныя ўмовы, у сьлед якіх усе органы партыі з'яўляліся-б выбарнымі, каб крытыка і самакрытыка ўнутры партыі развівалася ў поўнай меры, каб адказнасць партыйных органаў перад партыйнай масай была поўнай і каб сама партыйная маса была поўнасьцю актывізавана.

Ленінізм вучыць, што ўздым актывнасці рабочага класа, якога мы дабіваемся ў сувязі з правядзеннем савецкага дэмакратызма да канца,—справа сур'езная і вялікая. Для таго, каб падняць актывнасць рабочага класа, трэба перш за ўсё актывізаваць саму партыю. Трэба, каб сама партыя цвёрда і рашуча стала на шлях унутрыпартыйнай дэмакратыі, каб нашы арганізацыі уцягвалі ў абмеркаванне пытанняў нашага будаўніцтва шырокія масы партыі, якія твораць лес нашай партыі. Без гэтага няма чаго і гаварыць аб актывізацыі рабочага класа. Гэтаму вучыць нас таварыш Сталін.

Ці можна сказаць, што ўсе нашы партыйныя арганізацыі ўжо гатовы выканаць гэтыя ўмовы і што яны ўжо перабудаваліся на дэмакратычны лад? На жаль, гэтага з поўнай упэўненасцю сказаць нельга.

Якія-ж факты сведчаць аб тым, што гэтага нельга сказаць з поўнай упэўненасцю?

Аб гэтым гаворыць маючаяся ў некаторых арганізацыях практыка парушэння статута партыі і асноў унутрыпартыйнага дэмакратызма.

Якія гэтыя парушэнні?

Статутам партыі, як вядома, прадпісваецца правядзенне выбараў камітэтаў першых арганізацый адзін раз у год, гарадскіх і раённых камітэтаў адзін раз у год, абласных, краявых камітэтаў і цэнтральных камітэтаў нацыянальных кампартыі — адзін раз у паўтара года. Так гаворыць статут.

Калі зьвярнуцца да практыкі, то факты гавораць аб тым, што гэта патрабаванне статута парушана ў нас у цэлым радзе арганізацый. За апошнія 2-3 гады выбары абласных, краявых камітэтаў і ЦК нацкомпартыі праводзіліся толькі ў тых арганізацыях, якія створаны занова, у сувязі з фармаваннем новых абласцей (Калінінская, Краснаярская, Омская, Орэнбургская і Яраслаўская арганізацыі). Большасць нашых абласных, краявых камітэтаў і ЦК нацкомпартыі, гаркомаў, райкомаў і першых парткамітэтаў існуюць з перыяда XVII з'езда партыі, г. зн. з перыяда, калі адбываецца агульная кампанія выбараў партарганаў. Выключэнні з гэтага становішча складаюць, як я ўжо гаварыў, новыя край і абласці, а таксама паасобныя раённыя і гарадскія арганізацыі, галоўным чынам, у сувязі з праваламі ў партыйнай рабоце.

Значыць, законы нашай партыі апракінуты, хоць мы клянемся і божымся статутам, зубрым яго ў гуртках, патрабавалі ў час правёркі

і абмену партдакументаў ад членаў партыі ведання статута. Выходзіць наизверку, што самі мы недапушчальна ліберальна адносімся да нашых уласных партыйных законаў.

Статутом нашай партыі прадпісваецца, далей, выбарнасць усіх кіруючых органаў партыі зверху данізу. Гэтага патрабуе асноўны прынцып арганізацыйнай будовы нашай партыі — прынцып дэмакратычнага цэнтралізма.

Параграф 18 статута партыі гаворыць, што: «Кіруючым прынцыпам арганізацыйнай будовы партыі з'яўляецца дэмакратычны цэнтралізм, які азначае:

- а) выбарнасць усіх кіруючых органаў партыі зверху данізу;
- б) перыядычную справаздачнасць партыйных органаў перад сваімі партыйнымі арганізацыямі;
- в) суровую партыйную дысцыпліну і падпарадкаванне меншасці большасці;

г) безумоўную абавязковасць рашэнняў вышэйшых органаў для ніжэйшых і для ўсіх членаў партыі».

Гэты асноўны арганізацыйны прынцып нашай партыі ў радзе арганізацый парушан. Членам пленума, мабыць, ужо вядома, да якіх шкодных вынікаў для нашай партыйнай справы прывяла практыка парушэння статута партыі у Кіеўскай, Азова-Чорнаморскай і іншых арганізацыях, дзе забыццё статута ў сэнсе адыходу ад выбарнасці прывяло да абуральна запущанасці партыйнай работы і садзенні чапа пранікненню варажых элементаў у кіруючыя партыйныя органы.

Такім сур'ёзнейшым парушэннем статута нашай партыі ў адносінах выбарнасці з'яўляецца нічым не апраўдваемае паніжэнне кааптацыі розных кіруючых работнікаў у члены пленумаў парткомаў, райкомаў, гаркомаў, абкомаў, крэйткамаў і ЦК нацкомпартыі.

Даныя, якія ёсць у распараджэнні ЦК ВКП(б), гавораць, што шкодная практыка кааптацыі ўкаранілася і зайшла далёка. Практыка кааптацыі парушае законнае права членаў партыі прымаць удзел у выбарах сваіх кіруючых органаў. Пры кааптацыі-ж члены партыі пазбаўляюцца магчымасці ўдзельнічаць у выбарах, магчымасці адвяду нягодных кандыдатаў, іх думкі наогул не пытаюцца, бо кааптацыя праводзіцца на пленуме.

Кааптацыя прымяняецца вельмі шырока. Гэта парок, якім хварэе цэлы рад арганізацыі.

У абкомах, краёвых і ЦК нацкомпартыі кааптаваных у члены пленумаў — 11,6 проц. Гэта сярэдняе лічба. На асобных арганізацыях процант кааптаваных даходзіць да 22,8 проц. (Кіеўская) і нават да 26,2 проц. (Беларусь), г. зн. больш чаксертай часткі пленума складаецца з кааптаваных.

У складзе райкомаў і гаркомаў кааптаваных: у Маскоўскай арганізацыі 17 проц., у Ленінградскай 17,2 проц., у Азова-Чорнаморскай 17,5 проц., у Дзепранетроўскай 26,7 проц., у Беларускай 28,9 проц., у Варонежскай 29,8 проц., у Армянскай 30 проц., г. зн. амаль адна трэць кааптаваных.

У складзе бюро райкомаў і гаркомаў па абласных арганізацыях процант кааптаваных хістаецца ў сярэднім ад 14 да 39 проц. абласных. У Заходняй абласці, у Арменіі, у Іванаўскай і Карэльскай арганізацыях больш паловы членаў бюро райкомаў і гаркомаў з'яўляецца кааптаванымі. Тут ужо не разбіраеш, што засталася ад законнага складу, які вядзе свой пачатак ад выбараў.

Размах кааптацыі даходзіць да таго, што, напрыклад, на пленуме Кіеўскага абкома 19 кастрычніка 1934 года было кааптавана ў пленум адразу 14 чалавек, і ў тым ліку Ашраф'ян, Дзеніс, Ссичэнко, Тодэр і інш., выкрытыя ў сучасны момант, як ворагі партыі.

У Харкаве ў гаркоме партыі са 158 членаў гаркома і 34 кандыдатаў, абраных на IV гарадской партыйнай канферэнцыі, засталася толькі 39. Нельга назваць гэты склад законным, паколькі засталася толькі адна трэць абраных. За час-жа з апошняй партыйнай канферэнцыі ў склад гаркома кааптавана 61 чал., прычым бюро гаркома, за выключэннем аднаго таварыша, складаецца цалкам з кааптаваных.

Вам вядома, да якога стану спраў у партыйнай арганізацыі прывяло такое становішча ў Харкаве.

Калі звярнуцца да паасобных раённых камітэтаў партыі, то вядома, вы самі масе дастаткова абшырны матэрыял наконт кааптацыі. Я думаю, што ў нас ёсць не адзін дзесятак райкомаў, у якіх большасць членаў райкома з'яўляецца не абранымі, а кааптаванымі. Напрыклад, у Мала-Архангельскім раёне (Курскай абласці) з 23 чал. 18 кааптавана, у Мцэнскім раёне (Курскай абласці) з 26 кааптавана 22, у Гомельскім гаркоме (Беларусь) з 52 кааптавана 40, у Ораненбаўскім раёне (Ленінградскай абласці) з 22 кааптавана 15, ва Усцюжэнскім раёне (той-жа абласці) з 12 кааптавана 11 і т. д.

У складзе бюро паасобных гаркомаў і райкомаў кааптацыя практыкуецца таксама шырока. Ульянаўскі гарадскі камітэт мае з 12 членаў бюро 11 кааптаваных. Шчучанскі раённы камітэт (Чэлябінскай абласці) — усе члены бюро кааптаваны. Семпалацінскі райком (Усходне-Казахстанскай абласці) — усе члены бюро кааптаваны. Асбестаўскі гарком (Свердлоўскай абласці) — усе члены бюро кааптаваны і т. д.

Прыемы кааптацыі даншлі да таго, што часам кааптэе або выключае са складу пленума меншасць, г. зн. аб законным кворуме тут ніякай гутаркі быць не можа. Гэта паказвае, што паняцце аб кворуме ў цэлым радзе месц сцерлася, знікла. Напрыклад, у Ленінскім раёне г. Харкава 4 красавіка 1936 г. збіраецца пленум райкома разам з актывам, на якім ставіцца пытанне аб выключэнні са складу райкома цэлай пачкі людзей. Не гледзячы на тое, што працую нямада часу пасля вядомага рашэння ЦК, што актывы павінны збірацца асобна ад пленумаў, — збіраюць пленум райкома разам з актывам. Навошта гэта спатрэбілася? Затым, што ў пленуме «нехапіла» выбарных членаў. З членаў гаркома прысутнічала 10 або 11 чалавек, аднак пленум вывеў са свайго складу 12 чалавек, 10 чалавек сажралі 12 чалавек! (Смех).

Таварышы, мабыць, забылі, што нават у перыяд нелегальнага існавання партыі, калі кааптацыя выклікалася неабходнасцю, яна была абстаўлена цэлым радам абмежавальных умоў.

Мала таго, што кааптуюць пленумы, — ёсць арганізацыі, якія ідуць яшчэ далей. Напрыклад, пленум Тужынскага райкома, кіраўскай абласці, вынес рашэнне, згодна якому новаму складу бюро даручалася кааптацыя ў склад членаў райкома. На падставе гэтага рашэння пленума бюро райкома кааптавала 7 чал. і зацвердзіла кааптацыю на пленуме толькі праз 5 месяцаў, прычым прысутнічала на зацверджанні гэтых 7 членаў райкома толькі 6 законна абраных членаў пленума райкома.

Практыка парушэння выбарнасці і падмены яе кааптацыяй заха-

піла вельмі многія кіруючыя арганізацыі, а пры іх патуранні па той-жа сцэжцы пайшлі і пераходныя партыйныя арганізацыі. У нас у Ленінградзе, напрыклад, партком Кананерскага завода абраны быў да XVII з'езда, і за тры гады, пры складзе парткома ў 7 чалавек, было кааптавана 22 чалавекі, г. зн. партком тройчы змяніў свой склад без нармальных выбараў.

На Кіраўскім заводзе засталася 3 са складу абраных, астатнія ўсе кааптаваны.

У партком завода імя Жданава ў розны час быў кааптаван 31 чалавек.

У сувязі з тым, што парушэнне тэрмінаў выбараў і кааптацыя сталі ў нас распаўсюджаным з'явішчам, у радзе арганізацый забыліся, каго выбіраюць. Іменна на аснове гэтага маглі атрымацца такія факты, аб якіх вы читалі ўчора ў «Правде», калі ў Одэсе згубілі члена абласнога камітэта партыі тав. Алейнікава і ўспомнілі аб ім праз два гады, калі ён, занепакоены тым, што яго ніхто не чапае і не выклікае, сам з'явіўся ў абласны камітэт.

У Ленінградскай абласці ў партарганізацыі завода «Красный керамик», у Баровічах, 4 студзеня 1937 г. стаяла пытанне аб давыбарках партыйнага камітэта. Чытаю па праграму: «Сакратар парткома тав. Радзёнаў інфармуе аб выкананні ім даручэння партсхода ў частцы «дакументальнага ўдакладнення» складу парткома. Ён паведаміў, што па дакументах, якія ёсць у парткоме, членамі парткома з'яўляюцца Свідорскі, Кузняцова, Дзюба і Радзёнаў. Лічаныя ў спіску парткома, але не пацвярджаюцца дакументам Громава, Сокалаў, Калінін. Пастанавілі: Унесці яснасць у склад парткома і дабраць у яго працаздольных таварышоў».

Між іншым, на самым сходзе два члены партыйнага камітэта, якіх лічылі законна абранымі, катэгарычна ад гэтага адракаліся, іх горача пераконвалі. Сакратар парткамітэта раскаваў пасля абцяжжасцях выканання данага яму даручэння «адшукаць» членаў парткома: «Уф, шукаў, шукаў членаў парткома, ледзь іх знайшоў».

Так абстаіць справа з грубым парушэннем законаў нашай партыі аб выбарнасці партыйных органаў і з падменай выбарнасці практыкай кааптацыі, несумяшчальнай з духам і традыцыямі нашай партыі.

Унутрыпартыйная дэмакратыя непахісны закон партыйнага жыцця

Аб практыцы саміх выбараў. Мехаіка выбараў у нас часцяком пабудавана так, што члены партыі пазбаўлены магчымасці свабодна выказвацца па кандыдатурах, скарыстаць права адводу і крытыкі непрыемных кандыдатаў. Арганізацыя выбараў накіравана не на тое, каб забяспечыць сапраўдную магчымасць праверкі кожнай кандыдатуры партыйнай масай, а на тое, каб як мага хутчэй, прасцей правесці выбары і пазбавіцца ад надакучлівай крытыкі партыйных мас у дачыненні да той або іншай кандыдатуры. У нас справа звычайна абстаіць так: сакратар партыйнага камітэта за некалькі дзен да канферэнцыі недзе ў кутку сваёй запіснай кніжкі робіць папярэднюю прыкідку кандыдатаў. Затым склікаецца нарада сакратароў, на якой фарміруецца спіс. Затым абмеркаванне кандыдатаў пераходзіць на «сіні канверт», як у нас называюць сень-орэн-канвент, і на нараду дэлегацый. Абмеркаванне кандыдатур вы-

чэрпваецца, такім чынам, на розных закрытых напярэдніх нарадах «сямейным» парадкам, без асобных «клопатаў». Зусім ясна, што калі нарады сакратароў і дэлегацыі пытанне прадвырашылі, то надзвычай цяжка адвесці якую-небудзь кандыдатуру на агульным сходзе ці канферэнцыі. На саміх канферэнцыях спрэчкі па кандыдатурах, як правіла, не аткрываюцца, галасаванне робіцца ёнсам, а не персанальна, і такім чынам выбраная працэдура ператвараецца ў простую фармальнасць. На канферэнцыях курс ставіцца на хуткасць. Старшыняў саджаюць такога чалавека, які, закатаўшы рукавы, «правёртвае» выбары спісам мінут за 20. Тут і дэманстрацыя поўнай аднадушнасці атрымліваецца, і для прызначэння па сутнасці няма магчымасці. Замест таго, каб даць магчымасць людзям на самой канферэнцыі прыняць удзел у абмеркаванні, адкрыць доступ шырокай крытыцы і адволу выстаўляемых кандыдатур, уся справа зводзіцца да вузкай арганізацыйнай «тэхнікі», якая мае адну мэту: адгарадзіцца ад крытыкі партыйных мас.

Такая практыка несумяшчальна з духам і традыцыямі нашай партыі і з тымі задачамі, якія перад намі стаяць. Яна прадстаўляе з'яўляванае парушэнне законных правоў члена партыі, парушэнне партыйнай дэмакратыі.

Аб кааптацыі я хацеў-бы зрабіць яшчэ адну заўвагу. Я хачу спаслацца на вопыт Цэнтральнага Камітэта нашай партыі. Калі-б мясцовыя работнікі лепш вучыліся ў Цэнтральнага Камітэта, мы не дапусцілі-б такога разгулу кааптацыі, які быў у радзе арганізацый. Бо Цэнтральны Камітэт за час свайго існавання ні аднаго члена і кандыдата ў ЦК не кааптаваў. Няма такой практыкі ў Цэнтральным Камітэце.

Наступным сур'ёзным недахопам у справе захавання асноў унутрыпартыйнага дэмакратызма з'яўляецца шырока распаўсюджанае назначэнства партыйных кіраўнікоў, сакратароў партыйных камітэтаў. Неабходна гэту практыку змяніць у такім напрамку, што калі партыйны камітэт мае на ўвазе правесці змену ў складзе партыйнага кіраўніцтва ніжэйшайчачай арганізацыі, то ён, наменшы кандыдатуру, абавязан да прадстаўлення яе на зацверджанне вышэйшайчачай партыйнай інстанцыі паставіць на абмеркаванне той арганізацыі, куды рэкамендуецца сакратар, і толькі пасля гэтага ісці за санкцыяй да вышэйшайчачай арганізацыі.

У нас няма сакратароў партыйных камітэтаў, якія не з'яўляюцца абранымі ў склад партыйнага камітэта. Я-б мог назваць тут некалькі дзесяткаў чалавек, якія, будучы сакратарамі парткомаў, не з'яўляюцца абранымі ў склад парткомаў.

Атрымалі назначэнне, атрымалі пуцёўку, прыязджаюць і адразу садзяцца за работу, а стары сакратар, як правіла, не адчытваецца. У нас моцна развіты «самасправаздачы», але справаздачнасць партыйных камітэтаў перад партыйнымі масамі развіта яўна недастаткова.

Адносна самасправаздач. У такой форме, у якой у нас практыкуюцца самасправаздачы камуністаў, яны з'яўляюцца бюракратычным здзекам над членамі партыі. Па большай частцы самасправаздачы звязаны з капаннем у асабістым жыцці, у сямейным жыцці камуніста, а ні ў якім разе не з выяўленнем яго авангарднай ролі і работы ў масах. Да чаго зводзіцца самасправаздачы? Аб гэтым гавораць некаторыя факты. Партыйная арганізацыя калгаса імя Дзержынскага, Мацвееўскага раёна, Орэнбургскай абласці слу-

хае самасправаздачу куніста Сідарава: «Газет не чытае і не выпісвае. З жонкай жыве нічога, з дзецьмі таксама. Улічыць, што Сідараў недастагкова выходзіць сваю сямю». Гэта тыповая самасправаздача.

Тая-ж арганізацыя па самасправаздачы члена партыі Мазіна, які збіраў сваю жонку, запісала: «Не дапускаць больш сямейных глупстваў. У найкарацейшы тэрмін наладзіць сямейныя адносіны» (Агульны смех).

У соўгасе імя Амосава, у Казахстане, слухаюць самасправаздачу куніста Салірава. Прываецца лапідарная пастанова: «Слухай: самасправаздачу Салірава. Пастанавілі: Салірава арыштаваць». (Агульны смех).

Галасы. За што?

Жданаў. Тут іншае пытанне ўзнікае, ці мае права партыйная арганізацыя арыштоўваць сваіх членаў? Адчытаўся чалавек на сваю галаву!

Ва многіх партыйных арганізацыях прыніжана роля пленумаў, як органаў калектыўнага кіравання. Пленумы збіраюцца рэдка, больш для абмеркавання парадных ці агульных пытанняў, пытанні мясцовай работы ставяцца рэдка. Пытанні аб выбарах і іншыя пытанні, як я ўжо гаварыў, абмяркоўваюцца і вырашаюцца пры адсутнасці неабходнага кворума.

Вачскі райком, Горкаўскай абласці на працягу 1936 года не сабраў ні аднаго пленума. У Весселюўскім раёне, Дзяткаўскай абласці, на працягу дзесяці месяцаў ні аднаго пленума не сабралі. У Чэлінінскім раёне ў Татары і ў радзе іншых райкомаў Татары ў 1936 годзе па 7—8 месяцаў не збіралі, ні аднаго пленума. Дзе-ж тут калектыўнае кіраванне?

Такія-ж недахопы па лініі прыніжэння ролі нашых выбарных арганізацый ёсць і ў пераходных партыйных арганізацыях.

У практыцы рэзалюцыі ёсць указанне на тое, што мы павінны забяспечыць такое становішча, пры якім у пераходных партарганізацыях было-б забяспечана строгае захаванне парадку выбараў парткомаў на агульназаводскіх сходах, не дапускаючы падмены апошніх канферэнцыямі. Там-жа ўказваецца на неабходнасць ліквідаваць маючую месца ў радзе пераходных партарганізацый практыку фактычнай адмены агульных сходаў і падмены агульнага сходу цэхавымі сходамі і канферэнцыямі.

Уявіце сабе становішча на буйным заводзе, дзе ёсць тысяча—паўтары тысячы членаў партыі. Замест таго, каб сабраць для выбараў партыйнага камітэта агульназаводскі партсход, склікаюць па норме 1 дэлегат ад 3 членаў партыі заводскую канферэнцыю, падмяняюць тым самым агульназаводскі партыйны сход канферэнцыяй і праводзяць выбары, г. зн. па сутнасці справы двух чалавек з трох пазбаўляюць магчымасці удзельнічаць у выбарах. Ці дапушчальна гэта? Ясна, што ні ў якім разе недапушчальна.

Роля агульных сходаў прыніжана. У радзе арганізацый агульнапартыйныя сходы збіраюцца рэдка, пытаннямі мясцовага партыйнага жыцця займаюцца мала.

Парушэнні аснов унутрыпартыйнага дэмакратызма сказваюцца і на падрыхтоўцы партыйных сходаў, калі члены партыі не ведаюць загадка, якія пытанні, будуць абмяркоўвацца.

Аб падрыхтоўцы рэзалюцыі партсходаў.

Нярэдка на партсходах рэзалюцыя па таму ці іншаму пытанню

уносіцца загадзя, або кропаецца майстрамі гэтай справы ў час самага сходу без уліку таго, аб чым гаворыцца ў спрэчках. У нас у модзе фармулёўка: распрацаваць праект рашэння «на аснове абмену думкамі», а на справе якраз вось гэты «абмен думкамі» і не ўлічваецца.

Гэта—праява найвялікшай непавагі да законных гаспадарскіх правоў членаў партыі.

Беспарадачна і нядобрасумленна-нядбайна адносяцца ў нас людзі да партыйных дакументаў і рашэнняў. Усім нам трэба вучыцца ў Цэнтральнага Камітэта адносінам да партыйных дакументаў. Калі мы ўзнялі цяпер ролю членскага білета і павагу да яго, то нельга гэтага сказаць аб вельмі многіх нашых іншых партыйных дакументах. Як яны складаюцца, выконваюцца, захоўваюцца? Неахайна. У ЦК нам трэба вучыцца выключна дакладнасці, беражлівасці і акуртанасці да кожнага партыйнага дакумента. У нас у гэтых адносінах на месцах шмат арганізацыйнай распушчанасці, халатнасці.

Зусім немалаважна, напрыклад, пытанне: ці атрымалі члены бюро партыйнага камітэта матэрыялы к абмеркаванню на паседжанні або не, ці атрымалі іх за дзень раней або яны раздаюцца на самым паседжанні? Гэта таксама пытанне аб забяспечанні ўнутрыпартыйнай дэмакратыі.

Гэтыя пытанні здаюцца дробязнымі, але ў канечным выніку яны шкодзяць нам, паколькі перашкаджаюць росту актыва і затrudняюць для яго магчымасць актыўнага і самадзейнага ўдзелу ў жыцці партыі. У сувязі з гэтым развіваюцца і камандванне і ўсякія іншыя справы.

Я хацеў-бы прывесці яшчэ адзін з прыкладаў парушэння прынцыпаў калектыўнага кіраўніцтва. Гутарка ідзе аб так званых «трыкутніках». Пад выглядам «трыкутніка», які складаецца з сакратара парткома, кіраўніка прадпрыемства або ўстанова і старшыні мясцовай профарганізацыі, у нас у радзе арганізацый існуе ў баку ад нармальна выбарных органаў (парткома і заўкома) своеасаблівая афіцыйна і рэгулярна дзеючая, ніякімі партыйнымі і савецкімі законамі не прадугледжаная арганізацыя. Яна збіраецца, выносіць рашэнні, дае дырэктывы да выканання і т. д. З пункту погляду калектыўнага кіраўніцтва, з пункту погляду правільных адносін паміж партыйнымі, гаспадарчымі і профсаюзнымі арганізацыямі трыкутнік прадстаўляе сабою зусім недапушчальную форму. Гэта ёсць сямействавенасць, згавор для таго, каб цяжэй было крытыкаваць. І калі ўжо гэтыя трое сышліся, паспрабуй, пайдзі пакрытыкуй іх. Профсаюзную і партыйную арганізацыю гэта абязлічвае, раззбройвае ў барацьбе супроць недахопаў гаспадарчага кіраўніцтва, а з другога боку раззбройвае самага гаспадарніка, таму, што трыкутнік прадстаўляе нешта накшталт нейкага калегіяльнага органа кіраўніцтва, у той час, як наша гаспадарчае кіраўніцтва зусім іншым чынам пабудавана.

Трыкутнікі прадстаўляюць сабою пародыю, карыкатуру, сурагат калектыўнага кіраўніцтва. Да чаго гэта прыводзіць? Вось у нас у Ленінградзе, на заводзе імя Калініна, выключылі камуніста з партыі за крытыку няправільнага кіраўніцтва стаханаўскім рухам з боку заводакіраўніцтва, за тое, што ён указваў на недахопы ў кіраўніцтве. Яго залічылі ў бузацёры. Мы аднавілі яго ў правах члена партыі, пакаралі тых, хто ў адносінах яго паступіў самым беззаконным і грубым чынам. Але сам па сабе гэты факт стаў магчымым дзякуючы існаванню трыкутніка, які раней дамовіўся. Дырэктар прышоў

туды і гаворыць: абураючая справа, лаюць дырэкцыю. Яму паддакнулі сакратар і старшыня заўкома. Так атрымліваецца заціск крытыкі, і тады ўжо рабочым на такім заводзе цяжка дабіцца праўды.

Мне здаецца, пара паставіць пытанне аб ліквідацыі трыкутнікаў.

У чым заключаецца шкоднасць усіх указаных вышэй фактаў парушэння асноў дэмакратычнага цэнтралізма? Яна заключаецца ў тым, што падобная практыка тармозіць рост актыўнасці і самадзейнасці членаў партыі, прыніжае ў членаў партыі пачуццё гаспадара, перашкаджае ідэйнаму і палітычнаму росту членаў партыі, пазбаўляе членаў партыі іх законных правоў кантролю і над дзейнасцю парторганаў і тым самым парушае правільныя ўзаемаадносіны паміж кіраўнікамі і партыйнымі масамі, аслабляе партыю перад тварам задач, якія стаяць перад ёю.

Знішчыць усё, што перашкаджае росту партыйнага актыва

Для ўсіх ясна, якія велізарныя кадры мы павінны мець у сваім распараджэнні для таго, каб паспяхова вырашыць задачы, дыктуюмыя развіццём сацыялістычнага будаўніцтва ва ўсіх галінах, увядзеннем новай Канстытуцыі, з нашай далейшай барацьбой за камунізм, колькі нам патрэбна адданных і самаафярных таварышоў і ў партыі, і за межамі яе, сярод беспартыйных!

Мы павінны знішчыць з нашай партыйнай практыкі ўсё тое, што тармозіць, што перашкаджае росту актыва, развіццю яго самадзейнасці і павышэнню яго ролі ў кіраўніцтве партыйным жыццём, у абмеркаванні ўсіх пытанняў партыйнай палітыкі, як гэта выцякае з асноў унутрыпартыйнай дэмакратыі.

Таварыш Сталін пастаянна вучыць нас таму, што партыйны актыў мае асобае палітычнае значэнне ў жыцці нашай партыі. Ён з'яўляецца правадніком у жыццё рашэнняў нашай партыі. Калі партыйнае рашэнне вынесена, лес яго знаходзіцца ў руках актыва. Партыйны актыў з'яўляецца выразнікам грамадскай думкі партыі.

Іменна таму, што наша партыя здолела выкаваць і выхаваць у духу Леніна—Сталіна шырокія слат актыва, мы вырашылі з поспехам карэнныя задачы сацыялістычнага будаўніцтва, маем такія гіганцкія, казачныя перамогі.

Іменна ў гэтай сувязі было вынесена, па ініцыятыве таварыша Сталіна, вядомае рашэнне ЦК аб сходах партыйных актываў для абмеркавання рашэнняў ЦК ВКП(б).

Іменна таму мы павінны ўстараніць з нашага шляху ўсё, што перашкаджае расшырэнню кадраў нашага актыва, яго ідэйна-палітычнаму росту, яго большэвіцкай загартоўцы, яго арганізацынаму ўмацаванню. Задачы, якія мы павінны вырашыць і ў галіне сацыялістычнага будаўніцтва, і ў сувязі з надыходзячымі новымі дэмакратычнымі выбарамі, ставяць на чаргу важнейшае пытанне аб актывізацыі кожнага камуніста.

Уся наша двухмільённая партыйная маса павінна быць поўнаасцю актывізавана. Кожны камуніст павінен быць актыўным арганізатарам, агітатарам і прапагандыстам за справу партыі. Пад гэтым пунктам павінна быць перабудавана наша арганізацынная, агітацыйная і прапагандысцкая работа.

Адна заўвага аб прапагандысцкай рабоце. Асноўны недахоп у нашай прапагандысцкай рабоце, на які не раз ўказваў ЦК, заключаецца ў тым, што яна вядзецца часцяком схаластычна, адарвана ад бягучых і надзенных баявых задач партыі. Наша прапаганда па-

гінна быць пастаўлена так, каб задачай кожнага прапагандысцкага гуртка, кожнай школы было такое выхаванне камуністаў, пры якім нападуненне ведаў і ўдасканальванне чыстаў партыі. У нашых масах юсізма-лєнінізма з'яўлялася-б не самамэтай, а сродкам "выхавання" актыўных прапагандыстаў за справу партыі. Вось што трэба мець на ўвазе ў нашай прапагандысцкай рабоце, як адзін з яе важнейшых прынцыпаў.

Без ліквідацыі буйных недахопаў, якія мы маем у нашай унутрыпартыйнай практыцы, і ў першую чаргу на ліні гаравання унутрыпартыйнай дэмакратыі і выбарнасці, не могуць быць вырашаны новыя задачы партыі, звязаныя з дэмакратычнымі выбарамі, і партыйныя арганізацыі могуць аказацца няздольнымі перад гварам гэтых задат. І калі мы хочам правесці выбары па новай выбарчай сістэме, так, як гэтага патрабуе партыя, так, як гэтага патрабуе Канстытуцыя, калі мы хочам дабіцца павягi ў нашых савецкіх і партыйных работнікаў да нашых законаў і мас да савецкай Канстытуцыі,—то мы павінны забяспечыць перабудову партыйнай работы на аснове безумоўнага і поўнага правядзення пачаткаў унутрыпартыйнай дэмакратыі, прадугледжаных статутам нашай партыі.

Выходзячы з гэтага, нам неабходна правесці наступныя мерыпрыемствы:

Па-першае, ліквідаваць безумоўна практыку кааптацыі і аднавіць у адпаведнасці са статутам выбарнасць кіруючых органаў партарганізацыі.

Па-другое, забараніць пры выбарах партарганав галасаванне спісам і перайсці ад адкрытага галасавання да тайнага і персанальнага галасавання. Пры гэтым павінна быць забяспечана неабмежаванае права адводу членамі партыі, высоўваемых кандыдатур і неабмежаванае права крытыкі гэтых кандыдатур.

Неабходна ў сувязі з гэтым, з прычыны сур'ёзных парушэнняў выбарнасці ў нашых партыйных арганізацыях, правесці выбары партыйных органаў, пачынаючы ад парткамітэтаў пярвочных арганізацый і канчаючы краёвымі, абласнымі камітэтамі і ЦК нацкомпартыі, правесці іх у бліжэйшыя два месяцы і закончышы выбары да канца мая. Неабходна ў далейшым строга захоўваць тэрміны выбараў партарганав у адпаведнасці са статутам: у пярвочных арганізацыях адзін раз у год, у раенных і гарадскіх арганізацыях—адзін раз у год, у краёвых, абласных і рэспубліканскіх арганізацыях—адзін раз у паўтара года.

Што датычыць партыйных сходаў, то неабходна катэгарычна асудзіць і забараніць практыку палімены агульных партыйных сходаў цэлавымі сходамі або канферэнцыямі і не дапускаць двухступенных выбараў у партыйных арганізацыях, а ўвесці практыку выбараў нізавых партыйных органаў непасрэдна на агульных сходах.

Вось тыя прапановы, якія я меў тут сфармуляваць.

Заклучнае слова тав. Жданова

на Пленуме ЦК ВКП(б) 27 лютага 1937 года

Таварышы, у спрэчках было закранута і падверглася дыскусіі пытанне адносна перабудовы работы іншых арганізацый, галоўным чынам савецкіх арганізацый. Гаварылі тут і аб профсаюзах, і аб

комсомоле, і аб іншых масавых арганізацыях. Гэта вельмі важная справа і, вядома, нам прыдзецца гэтыя арганізацыі перабудоўваць да выбараў у духу той работы, якую мы павінны правесці ў партыйнай арганізацыі.

Умовай перабудовы і савецкіх і прафесійных, і комсомольскіх арганізацыяў з'яўляецца перш за ўсё перабудова самой партыйнай арганізацыі, як асноўнай кіруючай сілы, як асноўнага кіруючага ядра ўсіх нашых арганізацыяў, як гэта запісана ў нашай Канстытуцыі. Я не думаю, каб мы павінны былі адмовіцца і не весці ўжо цяпер работу па рашучаму паленнінню работы масавых арганізацыяў, прафсаюзаў, саветаў, комсомола і т. д., але сапраўдная перабудова іх работы, вядома, звязана з тым, у якой меры удалася перабудаваць партарганізацыям,—гэта корань усіх рэчаў.

Цяпер адносна парушэння выбарнасці партыйных арганізацый, распаўсюджвання кааптацыі і аб іншых парушэннях унутрыпартыйнай дэмакратыі і асноў дэмакратычнага цэнтралізма. Са сярэчак здаецца, што справа заняла вельмі далёка, што навікі і перажыты мінулага перыяда яшчэ моцна сядзяць у галовах нашых работнікаў, захопленых нашымі вялікімі поспехамі. Гэтыя навікі і перажыты, бяспрэчна, звязаны з некаторымі немарксісцкімі поглядамі, якія бічаваў таварыш Сталін яшчэ на XIII партканферэнцыі ў 1924 г. і якія зыходзяць з абсалютна немарксісцкіх уяўленняў, нібыта партыя наша з'яўляецца «не самадзейным арганізмам, які жыве самастойным ідэйным і практычным жыццём, а нечым накіштам сістэмы ўстаноў, ніжэйшых, сярэдніх і вышэйшых». Таварыш Сталін указваў тады на тое, што барацьба з такімі поглядамі з'яўляецца чарговай задачай партыі. Гэтыя указанні таварыша Сталіна неабходна напамінаць у сувязі з фактамі бюракратычных скажэнняў прынцыпаў дэмакратычнага цэнтралізма.

Аб вядомым адрыве кіруючых работнікаў ад партыйнага жыцця гаварыў тут рад таварышоў і асабліва пераканаўча тав. Хатаевіч.

Тав. Хатаевіч на вопыце Дзесрапетровскай арганізацыі паказаў, як захопленне гаспадарчай цяжучкай прыводзіць да страты густу да партработы, да паслаблення партработы. Такое становішча з'яўляецца тыповым. Трэба напамінаць што, загружаючы сябе дробнымі гаспадарчымі справамі на шкоду партработы, мы забываемся, што партыйную работу за нас ніхто весці не будзе. Кіраўніцтва партработай галоўная функцыя партработнікаў, адказнасць за яе становішча цалкам і поўнасьцю ляжыць на іх.

Прамова тав. Кабакова была паказчыкам таго, што партыйная работа вельмі сур'ёзна забыта ў радзе арганізацыяў. Тав. Кабакоў гаварыў аб усём, апрача партработы. Гаварыў аб каломеханцы, аб матэрыяльнай частцы кіно, аб радыё. Усе гэта вельмі важныя і вельмі істотныя рэчы. Але калі было паставлена тав. Молатавым перад тав. Кабаковым пытанне, як абстаць справа з кааптацыяй на Урале, ён абыйшоў гэта пытанне. Стала быць, пытанні партработы не з'яўляюцца асноўнымі для тав. Кабакова. Гэта паказвае, што недацэнка партработы не пераможана, што неабходны пералом у гэтых адносінах яшчэ не створан і што пачынаецца трэба з кіравнікоў. Паварот да партыйнай работы цалкам залежыць ад павароту кіравніцтва партыйных арганізацый.

Некалькі слоў адносна парадку выбараў. Тут таварышы гаварылі аб тым, што неабходна даць указанні, як правесці тайнае галасаванне: ці будзе «скарэшніца», або шары качаць. Гэта справа вельмі

істотная, але цяпер нам трэба мець не інструкцыю, а трэба ведаць ці ўхваляецца сам прынцып. Супроць прынцыпа тайнага галасавання тут ніхто не прэчыў, наадварот, таварышы падкрэслівалі выключную важнасць і істотнае значэнне тайнага галасавання для забеспячэння сапраўднай свабоды выбараў. Самы працэс выбараў будзе, відавочна, падзелен на дзве стадыі. Першая стадыя, калі ідзе зусім адкрытае абмеркаванне кандыдатур. Кожны мае права называць і адстоіваць любую кандыдатуру ў абіраемы партыйны камітэт. Гэта першая стадыя. Затым абмеркаваныя кандыдатуры галасуюцца шляхам закрытага галасавання.

Можна ўзяць, як узор і прыклад, практыку выбараў ЦК на партыйных з'ездах, дзе выбары праводзяцца тайным галасаваннем. Я думаю, што гэта практыка можа быць цалкам і поўнасьцю скарыстана мясцовымі партыйнымі арганізацыямі.

Цяпер адносна кааптацыі. Некаторыя таварышы ўказваюць, што расшыранае прымяненне кааптацыі звязана з тым, што прыходзіцца перамяшчаць сакратароў і іншых адказных партыйных кіраўнікоў і ў сілу гэтага ўводзіць іх у той або іншы партыйны камітэт. Калі у нас выбары партыйных арганізацый будуць адбывацца ў дакладна ўстаноўленыя тэрміны, то не будзе затrudненняў ад таго, што чалавек два-тры месяцы не будзе абраны. Ён будзе выконваць абавязкі сакратара, але не будзе членам партыйнага камітэта, а на надыходзячай канферэнцыі можа быць абраны ў партыйны камітэт. У нас цяпер бывае, што членам партыйнага камітэта парткіраўнік становіцца адначасова з атрыманнем таго або іншага партыйнага паста. Гэта зусім не абавязкова. Ён будзе да канферэнцыі выконваць абавязкі сакратара, не будучы членам партыйнага камітэта.

Наступная заўвага. У нас кааптацыя ў пэўнай меры была звязана з цякучасцю кадраў, з частай перакідкай работнікаў.

Выступаўшыя таварышы гаварылі тут аб «беднасці» кадрамі, якая, нібыта, прымушае іх рабіць пастаянныя перагрупіроўкі і перакідкі людзей. Яны забываюць, што рэзерваў і магчымасцей у нас для вылучэння новых кадраў выключна многа. Вы паглядзіце, як хутка ў нас растуць партыйныя і беспартыйныя людзі, паглядзіце на рост стаханаўцаў, дый не толькі стаханаўцаў. А вазьміце рух жонак камандзіраў Чырвонай Арміі і работнікаў прамысловасці, успомніце нядаўныя ўсесаюзныя нарады. У сэнсе яркасці, сочнасці, поўнацэннасці іх выступленняў, у сэнсе выбару новых форм і новых метадаў агітацыі, па багаццю тэм, зместу і формы прамой многія з іх, чэснае слова, заткнуць за пояс іншых прысяжных і злінялых нашых агітатараў. Людзей вакол нас маса, людзей вельмі многа, такіх людзей, якія даўно ўжо чакаюць вылучэння, але мы іх не бачым у сілу недахвату дэмакратызма ў нас, недахвату, які перашкаджае нам бачыць новых людзей, і многія людзі ў нас перастойваюць, а перастойваючы і будучы забытымі, яны становяцца рэзервам незадаволеных унутры нашай партыі. З гэтага пункту погляду пераход да тайнага галасавання, пераход да сапраўднай выбарнасці нашых партыйных арганізацый дапаможа нам узяць велізарны рэзерв партыйных кадраў, які ёсць у нас. Яшчэ Ленін гаварыў у часы, калі ў нас кадраў работнікаў было сапраўды мала, што трэба караць тых, якія гавораць, што ў нас мала кадраў.

Некалькі слоў аб агітацыі. Тут правільна гаварылі таварышы, што наша агітацыя захватвае, галоўным чынам, перадавых рабочых, пасабных калгасы. Яна зусім не ахватвае велізарных слабых людзей,

якія гатовы нам дапамагчы, ва ўсякі час гатовы адгукнуцца і быць нашымі прыхільцамі, непартыйнымі большэвікамі. Я маю на ўвазе тут інтэлігенцыю, служачых, хатніх гаспадынь, дый не толькі іх. Трэба прама сказаць, што агітацыйнай работай мы не ахватваем нават усіх рабочых на буйных прадпрыемствах, а ў вёсцы працуем толькі ў частцы калгасаў. У нас ёсць калгасы, у якіх раённыя работнікі бываюць разы два-тры ў год, а ёсць шмат калгасаў, большай часткай слабых—і ў гэтым галоўная небяспека,—глухіх куткоў, аб якіх гаварыў тав. Эйхе, у якія ніхто не заязджае, бо на іх махнулі рукой. Гэта абсалютна няправільна. Трэба ўзмоцнена працаваць якраз з тымі рабочымі, калгаснікамі, служачымі і іншымі працоўнымі, якія яшчэ недастаткова ахвачаны нашым палітычным уплывам.

Змест нашай агітацыі часцяком не адказвае прама і адкрыта на пастаўленыя рабочымі пытанні. У сувязі з любым нашым мерапрыемствам мы атрымліваем масу пытанняў і водгукаў, у партыйных камітэтах складаюць спісы гэтых пытанняў, але на гэтыя пытанні часта не адказваюць, унікаюць адказваць на цяжкія пытанні. Гэта няправільна, наша агітацыя павінна быць праўдзівай, наша агітацыя павінна адказваць на ўсе пытанні рабочых і не пакідаць іх без увагі, без адказу, бо, калі мы не адкажам, то за нас хто-небудзь адкажа,—«свято место пусто не бывает».

І нарэшце, пытанне аб нашых агіткалектывах, работа якіх знаходзіцца ў вялікім загоне і закінута. Яны таксама абслугоўваюць галоўным чынам фабрычна-заводскія прадпрыемствы. А што датычыць агітатараў, якія-б працавалі па жактах, па ВЛУ і ВТНУ, сярод служачых і інтэлігенцыі,—сюды нашы партарганізацыі яшчэ не дайшлі. Неабходна набыць і гэтыя кадры людзей. Магчымасці ў нас тут выключныя. Усё ў нашых руках знаходзіцца: і радыё, і кіно, і газеты, і чорт ведае колькі сродкаў агітацыі!

Ці скарыстоўваем мы гэтыя сродкі? Зусім недастаткова. Пытанне ідзе аб тым, каб наладзіць гэту работу, і гэта вельмі сур'ёзная справа.

Падрыхтоўка партыйных арганізацый да выбараў у Вярхоўны Совет СССР па новай выбарчай сістэме і адпаведная перабудова партыйна-палітычнай работы

Рэзалюцыя Пленума ЦК ВКП(б) па дакладу тав. ЖДАНОВА, прынятая 27 лютага 1937 года

Увядзенне новай Канстытуцыі Саюза ССР азначае паварот у палітычным жыцці краіны. Сутнасць гэтага павароту заключаецца ў правядзенні далейшай дэмакратызацыі выбарчай сістэмы ў сэнсе замены не зусім роўных выбараў у саветы роўнымі, многаступеннымі — прамымі, адкрытым — закрытым.

Калі да ўвядзення новай Канстытуцыі існавалі абмежаванні выбарчага права для служыцеляў культа, быўшых белагвардзейцаў, быўшых людзей і асоб, якія не займаюцца агульнакарыснай працай, то новая Канстытуцыя адкідае ўсякія абмежаванні выбарчага права для гэтых катэгорый грамадзян, робячы выбары дэпутатаў усеагульнымі.

Калі раней выбары дэпутатаў з'яўляліся няроўнымі, бо існавалі розныя нормы выбараў для гарадскога і сельскага насельніцтва, то цяпер неабходнасць абмежавання роўнасці выбараў адпала, і ўсе грамадзяне маюць права прымаць удзел у выбарах на роўных падставах.

Калі раней выбары сярэдніх і вышэйшых органаў савецкай улады былі многаступеннымі, то цяпер, па новай Канстытуцыі, выбары ва ўсе саветы, ад сельскіх і гарадскіх, аж да Вярхоўнага Савета, будзе рабіцца грамадзянамі непасрэдна шляхам прамых выбараў.

Калі раней выбары дэпутатаў у саветы праводзіліся адкрытым галасаваннем і па спісках, то цяпер галасаванне пры выбарах дэпутатаў будзе тайным і не па спісках, а па асобных кандыдатурах, высюваемых па выбарчых акругах.

Нарэшце, Канстытуцыяй уводзіцца ўсенароднае апытанне (рэферэндум).

Гэтыя змены ў выбарчай сістэме азначаюць узмацненне кантролю мас у адносінах савецкіх органаў і ўзмацненне адказнасці савецкіх органаў у адносінах мас.

Вынікам увядзення ўсеагульнага, роўнага і прамога выбарчага права пры тайным галасаванні будзе далейшае ўзмацненне палітычнай актыўнасці мас, уцягненне новых пластоў працоўных у кіраванне дзяржавай. Тым самым дыктатура пролетарыята становіцца больш глыбокай, а стала быць, больш магутнай сістэмай дзяржаўнага кіравання рабочага класа грамадствам, база дыктатуры рабочага класа расшыраецца, яе аснова становіцца больш моцнай.

Каб сустрэць гэты паварот ва ўсеўзбраенні, партыя павінна стаць на чале гэтага павароту і забяспечыць поўнасцю сваю кіруючую ролю ў надыходзячых выбарах вярхоўных органаў краіны.

Ці гатовы партыйныя арганізацыі да такога роду кіраўніцтва?

Што патрабуецца ад партыі для таго, каб яна магла стаць на чале гэтага павароту, на чале новых, да канца дэмакратычных выбараў?

Для гэтага патрабуецца, каб партыя сама праводзіла паслядоўную дэмакратычную практыку, каб яна праводзіла да канца ва ўнутрыпартыйным жыцці асновы дэмакратычнага цэнтралізма, як гэтага патрабуе статут партыі, каб яна сама мела неабходныя умовы, у сілу якіх усе органы партыі з'яўляліся-б выбарнымі, каб крытыка і самакрытыка развівалася ў поўнай меры, каб адказнасць партыйных органаў перад партыйнай масай была поўная і каб сама партыйная маса была поўнасцю актывізавана.

Ці можна сказаць, што ўсе партыйныя арганізацыі ўжо гатовы выканаць гэтыя ўмовы, што яны перабудаваліся ўжо поўнасцю на дэмакратычны лад?

На жаль, нельга гэтага сказаць з поўнай упэўненасцю.

Аб гэтым гаворыць наяўная ў некаторых арганізацыях практыка парушэння статута партыі і асноў унутрыпартыйнага дэмакратызма.

Якія гэта парушэнні?

Выбарнасць партыйных органаў, устаноўленая статутам партыі, у радзе арганізацый парушана. Устаноўленыя статутам партыі тэрмы выбараў парторганаў партарганізацыямі не выконваюцца. Шырокае распаўсюджанне атрымала нічым не апраўдваемая практыка каністаты розных кіруючых работнікаў у члены пленумаў райкомаў, гаркомаў, крайкомаў, абкомаў, ЦК нацкомпартый.

Устаноўлены статутам партыі парадак зацверджання вышэйшастаячымі партыйнымі органамі сакратароў парткамітэтаў у радзе партарганізацый фактычна ператворан у назначэнства. Зацверджанне сакратароў парткомаў нярэдка адбываецца да абрання іх у мясцовых партарганізацыях, а гэта на практыцы прыводзіць да таго, што мясцовыя партарганізацыі не маюць магчымасці абмеркаваць кандыдатуру рэкамендуемага работніка.

Зацверджанне на выбарных пасадах і зняцце з работы часта адбываецца ў парадку апросных рашэнняў парторганаў і без рэкамендацыі новых работнікаў Пленума партыйнага камітэта, а таксама без растлумачэння партарганізацыям матываў зняцця таго або іншага партыйнага кіраўніка.

Што датычыць выбараў парторганаў, то усё яшчэ існуе практыка, у сілу якой абмеркаванне спісаў кандыдатаў адбываецца толькі на папярэдніх нарадах, советах старэйшын, сходах дэлегацый, пры чым, як правіла, спрэчкі па кандыдатурах на самых пленумах і канферэнцыях не адкрываюцца, галасаванне робіцца спісам, а не персанальна, і, такім чынам, выбарная працэдура ператвараецца ў простую фармальнасць.

Усе гэтыя факты парушэння асноў дэмакратычнага цэнтралізма наносзяць партыі шкоду, бо яны тармозяць рост актыўнасці членаў партыі, пазбаўляюць актыў, які мае асаблівае палітычнае значэнне ў жыцці нашай партыі, магчымасці ўдзелу ў кіруючай рабоце, пазбаўляюць членаў партыі іх законных праў кантролю над дзейнасцю

парторганаў і тым самым парушаюць правільныя ўзаемаадносіны паміж кіраўнікамі і партыйнымі масамі.

Яркімі прыкладамі такой практыкі з'яўляюцца ўскрытыя ЦК ВКП(б) за апошні час факты абуральнай запущанасці партыйна-палітычнай работы у Азова-Чорнаморскім крайкоме, кіеўскім абкоме і ЦК КП(б)У і іншых партарганізацыях, якія выражаюцца ў грубых парушэннях статута партыі і прынцыпаў дэмакратычнага цэнтралізма ў сэнсе адыходу ад выбарнасці парторганаў і ўвядзення нецярпімай практыкі кааптацыі.

Пленум ЦК ВКП(б) падкрэслівае, што прыклады няправільнага кіраўніцтва, ускрытыя ў кіеўскім абкоме і Азова-Чорнаморскім краі, не адзінкавыя, а ўласцівы ў той або іншай меры ўсім краёвым і абласным партарганізацыям.

Пленум ЦК ВКП(б) лічыць, што ліквідацыя гэтых і падобных ім недахопаў з'яўляецца той неабходнай умовай, без якой не могуць быць выкананы новыя задачы партыі, узнікшыя ў сувязі з фактам павароту ў палітычным жыцці краіны, з прыняццем новай Канстытуцыі і з надыходзячымі выбарамі вярхоўных органаў краіны на пачатках ўсеагульнага, роўнага і прамога выбарчага права пры тайным галасаванні.

Неабходна павятаму перабудаваць партыйную работу на аснове безумоўнага і поўнага правядзення ў жыццё пачаткаў унутрыпартыйнага дэмакратызма, прадпісванага статутам партыі.

Пленум ЦК ВКП(б) лічыць неабходным ажыццявіць і абавязвае ўсе партарганізацыі правесці ў жыццё наступныя мерапрыемствы:

1. Ліквідаваць практыку кааптацыі ў члены парткамітэтаў і аднавіць у аднаведнасці са статутам партыі, выбарнасць кіруючых органаў партарганізацый.

2. Забараніць пры выбарах парторганаў галасаванне спісам. Галасаванне рабіць па асобных кандыдатурах, забяспечыўшы пры гэтым за ўсімі членамі партыі неабмежаванае права адводу кандыдатаў і крытыкі апошніх.

3. Усталяваць пры выбарах парторганаў закрытае (тайнае) галасаванне кандыдатаў.

4. Правесці ва ўсіх партарганізацыях выбары парторганаў, пачынаючы ад парткамітэтаў першых партарганізацый і канчаючы краёвым, абласным камітэтам і ЦК нацкомпартый, закончыўшы выбары не пазней 20 мая.

5. Абавязаць усе партарганізацыі сурова выконваць у аднаведнасці са статутам партыі тэрміны выбараў парторганаў: у першых партарганізацыях 1 раз у год, у раённых і гарадскіх арганізацыях 1 раз у год, у абласных, краёвых і рэспубліканскіх — 1 раз у 1,5 года.

6. Забяспечыць у першых партарганізацыях суровае захаванне парадку выбараў парткомаў на агульназводскіх сходах, не дапускаючы падмены апошніх канферэнцыямі.

7. Ліквідаваць маючую месца ў радзе першых партарганізацый практыку фактычнай адмены агульных сходаў і падмены агульнага сходу цэхавымі сходамі і канферэнцыямі.

Аб арганізацыі выбараў парторганаў

Усім арганізацыям ВКП(б)

1. Пры правядзенні выбараў партыйных органаў неабходна строга кіравацца наступным рашэннем Пленума ЦК ВКП(б) ад 27 лютага 1937 года:

«Забараніць пры выбарах партыйных органаў галасаваць спісам. Галасаванне рабіць па асобных кандыдатурах, забяспечыўшы пры гэтым усім членам партыі неабмежаванае права адводу кандыдатаў і крытыку апошніх. Устаноўць пры выбарах партыйных органаў закрытае (тайнае) галасаванне кандыдатаў».

2. Закрытым (тайным) галасаваннем абіраюцца:

а) дэлегаты ад пярвічных партыйных арганізацый на раённыя, гарадскія партыйныя канферэнцыі і дэлегаты ад раённых, гарадскіх, акруговых партыйных канферэнцый на абласныя, краявыя партыйныя канферэнцыі і з'езды нацкомпартый;

б) члены партыйных камітэтаў і партыйныя арганізатары (там, дзе няма парткомаў) пярвічных партыйных арганізацый, члены пленумаў райкомаў, гаркомаў, абкомаў, краікомаў і ЦК нацкомпартый;

в) сакратары парткомаў пярвічных партарганізацый, сакратары і члены бюро райкомаў, гаркомаў, акругкомаў, абкомаў, краікомаў, ЦК нацкомпартый (абіраюцца на пленумах адпаведных камітэтаў).

3. Перад правядзеннем выбараў партыйная канферэнцыя (партыйны сход) устанаўляе колькасць членаў і кандыдатаў абіраемых партыйных органаў.

4. Кандыдатуры ў новы склад партыйнага органа вылучаюцца дэлегатамі і абмяркоўваюцца персанальна непасрэдна на самой партыйнай канферэнцыі (асобна ў члены і кандыдаты партыйнага органа).

Папярэдняе складанне спісаў і абмеркаванне іх паміма пленарнага пасяджэння партыйнай канферэнцыі (сходу) не дапускаецца.

Абмеркаванне ўсіх кандыдатур, вылучаных у склад партыйнага органа, вядзецца ў тым парадку, як яны былі запісаны, па меры іх наступлення ў прэзідыум партыйнай канферэнцыі (партыйнага сходу).

5. Пры персанальным абмеркаванні кандыдатур павінна быць забяспечана неабмежаванае права адводу вылучаных кандыдатур у склад партыйнага органа, г. зн. кожны дэлегат можа адводзіць усякую колькасць вылучаных кандыдатур і па кожнай вылучанай кандыдатуры можа выказвацца неабмежаваная колькасць дэлегатаў як «за», так і «супроць».

Дэлегаты партыйнай канферэнцыі з правам дарадчага голасу і кандыдаты ў члены ВКП(б) на сходах пярвічных партарганізацый карыстаюцца правам дарадчага голасу пры абмеркаванні кандыдатур у партыйныя органы.

6. Пасля абмеркавання кандыдатур, супроць якіх паступілі адвод, неабходна, у кожным асобным выпадку, у парадку адкрытага галасавання, вырашаць пытанне аб уключэнні ці неўключэнні данай кандыдатуры ў спіс, складаемы партыйнай канферэнцыяй (сходам) для правядзення выбараў у партыйныя органы закрытым (тайным) галасаваннем.

Пры гэтым неабходна падлічыць усе галасы як «за адвод», так і «супроць адводу».

Спісы для закрытага (тайнага) галасавання не павінны мець ніякіх паметаў і не павінны нумаравацца.

7. Перад правядзеннем выбараў партыйных органаў для падліку рэзультатаў галасавання партыйная канферэнцыя (партыйны сход) абірае счотную камісію ў колькасці, устанаўляемай канферэнцыяй (сходам).

Перад галасаваннем старшыня счотнай камісіі абавязан растлумачыць дэлегатам партыйнай канферэнцыі (сходу) парадак правядзення закрытага (тайнага) галасавання.

Счотная камісія перад закрытым галасаваннем абавязана падрыхтаваць выбарчыя скрынкі і асабіста іх аплечыць.

8. Закрытае (тайнае) галасаванне пры выбарах партыйных органаў павінна праводзіцца на закрытым пасяджэнні партыйнай канферэнцыі ў прысутнасці толькі дэлегатаў з правам рашаючага голасу.

9. Кожны дэлегат з правам рашаючага голасу атрымлівае адзін экзэмпляр спіса кандыдатур, намечаных канферэнцыяй (сходам) у партыйны орган. На дэлегацкім мандаце члена партыі ці ў спісах прысутных на канферэнцыі (сходзе) членаў партыі павінна быць зроблена адзнака аб тым, што член партыі прымаў удзел у галасаванні.

10. Кожны дэлегат у спісе кандыдатур пры закрытым (тайным) галасаванні мае права закрэсліваць асобныя кандыдатуры ці дадаваць новыя кандыдатуры ў склад партыйнага органа.

11. Пасля галасавання счотная камісія ўскрывае выбарчыя скрынкі і, не выходзячы з будынка канферэнцыі (партыйнага сходу), праводзіць падлік рэзультатаў галасавання, асобна членаў партыйных органаў і асобна кандыдатаў ў члены партыйных органаў.

Счотная камісія абавязана падлічыць усе галасы «за» і «супроць» кожнай кандыдатуры паасобку.

Пасля падліку галасоў счотная камісія складае пратакол, у які заносіць рэзультаты галасавання па кожнай кандыдатуры паасобку, і ўсе члены камісіі падпісваюць гэты пратакол.

У памяшканні, дзе праводзіцца падлік, ніхто не мае права знаходзіцца, апроч членаў счотнай камісіі.

12. Счотная камісія на пленарным пасяджэнні партыйнай канферэнцыі (партыйным сходзе) дакладвае рэзультаты галасавання па кожнай кандыдатуры паасобку.

Абранымі ў склад партыйнага органа лічацца кандыдатуры, якія атрымалі большасць галасоў, але не менш палавіны галасоў, прысутных на канферэнцыі дэлегатаў з правам рашаючага голасу.

13. Усе матэрыялы закрытага (тайнага) галасавання (спісы кандыдатур, пісьмовыя заявы, падлікі галасавання і т. п.) павінны захоўвацца ў партыйных органах на правах сакрэтных дакументаў.

ЦК ВКП(б).

20 сакавіка 1937 г.

Аб выніках пленума ЦК ВКП(б)

*Рэзалюцыя схода актыва Менскай гарадской арганізацыі КП(б)Б
па дакладу тав. ВАЛКОВІЧА*

Заслухаўшы і абмеркаваўшы даклад тав. Валковіча аб выніках Пленума ЦК ВКП(б), сход партыйнага актыва Менскай гарадской партыйнай арганізацыі ў колькасці больш тысячы чалавек поўнасьцю ухваліў рашэнні Пленума ЦК ВКП(б) і патрабуе ад партыйных арганізацый Беларусі, партыйных кіраўнікоў і ўсіх камуністаў няўхільнага правядзення іх у жыццё.

Каб стаць на чале павароту ў палітычным жыцці краіны і забяспечыць кіруючую ролю партыі ў надыходзячых выбарах у вярхоўныя органы краіны на аснове Сталінскай Канстытуцыі: «Для гэтага патрабуецца, каб партыя сама праводзіла паслядоўную дэмакратычную практыку, каб яна праводзіла да канца ва ўнутрыпартыйным жыцці асновы дэмакратычнага цэнтралізма, як гэтага патрабуе статут партыі, каб яна сама мела неабходныя ўмовы, у сілу якіх усе органы партыі з'яўляліся-б выбарнымі, каб крытыка і самакрытыка развівалася ў поўнай меры, каб адказнасць партыйных органаў перад партыйнай масай была поўная і каб сама партыйная маса была поўнасьцю актывізавана». (З рэзалюцыі Пленума ЦК ВКП(б) па дакладу т. Жданава).

Партактыў Менскай партыйнай арганізацыі адзначае, што ЦК КП(б)Б і Менскі гарком, захапіўшыся гаспадарчай работай, падмянялі гаспадарчыя органы, закінулі партыйна-палітычную работу і работу па выхаванню камуністаў, аслабілі палітычную работу ў горадзе, прынізілі ролю горада, як асноўнай базы партыйна-палітычнай работы партыі.

Страціўшы густ да партыйна-палітычнай работы, кіраўнікі КП(б)Б і Менскай партыйнай арганізацыі страцілі густ да самакрытыкі, якая з'яўляецца ў руках партыі магутнай зброяй барацьбы за выхаванне кадраў, выпраўленне ўсіх памылак і прарываў у нашай рабоце.

Актыў лічыць, што большэвіцкая крытыка і самакрытыка ў КП(б)Б і ў Менскай партыйнай арганізацыі разгорнуты зусім недастаткова.

Пленумы ЦК КП(б)Б, Менскага гаркома, райкомаў і сходы партактыва са сродку крытыкі нашых недахопаў і самакрытыкі партыйных кіраўнікоў ператварыліся ў арэну пустых парадаў, хваслівых маніфестацый аб поспехах, што наносіла велізарную шкоду нашай партыйнай арганізацыі, тармазіла рост актывнасці членаў партыі.

Важнейшы прынцып арганізацыйнага будаўніцтва нашай партыі — дэмакратычны цэнтралізм — быў у Менскай партыйнай арганізацыі і ў КП(б)Б падменен небольшэвіцкай практыкай кааптацыі і прамым назначэнствам. Гэта магло мець месца толькі ў выніку таго, што

Менскі гарком, горрайкомы і ЦК КП(б)Б не толькі не павялі барацьбу з гэтай невольшэвіцкай практыкай, але самі патуралі гэтаму, кааптаваўшы ў Менскі гарком 10 членаў пленума, а ў ЦК КП(б)Б 24 члены і 10 кандыдатаў пленума. Гэта невольшэвіцкая практыка аблягчала класаваму ворагу пранікненне ў кіруючыя партыйныя органы.

ЦК КП(б)Б і Менскім гаркомам КП(б)Б быў груба парушан пункт статута партыі аб «перыядычнай справаздачнасці партыйных органаў перад сваімі партыйнымі арганізацыямі» і парушаны тэрміны выбарнасці. ЦК КП(б)Б і Менскі гарком ні разу не адчыталіся перад партыйнымі арганізацыямі; бальшасць парткомаў і парторгаў не адчитвалася і не пераабіралася на працягу чатырох год. Гэта супярэчачая асновам большэвізма практыка прывяла да бескантрольнасці ў рабоце ЦК КП(б)Б, Менскага гаркома, горрайкомаў і парткомаў, да іх адыходу ад прамой адказнасці перад партыйнымі масамі, да ўшчымлення правоў членаў партыі і пазбавіла членаў партыі іх законных правоў кантролю над дзейнасцю партыйных органаў, чым былі парушаны правільныя ўзаемаадносіны паміж кіраўнікамі і партыйнымі масамі.

Бескантрольнасць у рабоце ЦК КП(б)Б, Менскага гаркома і зусім недастатковае разгортванне крытыкі і самакрытыкі ў партыйных арганізацыях стваралі атмасферу самасупакоенасці, дабрадушнасці, падхаліства, узаемаўсхвалявання, сямейственасці і праяўлення групаўшчыны.

Актыў ухваляе рашэнне бюро ЦК КП(б)Б ад 19 сакавіка гэтага года аб тым, што перадавы артыкул «Звязды» ад 8 лютага гэтага года «культывуе варожыя большэвізму і асуджаныя партыяй падхаліства і ўгодніцтва, якія, як правільна ўказвае «Правда», глыбока ўмацаваліся ў Беларускай партыйнай арганізацыі».

Менскі гарадскі партыйны актыў адзначае, што ўсё гэта прывяло да паслаблення пільнасці ў КП(б)Б і ў Менскай партыйнай арганізацыі. Скончыўшы праверку і абмен партыйных дакументаў, партыйныя арганізацыі КП(б)Б і Менская партыйная арганізацыя сама-супакоіліся, забыўшы неаднаразовыя папярэджанні ЦК ВКП(б) і таварыша Сталіна аб неабходнасці ўсямернага павышэння рэволюцыйнай пільнасці і далейшага выкрыцця контррэволюцыйных варожых элементаў. Гэта прывяло да таго, што варожым элементам да апошняга часу ўдавалася аставацца нявыкрытымі.

Некаторыя партыйныя кіраўнікі КП(б)Б забыліся, што СССР знаходзіцца ў капіталістычным акружэнні, што буржуазія няспынна засылае і будзе засылаць да нас сваіх шпіёнаў і дыверсантаў, і праглядзелі той факт, што трацкізм ужо даўно перастаў быць палітычнай плынню ў рабочым руху і ператварыўся ў банду агалцелых забойцаў, дыверсантаў, шпіёнаў. Трацкісты з'яўляюцца знаходкай для капіталістычных краін у фармаванні імг ўсякіх антысавецкіх, дыверсанцкіх і шпіёнскіх банд.

Забываць гэта асабліва недапушчальна для кіраўнікоў і членаў КП(б)Б, якія працуюць у пагранічных умовах.

Асабліва засмечанымі варожымі элементамі ў Беларусі аказаліся ўчасткі ідэалагічнай работы (прапаганда, друк і інш.). Гэта сведчыць аб недаацэнцы з боку кіруючых партыйных органаў КП(б)Б значэння ідэалагічнага фронту і паслядоўнага ажыццяўлення ленінска-с.алінскай нацыянальнай палітыкі партыі ва ўмовах КП(б)Б.

Сход актыва асуджае практыку недаацэнкі ідэалагічнага прапагандысцкага фронту і друкаванага слова і патрабуе ад партыйных кіраўнікоў аднаўлення значэння справы палітычнай агітацыі, друку і прапаганды ленінізма, уздыму ролі агітатараў, прапагандыстаў, сістэматычна правяраючы іх на рабоце. Сход партыйнага актыва звяртае асаблівую ўвагу ўсіх партыйных арганізацый на выключную важнасць палітычнай агітацыі ва ўмовах новай Канстытуцыі і прызнае незадавальняючым становішча палітычнай агітацыі ў горадзе і сяле.

Актыў адзначае, што ЦК КП(б)Б, Менскі гарком і райкомы не зрабілі неабходных вывадаў з указанняў ЦК ВКП(б) аб выпраўленні памылак, дапушчаных у часе праверы і абмену партыйных дакументаў у адносінах выключаных з партыі за пасіўнасць, і лічыць неабходным, каб неадкладна прыступіць да выпраўлення дапушчаных памылак у адносінах выключаных з партыі за пасіўнасць або за малазначныя праступкі.

Сход партыйнага актыва адзначае дабрадушнасць і самасупакоенасць у кіраўнікоў наркаматаў і трэстав у справе ліквідацыі вынікаў шкодніцтва. Актыў лічыць, што важнейшай задачай партыйных арганізацый КП(б)Б і Менскай партыйнай арганізацыі з'яўляецца ўцягванне камуністаў-гаспадарнікаў у актыўную работу партыйных арганізацый, рашучая барацьба з апалітыцызмам гаспадарнікаў-камуністаў і патрабуе ад усіх гаспадарчых кіраўнікоў і ўсіх партыйных арганізацый сур'ёзнашага большэвіцкага засваення ўрокаў шкодніцтва, дыверсій і шпіянажу японска-нямецкіх трацкісцкіх агентаў і іх правых саўдзельнікаў, баявой мабілізацыі ўсіх членаў партыі, ўсіх рабочых, інжынераў і тэхнікаў на хутчэйшую ліквідацыю вынікаў шкодніцтва. Лозунг—аўладанне тэхнікам, як нас вучыць таварыш Сталін, павінен быць дапоўнен лозунгам—авалоданне большэвізмам.

Надыходзячыя выбары партыйных органаў павінны прайсці пад знакам разгортвання большэвіцкай самакрытыкі ўсіх недахопаў работы партыйных арганізацый, павышэння пільнасці і барацьбы з сямействанасцю і падхаліствам, раскрыцця нягодных, адарваўшыхся ад мас кіраўнікоў. У кіруючыя партыйныя органы павінны быць выбраны лепшыя, звязаныя з партыйнымі масамі, вырашаныя партыйныя кадры. Трэба дабіцца больш смелага вылучэння правяраных камуністаў-беларусаў.

Выбары у партыйныя органы павінны прайсці на аснове дакладнага і бясспрэчнага захавання ўсіх указанняў ЦК ВКП(б), даных у лісьме ЦК ВКП(б) ад 20 сакавіка гэтага года аб парадку выбараў. Актыў даручае гаркому і райкомам партыі весці бязлітасную барацьбу з усімі парушальнікамі унутрыпартыйнай дэмакратыі.

Кіраваць у сучасны момант—гэта значыць быць цесна і непарыўна звязаным з працоўнымі, быць чулым да сігналаў, якія ідуць ад рады-вых работнікаў, умець не толькі вучыць масы, але і гучыцца ў мас, смела развіваць большэвіцкую крытыку і самакрытыку недахопаў работы тых ці іншых кіраўнікоў «не гледзячы на асобы».

Кіраваць у сучасных умовах гэта значыць па-большэвіцку падбіраць і выхоўваць кадры, кіравацца ў падборы кадраў выключна палітычнымі і дзелавымі якасцямі вылучаемых работнікаў, адмятаючы

іебольшэвіцкі, антыпартыйны падыход да вылучэння на работу па адзнаках сямейственасці, арцельнасці, патурання «сваім» людзям.

Кіраваць цяпер—гэта значыць арганізаваць сістэматычную, штодзённую праверку кадраў па іх рабоце, злучаючы праверку зверху з праверкай знізу праз партыйныя і беспартыйныя актывы, праз дзелавыя справаздачы, праз выбары. Гэта значыць—выхоўваць і навучаць кадры работнікаў на ўласных памылках, ніколі не змазваць дапушчаных памылак, памятаючы аб тым, што змазванне памылак губіць кадры.

Актыў поўнасьцю ўхваляе рашэнне ЦК ВКП(б) па Лепельскаму раёну і ўказанні ЦК ВКП(б) тав. Гікало—б. першаму сакратару ЦК КП(б) Беларусі, сакратару ЦК тав. Валковічу і старшыні СНК БССР тав. Галадзеду на тое, што толькі адсутнасць грамадска-палітычнай работы і палітычная слепата ў адносінах органаў, якія працуюць пад іх кіраўніцтвам, зрабілі магчымым факты масавай незаконнай канфіскацыі маемасці ў сялян у Лепельскім раёне.

Гэта рашэнне ЦК ВКП(б) яшчэ раз пацвярджае аб адарванасці ад мас кіруючых партыйных органаў, што павінна з'явіцца сур'ёзнайшым папярэджаннем усім партыйным і савецкім арганізацыям БССР.

Партактыў лічыць неабходным, каб ЦК КП(б)Б прыняў меры да ўзмацнення апэратыўнасці і сувязі з масамі, разгортвання самакрытыкі і крытыкі недахопаў у рабоце СНК БССР і наркаматаў. Гэтыя-ж меры павінны быць прыняты і ў адносінах Менскага горсавета з боку гаркома КП(б)Б.

Актыў горада Менска поўнасьцю ўхваляе рашэнне Пленума ЦК ВКП(б) аб выключэнні з партыі подлых здраднікаў справы соцыялістычнай рэвалюцыі Бухарына і Рыкава за іх контррэвалюцыйную работу, накіраваную на рэстаўрацыю капіталізма ў нашай краіне і аднаўленне ўлады буржуазіі.

Партыйны актыў гор. Менска запэўнівае ЦК ВКП(б) і таварыша Сталіна, што большэвікі Беларусі будуць няўхільна змагацца за ажыццяўленне рашэнняў Пленума ЦК ВКП(б), штодзённа ўмацоўваць сувязь партыі з шырокімі масамі працоўных, бязлітасна выкрываць воўрагаў соцыялізма, штодзённа ўмацоўваючы пагранічную БССР—баявы фартпост Савецкага Саюза на стыку з капіталістычным светам.

Інфармацыйнае паведамленне

Пленум ЦК КП(б)Б

14—18 сакавіка адбыўся пленум ЦК КП(б)Б. Пленум абмеркаваў вынікі Пленума ЦК ВКП(б) і прыняў па гэтаму пытанню рашэнне.

Пленум падверг крытыцы недахопы і памылкі бюро ЦК і ўсёй КП(б)Б. Статут партыі ў партыйных арганізацыях КП(б)Б груба парушаўся, асноўны прынцып арганізацыйнага будаўніцтва нашай партыі—дэмакратычны цэнтралізм—быў у партыйных арганізацыях Беларусі падменен неабшэўцай практыкай кааптацыі і прамым назначэнствам, як гэта мела месца ў ЦК КП(б)Б, а таксама ў Слуцкай, Гомельскай, Бабруйскай, Барысаўскай і радзе іншых партыйных арганізацый.

Гэта супярэчачая асновам большэвізма практыка работы партыйных арганізацый КП(б)Б прывяла да бескантрольнасці ў рабоце кіруючых партыйных органаў КП(б)Б і іх адыходу ад прамой адказнасці перад партыйнымі масамі, да страты рэвалюцыйнай пільнасці і пазбавіла членаў КП(б)Б іх законных правоў кантролю над дзейнасцю партыйных органаў, чым былі парушаны правільныя ўзаемаадносіны паміж кіраўнікамі і партыйнымі масамі.

Усё гэта стварыла ў партыйных арганізацыях і сярод іх кіраўнікоў атмасферу самасупакоенасці і дабрадушнасці, тармазіла разгортванне большэвіцкай крытыкі і самакрытыкі, даючы магчымасць контррэвалюцыйным трацкісцкім бандытам, шпіёнам і дыверсантам пад гімн хвалебных песень, угоднічання і падхалімства перад партыйнымі кіраўнікамі ўсыпляць іх пільнасць, уцраца да іх у давер'е, пранікаць не толькі ў савецка-гаспадарчы, але і ў партыйны апарат і спакойна тварыць гнусную падрыўную работу.

Пленум ЦК КП(б)Б адзначыў, што бюро ЦК КП(б)Б не вяло рашучай барацьбы з гэтай чуждай большэвізму практыкай, якая ўкаранілася ў рабоце кіруючых партыйных органаў КП(б) Беларусі, што асабліва недапушчальна ва ўмовах пагранічнай партыйнай арганізацыі, якой з'яўляецца КП(б)Б.

Пленум звярнуў увагу партыйных арганізацый на неабходнасць хуткага перамагання недахопаў і памылак у партыйнай рабоце, каб ўзначаліць рост палітычнай актыўнасці мас, стаць на чале новых, да канца дэмакратычных выбараў, забяспечыць поўнае ажыццяўленне Сталінскай Канстытуцыі, умацоўваючай і пашыраючай базу дыктатуры пролетарыята.

Перад КП(б)Б стаць велізарная задача—арганізацыя працоўных мас на ўскрыццё манеўраў класавага ворага, вылучэнне ў якасці кан-

дыдату ў кіруючыя органы правяральных, да канца адданных партыі і савецкай уладзе людзей, якія карыстаюцца давер'ем працоўных мас

Пленум указаў усім партыйным арганізацыям КП(б)Б, што гэтыя адказнейшыя задачы, якія стаяць перад нашай партыяй у сувязі з надыходзячымі выбарамі ў вярхоўныя органы краіны, будуць паспяхова ажыццёўлены толькі ў тым выпадку, калі мы неадкладна правядзем у жыццё ўказанні Пленума ЦК ВКП(б) аб тым, «каб партыя сама праводзіла паслядоўную дэмакратычную практыку, каб яна праводзіла да канца ва ўнутрыпартыйным жыцці асновы дэмакратычнага цэнтралізма, як гэтага патрабуе статут партыі, каб яна сама мела неабходныя ўмовы, у сілу якіх усе органы партыі з'яўляліся-б выбарнымі, каб крытыка і самакрытыка развіваліся ў поўнай меры, каб адказнасць партыйных органаў перад партыйнай масай была поўная і каб сама партыйная маса была поўнаасцю актывізавана».

Пленум ЦК КП(б)Б указаў партыйным арганізацыям, што выкананне гэтых рашэнняў ЦК ВКП(б) з'яўляецца рашаючым для таго, каб узначаліць надыходзячыя выбары ў вярхоўныя органы краіны і заклікаў усіх членаў КП(б)Б яшчэ цясней згуртавацца вакол вялікага Сталіна і ЦК ВКП(б).

* * *

Пленум ЦК КП(б)Б абмеркаваў пастановы ЦК ВКП(б) па Лепельскаму раёну і заслухаў паведамленне аб ходзе іх выканання. Пленум цалкам і поўнаасцю ўхваліў гэтыя пастановы і прызнаў правільным указанне ЦК ВКП(б) тав. Гікало—былому першаму сакратару ЦК Беларусі, сакратару ЦК КП(б)Б тав. Валковічу і старшыні Соўнаркома БССР тав. Галадзеду на тое, што толькі адсутнасць грамадска-палітычнай работы і палітычная слепата ў адносінах органаў, працуючых пад іх кіраўніцтвам, зрабілі магчымымі факты масавай незаконнай канфіскацыі маёмасці ў сялян у Лепельскім раёне.

Пленум прызнаў недавальняючым ход выканання гэтага рашэння і, адзначыўшы, што грубыя парушэнні рэвалюцыйнай законнасці ў адносінах калгаснікаў і аднаасобнікаў маюць месца і ў іншых раёнах БССР, намеціў меры, ліквідуючыя гэтыя парушэнні і забяспечваючы выкананне пастановы ЦК ВКП(б) па Лепельскаму раёну.

* * *

Пленум ЦК КП(б)Б таксама рашыў правесці справаздачныя сходы і выбары першых парторганаў да 10 красавіка г. г.

Выбары кіруючых парторганаў акруговых, гарадскіх і раённых партарганізацый павінны быць праведзены ў перыяд з 10 красавіка па 5 мая г. г.

Пленум рашыў склікаць XVI з'езд КП(б)Б 12 мая бягучага года.

Пленум ЦК КП(б)Б абраў першым сакратаром і членам бюро ЦК КП(б)Б члена ЦК КП(б)Б тав. ШАРАНГОВІЧА В. Ф.

А. Ананьеў

Сакратар Мазырскага АК КП(б)Б

Па-большэвіцку рэалізаваць рашэнні ЦК аб уздыме партпрапаганды і агітацыі

На XVII з'ездзе партыі таварыш Сталін, адзначыўшы слабую ідэалагічную работу партыйных арганізацый, паставіў важнейшую задачу—умацаваць ідэалагічную і прапагандысцкую работу, павысіць тэарэтычны ўзровень камуністаў.

Партыйныя арганізацыі Мазырскай акругі не могуць яшчэ пахваліцца поспехамі ў выкананні гэтага важнейшага ўказання таварыша Сталіна. Пытанні партыйнай прапаганды і палітычнай агітацыі, хоць і абмяркоуваліся на акругован партыйнай канферэнцыі, на пленумах акругкома, нарадах сакратароў райкомаў, пасяджэннях бюро, аднак толькі цяпер партыйныя арганізацыі Мазырскай акругі пачынаюць практычна перабудоўваць агітацыйна-прапагандысцкую работу.

Перабудову агітацыйна-прапагандысцкай работы акруговы камітэт партыі пачаў з правэркі складу прапагандыстаў для таго, каб на гэту работу высуnúць тэарэтычна падрыхтаваных, адданных большэвікоў.

У выніку ўважлівага падбору значна палепшыўся склад прапагандыстаў. Цяпер на акрузе працуе 130 прапагандыстаў, з якіх 102 маюць спецыяльную прапагандысцкую падрыхтоўку.

Для перападрыхтоўкі прапагандыстаў па дырэктыве ЦК КП(б)Б былі арганізаваны трохмесячныя курсы, якія даюць два выпускі. Аднак некаторыя райкомы партыі неспроўзна аднесліся да справы перападрыхтоўкі прапагандыстаў і прыслалі на курсы таварышоў, не падрыхтаваных для прапагандысцкай работы. Зараз 14 прапагандыстаў насланы на курсы перападрыхтоўкі ў Гомель.

Акруговы камітэт партыі забяспечыў рад прапагандыстаў бібліятэчкамі, у якія уваходзяць палітычная і мастацкая літаратура. За апошні час сталі лети дапамагаць прапагандысту ў яго рабоце парткабінеты. Яны укамплектавалі бібліятэкі, арганізуюць семінары для прапагандыстаў і агітатараў. Буйнейшым недахам у нашай рабоце з'яўляецца тое, што самі сакратары райкомаў партыі зусім не дастаткова кіруюць работай прапагандыстаў, гярэлка перадаючы гэту важнейшую справу другародным асобам.

* * *

Правэрка работы сеткі партыйнай асветы паказала, што яна не здавальняе патрабаванням камуністаў і не забяспечвае павышэння палітычнага узроўню слухачоў партыйных школ. Прышлося рэарга-

нізаваць сетку партасветы. Замест ранейшых 7 гурткоў па левінізму цяпер працуе толькі адзін, з 78 гурткоў па вывучэнню гісторыі партыі засталася 68. За лік скарачэння гурткоў па вывучэнню гісторыі партыі павялічылася колькасць кандыдацкіх школ: з 47 да 56. У сувязі з пераходам часткі камуністаў на завочнае навучанне і стварэннем у раёнах спецыяльных школ па ліквідацыі няграматнасці і малаграматнасці камуністаў, агульная колькасць школ зменшылася за год на 15.

У Мазырскай акрутовай партарганізацыі налічваецца каля 500 малаграматных камуністаў. Таму асаблівую ўвагу прышлося ўдзяліць павышэнню агульнаадукацыйнага ўзроўню камуністаў. У праграму партыйных школ уключаны агульнаадукацыйныя прадметы: геаграфія і родная мова. Мы зараз паставілі перад сабой задачу на працягу двух лет дабіцца, каб камуністы з асветай НСШ набылі веды ў аб'ёме сярэдняй школы, з асветай пачатковай школы—у аб'ёме НСШ, а малаграмажныя—у аб'ёме пачатковай школы.

Апрача партыйных школ, якімі ахоплены асноўная частка камуністаў, 350 камуністаў вучацца завочна. Партыйная вучоба праз БІМЗО набыла шырокую папулярнасць і ў асноўным дае добрыя вынікі.

Аднак гэта толькі першыя крокі ў перабудове агітацыйна-прапагандысцкай работы. Неабходна падкрэсліць, што рашэнне вераснёўскага пленума ЦК КП(б)Б аб партыйнай прапагандзе і палітычнай агітацыі партыйнымі арганізацыямі Мазырскай акругі не выканана. Замест таго, каб узяць кіраўніцтва справай прапаганды ў свае рукі, рад райкомаў самаадхіліўся ад гэтай важнейшай справы. Бюро Петрыкаўскага райкома прымае наступнае рашэнне: «Адказнасць за вывучэнне матэрыялаў VIII З'езда Саветаў на тэрыторыі сельсаветаў бюро РК ускладае на парторгаў і старшын сельсаветаў, а ў цэлым за арганізацыю і вывучэнне па раёну персанальная адказнасць ускладаецца на культпропа РК тав. Шынкевіча».

Райкомы партыі ўсё яшчэ мала клапацяцца аб дапамозе прапагандыстам, аб рабоце школ партыйнай асветы. У Даманавіцкім і Лельчыцкім раёнах не арганізаваны семінары прапагандыстаў. У Петрыкаўскім раёне пропсеминары працуюць нерэгулярна. Лепшы вопыт работы не папулярны, не становіцца набыткам усіх партшкол і прапагандыстаў.

Райкомы партыі не цікавяцца тым, што чытаюць прапагандысты і слухачы да чарговых заняткаў, якімі метадамі карыстаюцца прапагандысты ў сваёй рабоце, якія пытанні найбольш зацікавляюць слухачоў, што для іх засталася няясным. Гэта прыводзіць да таго, што рад школ працуе нездавальняюча, і якасць ходу вучобы не задавальняе слухачоў. У выніку гэтага ў радзе школ зніжаецца наведванне. Так, напрыклад, у Петрыкаўскім раёне ў некаторых школах і гуртках частка слухачоў з 34 заняткаў прапусціла да 17—18 заняткаў. Прапагандысты (Быхавец—Лельчыцкі раён, Талкачоў—Петрыкаўскі раён і інш.) не рыхтуюцца да заняткаў. Паспяховаць слухачоў надта нізкая. Некаторыя партшколы працуюць з вялікімі перарывамі. У Лельчыцкім раёне больш двух месяцаў не працавалі гурткі, якімі кіруюць нам. сакратар райкома тав. Зобаў і культпроп Натарэвіч.

Таму не дзіўна, што па акрузе каля 76 камуністаў не ахоплены партыйнай вучобай.

Не лепш пастаўлена справа і ў комсамольскіх арганізацыях.

Гурткі па вывучэнню гісторыі партыі не забяспечаны партыйнымі кіраўнікамі. У Жыткавіцкім раёне з 13 куністаў, вылучаных кіраўнікамі комсамольскіх гурткоў па вывучэнню гісторыі партыі, 7 чалавек, у тым ліку і работнікі райкома партыі, не прыступілі да работы на працягу 3 месяцаў. Усе гэта гаворыць аб тым, што акруковы камітэт партыі лавінен пытанні прапаганды паставіць у цэнтры сваёй увагі і дабіцца рашучага павароту на гэтым важнейшым участку партыйна-палітычнай работы.

* * *

Справа палітычнай агітацыі ў Мазырскай акрузе разгарнулася фактычна толькі ў жніўні верасні мінулага года. Партыйныя арганізацыі звярнулі ўвагу на падбор агітатараў, палітбяседчыкаў і чытчыкаў, стварылі нізавыя агіткалектывы. Зараз па акрузе налічваецца 80 агіткалектываў, якімі ахоплены 1243 агітары. Аднак гэту работу нельга прызнаць здавальняючай.

Нельга ні на мінуту забываць указанні таварыша Сталіна аб тым, што

«... партыя павінна з дня ў дзень заваёўваць сабе давер'е пролетарскіх мас, што яна павінна сваёй палітыкай і сваёй работай каваць сабе падтрымку мас, што яна павінна не камандаваць, а пераконваць перш за ўсё, палягчаючы масам распазнаць на ўласным вопыце правільнасць палітыкі партыі, што яна павінна, значыць, быць кіраўніком, правадыром, настаўнікам свайго класа» *).

Пра гэта каштоўнейшае ўказанне таварыша Сталіна забыліся некаторыя партарганізацыі Мазырскай акругі. У юраўніцтве агіткалектывамі пераважае самацёк. Агітацыя ў радзе раёнаў праводзіцца ад выпадку да выпадку, без дыферэнцыяванага падыходу. Парткабінеты мала дапамагаюць у рабоце агітатарам.

Лельчыцкі і Даманавіцкі райкомы партыі яшчэ не вылучылі і не зацвердзілі агітатараў. Жыткавіцкі райком вылучыў агітатарамі такіх куністаў, якім трэба яшчэ многа вучыцца самім. Не наладжана справа палітычнай агітацыі і ў радзе іншых раёнаў.

У перыяд абмеркавання праекта Сталінскай Канстытуцыі Жыткавіцкі, Лельчыцкі і іншыя райкомы партыі правялі па калгасах палітдні, але яны не падагулілі вопыту праведзенай работы. Яны, такім чынам, не зрабілі для сябе ніякіх вывадаў з праведзенай работы, не ўлічылі ні становішчага вопыту, ні адмоўных бакоў праведзеных палітдзён.

Студзеньскі пленум акруговага камітэта партыі, падводзячы вынікі работы партарганізацый у галіне партпрапаганды і палітагітацыі, намеру рад мерапрыемстваў па палепшанню гэтай работы. На працягу лютага—сакавіка намечана дэталёва вывучыць настаноўку партпрапаганды і агітацыі ў 2—3 раёнах. Прапагандысты і агітары гэтых раёнаў будуць потым выкліканы на 2—3 дні ў акруговы цэнтр для абмеркавання вынікаў праверкі. Адначасова для іх арганізуюцца спецыяльныя лекцыі па пытаннях Канстытуцыі, гісторыі партыі, прапаганды і агітацыі.

Асноўным прадметам, які цяпер вывучаецца ў сетцы партасветы.

*) І. В. Сталін. Пытанні ленінізма, стар. 121.

з'яўляецца Сталінская Канстытуцыя і даклады таварыша Сталіна на VIII надзвычайным з'ездзе саветаў і апошняга пленума ЦК ВКП(б). Па калгасах акругі створана 346 спецыяльных гурткоў. Кіруе гэтымі гурткамі раённы партактыў. У данамогу раёнам па вывучэнню Канстытуцыі СССР, БССР і дакладаў таварыша Сталіна з акруговага партыйнага актыва паслана 27 чалавек.

Недахопы ў партыйна-масавай рабоце Мазырскай акруговай партарганізацыі тлумачацца тым, што мы захопляемся гаспадарчымі пытаннямі, слаба звязаны з масай, мала ўнікаем у жыццёвыя запатрабаванні насельніцтва.

На адставак палітычнай агітацыі ў акрузе паказалі факты парушэння рэвалюцыйнай законнасці, адміністравання і перагібаў, ускрытыя ў раёнах Мазырскай акругі. Замест штодзённага растлумачвання масам мерапрыемстваў партыі і савецкай улады, замест пераконвання мас, актыў стаў на шлях адміністравання і грубеішага парушэння савецкіх законаў. Карэннае палепшанне палітычнай агітацыі набывае асобае значэнне цяпер, калі прынята Сталінская Канстытуцыя, якая знамянуе паварот у палітычным жыцці краіны. Наша партыйная арганізацыя павінна стаць на чале гэтага павароту і забяспечыць поўнасцю сваю кіруючую ролю ў надыходзячых выбарах органаў савецкай улады.

Задача Мазырскай акруговай партыйнай арганізацыі—у бліжэйшы час ліквідаваць недахопы і дабіцца рашучага павароту ў справе партыйнай прапаганды і агітмасавай работы.

І. Жураўлёў

Сакратар Віцебскага ГК КП(б)Б

Як Віцебскі гарком выконвае рашэнні ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)Б

ЦК ВКП(б) у сваім рашэнні «Аб выніках абмену партдакументаў у партарганізацыі КП(б) Беларусі» даў зусім правільную ацэнку работы Віцебскага гаркома партыі:

«Звярнуць асаблівую увагу ЦК КП(б) Беларусі на недавальняючую работу Віцебскага гаркома, дзякуючы якой сувязь з пераходным партарганізацыямі, і адсутнасць канкрэтнасці ў кіраўніцтве партарганізацыямі».

Гэта рашэнне ЦК ВКП(б) мае выключнае значэнне для нашай партыі і партарганізацыі, асабліва для гаркома партыі, які дапусціў сур'ёзнейшыя памылкі ў сваёй рабоце.

Пры праглядзе правэркі і абмену партдакументаў ЦК ВКП(б) ва ўвесь рост паставіў перад намі задачу рашучага завастрэння рэвалюцыйнай пільнасці, выяўлення і выгнання з рады партыі ворагаў народу — контррэвалюцыйных трацкістаў-зінювеццаў, правалявацкіх уродаў, чуждых і прымазаўшыхся элементаў, сапраўднай перабудовы партыіна-масавай работы ва ўсіх яе звеннях, уздыму партарганізацыйнай работы да ўзроўню палітычных задач. Гэтыя ўказанні Віцебскі гарком партыі ажыццявіў недавальняюча.

Абмяркоўваючы рашэнне ЦК ВКП(б), партыйныя пераходныя партарганізацыі падверглі рэзкай крытыцы работу Віцебскага гаркома, выявілі рад сур'ёзных памылак і недахопаў, якія цалкам і поўнасцю падвярджалі правільнасць і своєчаснасць рашэння ЦК ВКП(б). Слабасць разгортвання крытыкі і самакрытыкі, элементы сямействанасці, факты падхалімства, парушэння статута партыі і ўнутрыпартыйнай дэмакратыі, адсутнасць сістэматычнай справаздачнасці перад камуністамі, забыццё большэвіцкага ленінска-сталінскага стылю ў партыйнай рабоце, слабая сувязь з пераходным партарганізацыямі і камуністамі — вось асноўныя прычыны недавальняючай работы Віцебскага гаркома партыі.

З-за страты кіруючымі работнікамі рэвалюцыйнай пільнасці ў павольным дэпо доўгі час арудавала, пад бокам гаркома і палітдзелу дарогі, контррэвалюцыйная група трацкістаў. Рэзультаты яе шкодніцкай работы не ліквідаваны і да гэтага часу. З-за страты гаркомам рэвалюцыйнай большэвіцкай пільнасці 39 контррэвалюцыйна-раў-трацкістаў і іх прыспешнікаў атрымалі новыя партбілеты. Віцебскі гарком дрэнна ўвязаў правэрку і абмен партдакументаў з уздымам партыіна-масавай работы. Ён не ўлічыў папярэджання ЦК КП(б)Б аб тым, што «важнейшая задача Віцебскай партарганізацыі —

далейшае разгортванне крытыкі і самакрытыкі, узмацненне пільнасці і ўздым боездольнасці партыйнай арганізацыі».

Бюро ЦК КП(б)Б у сваім рашэнні ўказала

«.. Факт выдачы новых партыйных дакументаў юным ворагам партыі сведчыць, што паасобных партыйных арганізацый яшчэ не выхаваны ў духу большэвіцкай непрымірмасці да ворагаў партыі, што ў партыйнай арганізацыі крытыка і самакрытыка разгорнуты недастаткова і ў паасобных партарганізацыях ёсць элементы гнілаліберальных адносін да ворагаў партыі».

Рашэнне ЦК ВКП(б) аб незадавальняючай рабоце Віцебскага ГК і рашэнне ЦК КП(б)Б аб практычных мерапрыемствах па паліпашанню работы ў віцебскай гарадской партыйнай арганізацыі аказалі вялікую дапамогу ў паліпашанні работы гаркома партыі, умацаванні сувязі яго з пераважнымі партарганізацыямі, павышэнні рэвалюцыйнай пільнасці і разгортванні большэвіцкай самакрытыкі, не гледзячы на асобы.

Бюро гаркома правяло цэлы рад практычных мерапрыемстваў па перабудове работы свайго апарата. Зараз аддзелы гаркома працуюць па плану. Галоўная ўвага ўдзелена асноўным пытанням партыйнай работы (прыём у партыю, выкананне статута партыі, работа з кожным членам партыі, марксісцка-ленінскае выхаванне і т. д.). Сакратарыят гаркома кантралюе выкананне. Работа ў пераважных партарганізацыях размеркавана паміж інструктарамі гаркома па вытворчаму прынцыпу. Месячныя планы работы кожнага інструктара складаюцца і зацвярджаюцца на сакратарыяце гаркома, выходзячы з асаблівасцей групы прымацаваных да яго партарганізацый. У планах указваецца, на што інструктар павінен звярнуць галоўнейшую ўвагу і як дапамагчы партарганізацыі ў рабоце. Інструктар прадстаўляе сакратару гаркома дакладную записку аб праведзенні ім работы, і ў сувязі з гэтым ставіцца цэлы рад пытанняў на сакратарыяце або бюро гаркома.

Сакратары гаркома два разы ў месяц склікаюць нарады інструктараў па пытаннях арганізацыйна-партыйнай работы. З найбольш падрыхтаваных і правяраных работнікаў партыйнага актыва бюро зацвердзіла 40 чалавек пазаштатнымі інструктарамі. Гэтыя таварышы прымацаваны да паасобных груп партыйных арганізацый, сістэматычна наведваюць іх і дапамагаюць у рабоце.

Пленум гаркома партыі, заслухаўшы даклад двух інструктараў, узяў іх работу пад рэзкую крытыку, якая дапамагла выявіць усе слабыя бакі, павысіць ролю і аўтарытэт інструктара, палепшыць якасць яго работы і сувязь гаркома з пераважнымі партарганізацыямі. Сакратары гаркома знадзя ведаюць час і павестку дня партэходаў і, у залежнасці ад важнасці пытання, самі наведваюць партэходы, або пасылаюць членаў бюро. Практыкуецца, праўда, яшчэ нерэгулярна, выклік сакратараў пераважных арганізацый да сакратара гаркома на пытаннях жонца і работы партарганізацыі. Пабач з агульнымі нарадамі сакратараў парткомаў і партгортаў гарком склікае групавыя нарады для інструктажу аб спецыфічных задачах іх работы. Для больш блзкай сувязі з камуністамі ў сакратараў гаркома устаноўлены штодзённы прыём ад 2 да 5 гадзін.

Праведзеныя арганізацыйныя мерапрыемствы спрыялі значнаму паліпашанню работы гаркома партыі. Рашэнні бюро сталі больш канкрэтнымі. У кожным рашэнні указваецца дата выканання і на каго

ўскладаецца кантроль. На сканчэнні тэрміну ставіцца на сакратарыяце або бюро інфармацыя аб выніках.

Пасля рашэнняў ЦК ВКП(б) і ЦК КПС(б) значна змяняўся змест работы бюро і сакратарыята Вишэбскага гаркома партыі. На паседжаннях у большасці ставяцца пытанні ўнутрыпартыйнага жыцця і палітвыхаваўчай работы. Кіраўніцтва савецкай, гаспадарчай работай у асноўным ажыццяўляецца праз партгрупы горсавта. Пяцёстка дня загадзя падрыхтоўваецца спецыяльнай нарадай у складзе сакратараў гаркома, загадчыка культпропа, члена бюро, старшын горсавта і інструктараў, што дае магчымасць уключыць у павестку самыя актуальныя пытанні партыйнай работы.

У студзені і лютым гэтага года бюро ГК абмеркавала 138 пытанняў аб унутрыпартыйнай рабоце—69, аб ходзе вывучэння Сталінскай Канстытуцыі—3, аб соцсаборніцтве і стаханаўскім руху—3, аб кіраўніцтве комсамолам—3, гаспадарчых—4, персанальных—54.

На сакратарыяце за гэты-ж перыяд часу было абмеркавана ўсяго 37 пытанняў: аб унутрыпартыйнай рабоце, прапагандзе і агітацыі—29, заяў камуністаў—5, абароннай работы—2, соцсаборніцтва і стаханаўскага руху—1, комсамольскіх—1, аб заціску самакрытыкі—1, сельскагаспадарчых—3, розных—4.

Як бачым, галоўная ўвага ўдзялялася пытанням унутрыпартыйна-масавай работы, прапаганды і палітагітацыі. Адначасова бюро гаркома і сакратарыят разглядалі і зацверджвалі планы работ парткомаў фабрык «Сцяг індустрыялізацыі», «КІМ», парткабінетаў фабрыкі «Сцяг індустрыялізацыі», імя Кагановіча, «КІМ», шчоткамбіната, справаздачы інструктараў гаркома аб выкананні імі плану работ за студзень і аб задачах на люты.

За апошні час бюро і сакратарыят гаркома вынеслі пастанову аб няправільных і неканкрэтных рашэннях, прынятых на сходах партарганізацый ФЗВ швейнікаў, канторы сувязі, арцелі «Каапрамонт» і інш. Інфармацыя аб гэтай пастанове бюро была заслухана на нарадзе сакратараў парткомаў і парторгаў.

Бюро гаркома абмеркавала і такое важнейшае пытанне, як парушэнне у радзе першых партарганізацый 49-га параграфу статута партыі. Гэты параграф статута, прыняты XVII з'ездам партыі, дакладна ўказвае, што цэхавыя партарганізацыі, а ўнутры іх партыйныя групы, ствараюцца ў тым выпадку, калі на прадпрыемстве налічваецца ад 100 членаў партыі да 3000 і вышэй.

Гэта патрабаванне статута аб стварэнні цэхавых партарганізацый яўна парушалася. Так, на заводзе «Комінтэрн» пры наяўнасці 50 членаў і кандыдатаў партыі існавалі 4 цэхавыя партарганізацыі, на акумулярычнай фабрыцы пры наяўнасці 47 членаў і кандыдатаў партыі—5 цэхавых партарганізацый. Такая структура партарганізацыі прывяла да распылення сіл, да аслаблення работы, да адрыву парткомаў і іх сакратараў ад членаў партыі.

Рашэннем бюро гаркома цэхавыя партгрупы былі ліквідаваны толькі ў 3 партарганізацыях, якія налічвалі больш 100 камуністаў (фабрыкі «Сцяг індустрыялізацыі», «КІМ» і паравознае дэпо). Гэта рашэнне было поўнасьцю ўхвалена на партыйных сходах. Ужо зараз можна сказаць, што сувязь парткомаў і іх сакратароў з членамі партыі наладзілася, змест іх работы якасна ўзрос.

Да апошняга часу грубейшым чынам парушаўся таксама статут партыі і аб платных работніках парткомаў. У дзесятках партарганізацый, якія налічвалі менш 100 членаў партыі (трамвай—30, завод

«Комінтэрн» 30 і інш), сакратары парткомаў, парторгі былі вызвалены, а на такіх прадпрыемствах, як фабрыка «Сцяг індустрыялізацыі», імя Кагановіча, «КІМ», існавалі вызваленыя парторгі цэхавых партарганізацый. Гэта ненармальнасць зараз выпраўлена.

Вялікую ўвагу гарадскі камітэт партыі ўдзяліў правільнаму правядзенню ў жыццё рашэння ЦК ВКП(б) «Аб аднаўленні прыему ў партыю».

Не гледзячы на тое, што гэта пытанне ставілася не раз на бюро гаркома і нарадах сакратароў парткомаў і парторгаў, усё-ж прыём у партыю праводзіцца ў нас нездавальняюча. За гэты перыяд бюро гаркома зацвердзіла ўсяго адно рашэнне пярвочнай партарганізацыі аб пераводзе з кандыдатаў у члены партыі толькі аднаго таварыша.

У студзені бюро гаркома разглядала пытанне аб прыёме ў кандыдаты партыі тав. Земфарта (Шчоткамбінат), аб пераводзе з кандыдатаў у члены партыі тт. Буракова (фабрыка «Профінтэрн») і Хентава (парторг Шчоткамбінага). Аднак, ні адзін з гэтых таварышоў не быў зацверджан бюро, бо выявіўся цэлы рад фактаў парушэння пярвочнымі арганізацыямі дырэктывы ЦК ВКП(б) і статута партыі аб правярцы рэкамендацый, аб рэвалюцыйнай пільнасці. Бюро гаркома прапанавала гэтым партарганізацыям расследваць выяўленыя факты і паўторна абмеркаваць пытанне аб прыёме ў партыю ўказаных таварышоў.

Каб папярэдзіць магчымасць падобных памылак у далейшым, гарком правёў спецыяльную нараду сакратароў парткомаў і парторгаў. Аднак, істотных рэзультатаў мы не дабіліся і да гэтага часу. Многія партарганізацыі неспрэчна падыходзяць да прыёму новых членаў, не па-большэвіцку, пярхоўна адносяцца да правэркі як падаўша, а заяву, так і рэкамендаваўшых яго.

Прывядзем характэрны факт. Партарганізацыя фабрыкі «Профінтэрн», паўторна абмеркаваўшы заяву тав. Буракова, настанавіла перавесці яго з кандыдатаў у члены партыі. Аднак, на бюро гаркома вярнулася, што рэкамендуе тав. Буракова член партыі Гарбачэўскі ўтоў прауду аб сваім браце. Аказалася, што брат Гарбачэўскага асуджан і выслан за актыўную трацкісцкую контррэвалюцыйную дзейнасць і што сам Гарбачэўскі меў сувязь з актыўным трацкістам Львовым і разам з ім прыехаў з Бабруйска ў Віцебск. Бюро гаркома адхіліла рашэнне парткома і партходу фабрыкі «Профінтэрн» аб пераводзе Буракова з кандыдатаў у члены партыі.

Гэты факт сведчыць аб тым, што партком фабрыкі і яго сакратар тав. Васільеў фармальна адносяцца да правэркі рэкамендацыі, што у партарганізацыі недастаткова разгорнута большэвіцкая самакрытыка, што тут існуюць яшчэ элементы сямейственасці, падхалімства, зазнайства. Рашэнне ЦК па гэтаму факту было абмеркавана на нарадзе сакратароў парткомаў і парторгаў, а таксама на сходах пярвочных партарганізацый.

* * *

Раней у нас яўна парушалася патрабаванне статута партыі аб перыядычнай справаздачнасці гаркома, сакратароў парткомаў і парторгаў перад партыйнымі масамі. Гарком партыі на працягу трох год не рабіў справаздачы ў пярвочных партарганізацыях, не склікаў ні адной гарадской партканферэнцыі. Не лепш было са справаздачамі сакратароў парткомаў і парторгаў. Сакратары парткомаў або парторгі раду пярвочных партарганізацый не рабілі справаздач па 1-2 гады. Гэта грубае парушэнне ўнутрыпартыйнай дэмакратыі межавала з за-

іскам самакрытыкі, бо член партыі не меў магчымасці выказаць сваю думку аб рабоце гаркома і парткома. Гарком партыі і парткомы адарваліся ад камуністаў, не ведалі жыцця нізавых партарганізацый, а адсюль неканкрэтна імі кіравалі.

У сучасны момант у адпаведнасці з рашэннем пленума ЦК ВКП(б) у віцебскай арганізацыі пачался справаздачы парткомаў і парторгаў і вядзецца работа па падрыхтоўцы выбараў кіруючых партыйных органаў на аснове тайнага галасавання.

Аб актыўнасці на партсходах сведчаць лічбовыя даныя. На 104 першых партарганізацый з прысутных на сходах 1.513 членаў і кандыдатаў партыі ў спрэчках выступіла 619 чалавек або 54 проц. У партарганізацыях з невялікай колькасцю членаў (магазін № 103, В.-Летчанскага сельсавета, кантора Пюдыгародняны, Бараўлянскага сельсавета і інш.) у спрэчках выступалі ўсе члены і кандыдаты партыі.

Бюро гаркома наметыла рад мер па ліквідацыі выяўленых у рабоце першых партарганізацый недахопаў.

Бюро гаркома зрабіла справаздачу аб сваёй рабоце у 10 буйнейшых партарганізацыях. Сходы прайшлі актыўна і самакрытычна. Яны дапамаглі выявіць і прыступіць да ліквідацыі раду недахопаў і памылак, якія яшчэ маюць месца ў рабоце гаркома партыі.

У адпаведнасці з рашэннем ЦК КП(б)Б гарком арганізаваў двухадзіную школу сакратароў парткомаў і тэхнічныя курсы па перападрыхтоўцы сакратароў парткомаў і парторгаў на 80 чалавек. Школа і курсы працуюць бесперапынна ў праграму ўвядзення гісторыі партыі і арганізацыйных прынцыпаў большызма. Курсамі і школай кіруе першы сакратар гаркома, выкладчыкамі з'яўляюцца сакратары гаркома і члены бюро. Як заяўляюць слухачы, школа і курсы многа дапамаглі ім у павышэнні кваліфікацыі узроўню і палепшанні работы сваёй партарганізацыі.

Гарком партыі вылучыў у якасці рэзерва 50 лепшых работнікаў з партактыва для павышэння іх тэарэтычнага ўзроўню і ўцягнення ў практычную работу гаркома. Актыўны ўдзел у ёй прымае зараз большасць членаў пленума гаркома. Многія з іх (т.т. Дынгельд, Шапіра і інш.) з'яўляюцца пазаштатнымі інструктарамі, партследчымі, па заданню гаркома ўдзельнічаюць на сходах партарганізацыі.

Для нашай арганізацыі, парэчальна маладой па партыйнаму стажу, партыйная асвета мае выключнае значэнне.

Бюро Віцебскага гаркома партыі ўлічыла зусім правільнае ўказанне ЦК КП(б)Б на недастатковую увагу, якую мы ўдзялялі партасвету, падбору і выхаванню прапагандыстаў. Зараз мы усталявалі, як правіла, што сакратары гаркома адзін раз у месяц склікаюць агульнагарадскія нарады прапагандыстаў для інфармацыі іх аб важнейшых палітычных пытаннях і абмену вопытам работы. Так, нарада прапагандыстаў у студзені абмеркавала пытанне аб тым, як ідзе вывучэнне даклада таварыша Сталіна і новай Канстытуцыі ў секі партасветы. Народа ў лютым заслухала інфармацыю сакратара гаркома аб разгортванні самакрытыкі і павышэнні рэвалюцыйнай пільнасці.

На пленуме гаркома ў лютым спецыяльна разглядалася пытанне аб становішчы партасветы ў партарганізацыях фабрык «Сцяг індуст-

рий і закінчив імя Каленючича, зовсім імя Кіра і. По істому питанню кожний з выступаючих критикував роботу не тільки адзначаних парт-арганізацій, але і той, членам якої ён з'являецца.

Гарком партії перагледзеў таксама персанальны склад прапагандыстаў. У час праверкі імя выяўлены выхадцы з іншых партій і асобы, якія мелі сур'ёзныя партспяганні за палітычныя памылкі. Усяго адсеяна па гэтых прычынах 32 чалавекі. Зараз у склад прапагандыстаў ўключаны амаль усе члены бюро гаркома, адказныя інструктары і найбольш падрыхтаваныя сакратары парткомаў і парторі.

Значна перадавана работа пропсеминараў. У дапамогу прапагандыстам арганізавана сістэматычная кансультацыя па пытаннях гісторыі партыі, ленызма, Сталінскай Канстытуцыі і бягучай навітыкі.

Праверана работа парткабінетаў, якія не спраўляліся са сваімі задачамі і не здавальнялі патрабаванняў камуністаў, асабліва актыўна. У парткабінете фабрыкі «Сняг індустрыялізацыі» не было ніводнага брашуры з дакладам таварыша Сталіна на VIII з'ездзе Саветаў.

Бюро гаркома ўмацавала асабісты склад парткабінетаў, разгледзела і зацвердзіла план іх работы. У пачатку лютага сакратар гаркома склікаў нараду з'яўдчыкаў парткабінетаў, на якой быў выяўлен рад недахопаў у іх рабоце. Пытанне гэта было пасаджана на бюро гаркома.

Для павышэння тэарэтычнага узроўню камуністаў вёскі гарком склікае раз у месяц тэарэтычныя аднадзённікі. У пачатку лютага адбыўся аднадзёнік па вывучэнню Сталінскай Канстытуцыі СССР і БССР.

Палітычная агітацыя на прадпрыемствах і асабліва ва ўстановах праводзіцца яшчэ далёка недавальняюча. Агіткалектывы створаны толькі ў 23 партарганізацыях, якія маюць 1098 агітатараў і палітбяседчыкаў, вылучаных з низаго партактыва. Толькі ў канцы мінулага года гарком партыі дабіўся, што агіткалектывамі пачалі асабіста кіраваць сакратары парткомаў. Яны склікаюць нарады агітатараў і палітбяседчыкаў для інструктажу аб важнейшых рашэннях партыі і урада і дапамогі ў падборы адпаведных матэрыялаў для гутарак. За апошні час палітычна выраслі і добра працуюць агітатарамі і палітбяседчыкамі тт. Гурэвіч, Казлоўскі, Мебедзеў—заход імя Кірава, Садоўскі—акулярыная фабрыка Свапінскі, Кісельоф Шчоткабінат і інш.

Гарком партыі склікае нарады агітатараў і палітбяседчыкаў па пытаннях практыкі палітычнай агітацыі. Апошняя нарада адбылася ў лютым і прысвечана была чытанню аб тым, як трэба праводзіць з рабочымі гутаркі аб дакладзе таварыша Сталіна і новай Канстытуцыі. Пры доме партактыва для агітатараў і палітбяседчыкаў створана пастаянная кансультацыя, якую вядуць члены бюро гаркома і найбольш падрыхтаваныя прапагандысты.

У дапамогу партарганізацыям гарком вылучае членаў бюро для правядзення сярод рабочых палітычных дакладаў. За апошнія два месяцы на сходах рабочых фабрык «Сняг індустрыялізацыі», імя Каленючича, «Профінтэри», «КІМ» завод імя Кірава і паравознага дэпо былі зроблены даклады аб Сталінскай Канстытуцыі і аб працэсе над контррэвалюцыйным трацкісцкім цэнтрам.

На прадпрыемствах і ва ўстановах створаны 1404 гурткі па вывучэнню даклада таварыша Сталіна і Сталінскай Канстытуцыі. Гурткамі ахоплена 34.498 чалавек. Аднак, якасць работы гурткоў яшчэ нельга прызнаць здавальняючай. Слаба працуюць гурткі на фабрыцы «Сняг індустрыялізацыі», «КІМ», фанерным заводзе. Гарком партыі прыма-

казу до членів бюро і лівих інструкторів для даного ра-

Больш уважлива стала падрыхтоўка да партынных сходаў. Больш шасць первічных партарганізацый рыхтуецца да сходаў за 10 дзён. Пасля дня загадзя ведае кожны член і кандыдат партыі. Больш шасць членаў партыі ўцягнута ў актыўную работу. Пад'ём аўтарнасці фабрыкі «Профінтэрн», «Сцяг індустрыялізацыі» з'яўляюцца кірава даручаюць камуністам рабіць даклады на партынных і раённых сходах, прычым сакратар парткома дапамагае падрыхтавацца к дакладу.

Падняты гаркомам меры садзейнічалі актывізацыі камуністаў, разгортванню болейшай самакрытыкі, павышэнню рэволюцыйнай пільнасці ў партарганізацыях.

Мы яшчэ не можам сказаць, што наша работа праходзіць на высокім узроўні. Аб гэтым гаворыць рэзультат і памылка, дапушчаных ужо пасля рашэння ЦК РКП(б). Аб гэтым гаворыць і факты недастатковага разгортвання большэвіцкай самакрытыкі, парушэння статута партыі, сідаты рэволюцыйнай пільнасці ў радзе партарганізацый, асабліва на чыгуначным вузле.

Умацоўваючы і паліпшваючы сувязь з нізавымі партарганізацыямі, гарком партыі яшчэ не дабіўся колькі-небудзь рашучых поспехаў у рабоце з кожным членам партыі, у кантролі за тым, як нізавая партарганізацыя рэалізуе ўказанні камуністаў, рэагуе на іх сігналы. Яшчэ і ў самым апарате гаркома дрэнна пастаўлена рэагаванне на ўсякага роду замечкі, сігналы, заявы камуністаў. Наша арганізацыйная работа да гэта яшчэ адстае ад тых патрабаванняў, якія прад'являюць нам ЦК ВКП(б) і таварыш Сталін.

Наша задача—не на словах, а на справе смела разгарнуць большэвіцкую крытыку і самакрытыку, не гледзячы на асобы, узмацніць рэволюцыйную пільнасць не размовамі, не дэкларацыйнымі рэзалюцыямі, а забеспячэннем сапраўднага ўздыму большэвіцкай пільнасці кожнага камуніста, кожнага беспартыйнага большэвіка.

Абавязак кожнага члена партыі рабіць змаганне з элементамі самакатыкоснасці, зацікасласці, ігіхалізму, сямейственасці, каб узняць арганізацыйнае кіраванне да ўзроўню палітычнага кіравання, штогодзінна змагацца за тое, каб статут партыі стаў непарушым асновам усяго жыцця і дзейнасці арганізацыі. При гэтых умовах мы павінны да канца кантрэволюцыйную трацкіскую гадзіну з яе ахвоцем і ўзімем партыіную работу на ўзровень патрабаванняў партыі.

Ф. Вайновіч і В. Чэрнышоў

Партыйнае кіраўніцтва комсамолам

Ленінскі комсамол з'яўляецца вярнейшым памочнікам камуністычнай партыі.

Комсамол «ёсць масавая арганізацыя рабочай і сялянскай моладзі, арганізацыя не партыйная, але прымыкаючая да партыі. Яна мае сваёй задачай дапамогу партыі ў справе выхавання маладога пакалення ў духу сацыялізма. Яна дае маладыя рэзервы для ўсіх астатніх масавых арганізацый пролетарыята па ўсіх галінах кіравання»^{*)}.

Партыя большэвікоў стварыла ўсе ўмовы для развіцця і асветы моладзі і дзяцей. Ніколі і нідзе ў свеце моладзь не мела і не мае такіх магчымасцей для свайго фізічнага і духоўнага развіцця, як наша савецкая моладзь. Толькі ў нашай краіне моладзь акружана выключанай увагай, любоўю і клопатамі дзяржавы. Бязмежна любоў і адданасць комсамола і усёй моладзі нашай радзімы камуністычнай партыі і савецкай уладзе.

Ленінскі комсамол пад кіравніцтвам партыі большэвікоў з'яўляецца і з'яўляецца актыўнейшым памочнікам партыі ў барацьбе за лабодовы бяскласавы сацыялістычны грамадства.

У Полацкай арганізацыі многія комсамольцы працуюць на рашаючых участках сацыялістычнага будаўніцтва: старшынямі сельсоветаў—14 чал., сакратарамі сельсоветаў 28, старшынямі калгасаў 18, брыгадзірамі 27, заг фермамі 14, машыністамі 23, рахункаводамі сельсоветаў—23, рахункаводамі калгасаў—52, аграномамі—12, ветврачамі—6, конюхамі 18, брыгадзірамі МТС саўгасаў—26, трактарыстамі—129, зоатэхнікам.—4, настаўнікам 629, у тым ліку дырэктарамі школ—49. Больш 600 комсамольцаў з'яўляюцца стаханавцамі прамысловасці і сельскай гаспадаркі. Комсамольцы тт. Русаковіч і Грэчушнік узнагароджаны ордэнамі «Знак почета». Трактарыстка Савельева Маруся выпрацавала на трактар 1015 гектараў, за што ўзнагароджана ўсесаюзнай прэміяй.

Прыкладаў стаханавскай работы комсамольцаў у акрузе можна прывесці сотні. Яны сведчаць аб каласальнай ролі комсамола на ўсіх участках гаспадарчага і культурнага будаўніцтва.

Цэнтральнай задачай комсамола ў сучасны момант, як указав таварыш Сталін і як адзначана у рашэннях Х. З'езда ВЛКСМ, з'яўляецца вучоба і камуністычнае выхаванне моладзі і дзяцей. Гэту важнейшую палітычную задачу комсамол не здолее паспяхова вырашыць без практычнай дапамогі партыйных арганізацый.

^{*)} І. В. Сталін, Пытанні левізму, стар. 115.

Полацкі акруговы камітэт партыі аказаў дапамогу комсамолу ў перабудове яго работы ў духу рашэнняў X З'езда В. ІКСМ. Для вывучэння матэрыялаў З'езда партарганізацыі вылучылі больш 100 камуністаў дакладчыкамі ў комсамольскіх арганізацыях, па раёнах праведзены былі нарады парторгаў па пытанню работы комсамола і дапамогі яму ў выкананні рашэнняў З'езда. Гэта пытанне абмяркоўвалася таксама і на партыйных сходах. Для ўмацавання апаратаў райкомаў і АК ЛКСМБ было вылучана на комсамольскую работу 6 членаў і кандыдатаў партыі. Прапагандысцкай работай у комсамоле кіруюць 74 члены і кандыдаты партыі. Праз акруговыя 3-месячныя курсы для комсамольскай палітсеткі падрыхтавана 50 прапагандыстаў.

Пры правядзенні важнейшых палітычных мерапрыемстваў (вывучэнне Сталінскай Канстытуцыі ў школах і гуртках, абмеркаванне матэрыялаў працэса над контрэвалюцыйным трацкіскім цэнтрам і інш.) партарганізацыі вылучылі спецыяльных дакладчыкаў з партактыва.

Выконваючы ўказанні таварыша Сталіна, комсамол акругі палепшыў работу па выхаванню моладзі. Значна ўмацаваліся пярвічныя арганізацыі, асабліва калгасныя, павысілася іх арганізуючая роля, палепшаецца работа з несаюзнай моладзю. За апошні час значна вырасла і сама комсамольская арганізацыя акругі, за лік прыёму новых членаў. Калі ў 1935 годзе ў акруговую арганізацыю комсамола было прынята толькі 253 чал., то ў 1936 годзе 1406 чал., з іх 443 дзяўчыны. Агульны склад арганізацыі ў параўнанні з 1935 годам павялічыўся ў 2 разы. Створаны новыя 102 пярвічныя комсамольскія арганізацыі, у тым ліку 39 у калгасах. Сетка комсамольскіх напінкаў перакамунікцыйна. Цэнтр створана і працуе 100 пачатковых палітшкол, 106 гурткоў па вывучэнню гісторыі партыі, 93 гурткі бягучай палітыкі, дзе вывучаецца Сталінская Канстытуцыя, праграма і статут комсамола. Усімі відамі палітвучобы ахоплены 3380 комсамольцаў і 1784 чал. несаюзнай моладзі. Для падрыхтоўкі прапагандыстаў створаны спецыяльныя школы. На весцы школы працуюць раз у месяц па 6-7 гадзін і ў горадзе Потацку 2 разы ў месяц з адрывам ад вытворчасці.

Створана 37 школ па павышэнні няграмацкасці і малаграмацкасці для падроскаў ад 14 да 18 гадоў. У гэтых школах навучаецца 810 чалавек. Арганізавана 25 няпоўных і поўных вясельных школ, дзе вучыцца 1117 чал. комсамольцаў і несаюзнай моладзі. Пачата вяснянае навучэнне комсамольцаў і моладзі па 120-гадзіннай праграме дзятвы ўнай падрыхтоўкі, для чаго створана 107 падраздзяленняў і пунктаў.

Аднак, не гледзячы на некаторае палепшанне, партыйнае кіраўніцтва комсамолам прыходзіцца прызнаць далёка недастатковым.

Асвейскі райком партыі (сакратары тт. Кацуба і Дымерштэйн) удзяляюць вельмі мала ўвагі рабоце комсамола і несаюзнай моладзі. За мінулы год райком абмеркаваў толькі адно, і то другараднае, пытанне: «Аб стварэнні штаба па кіраўніцтву піонерлагерамі».

Пярвічная партарганізацыя Савейкаўскага сельсовета, Асвейскага раёна (парторг Багданаў) за ўвесь мінулы год і сёлета ні разу не ставіла пытанне аб рабоце комсамола, не дапамагае комсамольскім арганізацыям сельсовета.

Дрысенскі райком партыі, не гледзячы на кепскую работу райкома комсамола і ўсёй арганізацыі, ні разу не ставіў на бюро пытання аб

А. Зюзькоў

Серго Орджанікідзе і яго дзейнасць у Беларусі *)

Уся краіна жалавала беззваротную страту—смерць лепшага большэвіка, буніненнага партыйнага арганізатара, аднаго з таленавіцейшых лідараў грамадзянскай вайны, выдатнага кіраўніка цяжкай прамысловасці, бліжэйшага саратніка вялікага Сталіна—Серго Орджанікідзе.

Шлях тав. Серго Орджанікідзе—гэта шлях большэвіка, які аддаў усё сваё жыццё без астатку справе Леніна—Сталіна, справе партыі, большэвікоў, справе рабочага класа.

Яшчэ ў юнацкія гады, 15-гадовым школьнікам, тав. Орджанікідзе ўдзельнічае ў рабоце школьнага сацыял-дэмакратычнага гуртка. У 1903 годзе Серго ўступіў у РСДРП, як большэвік.

Пасля сканчэння фельчарскай школы, увесну 1905 года, Орджанікідзе звярочваецца ў Заходнюю Грузію, у прыватнасці ў Батумі. Ён прапагандыст і агітатар. Серго Орджанікідзе ў сваіх большэвіцкіх выступленнях карыстаўся брашурай таварыша Сталіна «Мімаходзь аб партыйных рознагалоссях», напісанай у пачатку 1905 года.

У верасні 1905 года Орджанікідзе пераехаў у Гудаўці (Абхазія). Ужо ў гэты перыяд ён прафесійнальны рэвалюцыянер, барацьбіт, для якога сэнс жыцця—толькі у рэвалюцыі. 19-гадовы юнак Серго—ужо агучанапрызнаны кіраўнік партыйнай арганізацыі Гудаўці, член Сухумскага акруговага камітэта партыі, таленавіты арганізатар падпольнай работы і палкі агітатар.

Першы арышт маладога рэвалюцыянера адбыўся ў сяле Бамбары, каля Гудаўці, 5 студзеня 1906 года. Серго быў арыштаваны ў момант выгрузкі зброі і заключан у сухумскую турму, дзе прабыў да 7 чэрвеня 1906 года. Затым быў выпушчан на парукі і паехаў у Тбілісі. Тут ён упершыню сустраўся ў рэдакцыі большэвіцкай газеты «Дро» («Час») з таварышом Сталіным, які быў рэдактарам гэтай газеты.

У жніўні 1906 года Орджанікідзе, хаваючыся ад ахранкі, перабраўся за граніцу, у Берлін. Неўзабаве ён звяртаецца ў Расію. У са-

*) Біяграфічныя даныя па ўсіх перыядах, апрача работы тав. Орджанікідзе ў Беларусі, даны па біяграфічнаму нарысу «Серго Орджанікідзе», складзенаму М. Д. Орахелашвілі.

кавіку 1907 года быў уведзены ў большэвіцкі, узначалены таварышом Сталіным, бакінскі камітэт, куды уваходзілі таксама Шаумян, Джапарыдзе, Спандар'ян.

У лістападзе 1907 года Серго Орджанікідзе быў арыштаваны паліцыяй і заключаны ў баблаўскую турму. 9 красавіка 1908 года «особое присутствие» тбіліскай судовай палаты прыгаварыла Орджанікідзе да пазбаўлення ўсіх правоў стану і да вечнайсылкі ў Сібір.

27 кастрычніка «особое присутствие» той-жа тбіліскай судовай палаты дадаткова прыгаварыла яго за рэвалюцыйную работу ў Абхазіі да заключэння ў крэпасць на адзін год.

Вясной 1909 года Орджанікідзе адправілі ў ссылку ў Сібір. Праз два месяцы пасля прыбыцця ў ссылку Орджанікідзе бяжыць і зварачаецца ў Баку, каб у нелегальных умовах працягваць партыйную работу.

Увосень 1909 года бакінская арганізацыя большэвікоў накіроўвае Орджанікідзе ў Іран (Персію), у Гілянскую правінцыю, якая была гады арэнай рэвалюцыйнага руху. Ён прымае актыўны ўдзел у рэвалюцыйнай барацьбе.

У лістападзе 1910 года Серго зварачаецца ў Баку і адсюль едзе ў Парыж, да Леніна.

Недалёка ад Парыжа, у Ланжумо, Ленін у 1911 годзе стварае партыйную школу, слухачы якой былі падобраны ў Расіі мясцовымі партыйнымі арганізацыямі. У гэтай школе быў і Орджанікідзе.

Орджанікідзе прышлося неўзабаве перарываць вучобу. Ён зноў адправіўся ў Расію з адказным ленинскім даручэннем — правесці работу па падрыхтоўцы і скліканню агітнарэвіскай партыйнай канферэнцыі. Не гледзячы на выключна цяжкія ўмовы работы ў прыціснутай рэакцыяй краіне, Орджанікідзе ўдаецца ўсклучаючы заданне Леніна Орджанікідзе быў дэлегатам на Пражскай канферэнцыі ад тбіліскай большэвіцкай арганізацыі.

На Пражскай канферэнцыі Орджанікідзе быў абраны членам ЦК. З сямі членаў ЦК пяць павінны былі працаваць у Расіі. Было створана бюро ЦК для кіравання работай у Расіі ў складзе таварышоў Сталіна, Орджанікідзе і Спандар'яна.

У лютым 1912 года Серго Орджанікідзе выехаў у Пецярбург, затым паехаў у Валагодскую губернію да таварыша Сталіна, які знаходзіўся там у ссылцы. Разам з таварышом Сталіным, які бег з месцасылкі, ён прыехаў у Баку, а пасля — у Тбілісі.

У красавіку 1912 года Серго Орджанікідзе зноў накіраваўся ў Пецярбург. 27 красавіка 1912 года яго зноў арыштоўваюць. Пецярбургскі акруговы суд прыгаварыў Серго Орджанікідзе за пабег зсылкі і за большэвіцкую работу да трох гадоў катаргі з далейшым накіраваннем на месца вечнайсылкі.

У кастрычніку 1912 года Орджанікідзе быў закінаны ў кайданы і адвезены ў Шлісельбургскую крэпасць.

Па адбыцці трохгадовага зняволення ў крэпасці Серго Орджанікідзе ў верасні 1915 года быў этапным парадкам высланы ў Заходнюю Сібір і вясной 1916 года накіраваны на пасяленне ў аддаленую Вілюйскую акругу.

Аб перамозе Лютаўскай рэвалюцыі Серго Орджанікідзе даведаўся ў час аб'езду хворых у далёкіх улусах. Радасць яго была бязмежна.

Амаль 8 гадоў правёў Серго Орджанікідзе ў палоне ў царызме — у турмах, у Шлісельбургскай крэпасці, па этапах і ў ссылцы. Царызм

бм звергнут. Гэту перамогу Орджанікідзе, як і ўсе сапраўдныя левіцы, расцаніў толькі як умову для неадкладнага пераходу да барацьбы за соцыялістычную рэвалюцыю.

У маі 1917 г. Серго Орджанікідзе выязджае ў Іркуцк, а адтуль у Петраград і цалкам уваходзіць у баявую партыйную работу. Пачаў лановае Леніна Серго Орджанікідзе ўводзіцца ў Петраградскі камітэт большэвіцкай арганізацыі.

Сабраўся VI з'езд большэвіцкай партыі. Сапраўднае левіцкае кіраванне падрыхтоўкай і правядзеннем з'езда заахвочваў таварыш Сталін. Ленін са свайго палітбюро і пазней з Гельсінгфорса накіроўваў работу большэвікоў, даваў кіруючыя ўказанні на п'яніх, стамленых у парадку дня з'езда. Для атрымання дырэктывы Леніна Орджанікідзе, па даручэнню Сталіна, двойчы ездзіў да Леніна ў шалаш.

На VI з'ездзе партыі Сталін у сваім палітычным дакладзе і следам за ім Орджанікідзе ў спецыяльным дакладзе па пытанню аб яўды Леніна ў суд самым рэзкім чынам выказаліся супроць яўкі. «Ім важна,—заявіў Серго Орджанікідзе, выхадзіць як мага больш правядыроў з рады рэвалюцыянэрскай партыі. Мы ні ў якім выпадку не павінны выдаваць таварыша Леніна».

У пачатку верасня 1917 года Орджанікідзе быў накіраван на кароткі час у Закаўказзе. 6 лістапада Орджанікідзе вярнуўся з Закаўказзя ў Петраград і прыняў актыўны ўдзел у Кастрычніцкім соцыялістычным перавароце.

У пачатку снежня 1917 года збіраўся ў Менску 2-гі з'езд салдат Заходняга фронту. З'езд прадстаўляў больш мільёна салдат Заходняга фронту. Цэнтральны Камітэт партыі большэвікоў накіраваў Орджанікідзе на гэты з'езд, як свайго прадстаўніка.

Тав. Орджанікідзе з уласцівай яму энергіяй правёў велізарную работу сярод дэлегатаў з'езда. Іменна дзякуючы рабоце тав. Орджанікідзе, з'езд салдат амаль цалкам пашоў за большэвікамі. Ганаровым старшынёй з'езда быў абраны В. І. Ленін.

Таварыша Орджанікідзе з'езд сустраў асацыяй. У сваім прывітанні ад імя ЦК большэвікоў тав. Орджанікідзе абрысавалі кіруючую ролю партыі большэвікоў у пролетарскай рэвалюцыі, указав, якім праследваннем падвяргалася наша партыя за сваю рэвалюцыянную дзейнасць. Тав. Орджанікідзе гаварыў:

«Наша партыя падвяргалася не толькі ганенням буржуазіі, але і тых соцыялістычных партый, якія 8 месяцаў былі на чале краіны.

Нас падвяргаў ганенням урад Керэнскага і Аўксенцьева. Нас праследвалі за тое, што мы стаялі за ўладу працоўнага народу. Нас праследвалі за тое, што мы стаялі за зямлю і за мір» *).

Далей тав. Орджанікідзе даў аналіз знешняй палітыцы звергнутай улады, абрысавалі умовы, у якіх адбываўся пераход улады да большэвікоў і прадстаячыя задачы. Прамова тав. Орджанікідзе не раз перарывалася апладысмантамі дэлегатаў з'езда.

5 снежня (22 лістапада) 1917 года тав. Орджанікідзе выступіў на з'ездзе з вялікай прамовай. Асноўны ўпор тав. Орджанікідзе ў гэтым сваім выступленні робіць на пытаннях «гвалту», шматліка большэвікамі і, у першую чаргу, на пытанні закрыцця буржуазных газет.

*) „Звезда“, № 37 (74) ад 22 лістапада 1917 г.

Наблюдая мучь на дорозі, што у гэтыя прытупілыя к'рэхеры і дэпрэцыі пролетарскіх рэвалюцыйных распрасціранняў у 1917 годзе тады пра авору Ёрхоўнага Савета СССР м'яраўца камісары і ўвогуле ў гэтым ім'і Рыкаў, Ногін, Шляпнікаў і іншыя здраднікі выступалі супроць за-крыцця нават самых пралетарскіх і сацыялістычных газет. Рэвалюцыйны камітэталізма і тады з'яўляліся істотнамі агеаграфічна-буржуазна-улікатэлічна-зdraдніцкай дзеінасьці м'яраўца Камісары і ўвогуле, знаходзілі поўнае падтрыманне як з боку меліцкоў і эсераў, так і з боку цяперашняга гавара шайкі фашысцкіх германа-японскіх шпенау, дыверсанцаў і тэрарыстаў—негадзя Троцкага.

Прамова тав. Орджанікідзе і была накіравана як супроць меншавікоў і эсераў, выступаўшых на з'ездзе, так і супроць штурмаўчых рау і дэсерціраў пролетарскай рэвалюцыі—м'яраўцаў Камісары, Зіноўева, Рыкава і інш. Прыводзім гэту прамову тав. Орджанікідзе поўнасьцю, як яна падана ў газеце «Звезда».

«...Калі германскі і аўстрыйскі міністры згодны на наш мір, то гэта адбываецца толькі пад націскам масавага руху рабочых. Гэта вынік нашай рэвалюцыі, якая знаходзіць водгукі ў працоўных масах усяго свету. Нас папракаюць за гвалт, за разгон Пецярградскай і Маскоўскай гарадскіх дум, за закрыццё газет. У нашай доўгай барацьбе з царызмам гвалт нам настолькі апыкрыў, што абраняць яго цяжка. Але ёсць гвалт і гвалты. Рэвалюцыя сама па сабе ёсць гвалт. Калі мы з людзьмі жорсткі Пэкалая, то гэта быў гвалт. Але хто стане адмаўляць права народных мас на такі гвалт? Маскоўскі гарадскі гвалт Руднёў прымаў актыўны ўдзел у падрыхтоўцы ўброенага выступлення супроць народу, а ўся Дума ішла за ім. Гэта было гняздо контррэвалюцыі. Мы сказалі: праварым выражэце вы яшчэ цяпер думку народу ці не. Гэтага ніхто не павінен баяцца. Мы папракаюць у закрыцці газет, але мы закрылі тыя газеты, якія друкавалі адозву старога звергнутага ўрада, якія падтрымлівалі яго. Ёсць гвалт і гвалты. Мы супроць гвалту кучкі памешчыкаў над сялянамі, мы супроць гвалту фабрыканта над рабочымі. Але мы не можам выказацца супроць гвалту прыгнечаных над прыгнятальнікамі, каб вызваліцца. Таму мы за гвалты над памешчыкамі дзеля трыумфу сялян, мы за гвалты над буржуазіяй у імя вызвалення рабочых» *).

З'езд салдат Заходняга фронту прашоў цалкам пад кіраўніцтвам большавікоў. Галоўнакамандуючым Заходнім фронтам быў выбран кіраўнік мескіх большавікоў тав. Мясніков А. Ф. У фронтовай камітэце была абрана 80 большавікоў (усяго было абрана 100 членаў камітэта).

У гэтых выніках работы з'езда сказалася дзеінасць тав. Орджанікідзе на з'ездзе.

2 студзеня 1918 года Орджанікідзе быў прызначан часовам надзвычайным камісарам па на Украіны.

У першыя дні сакавіка 1918 года Орджанікідзе пераязджае на Дон. 7 красавіка ён ужо ў Ростов-на-Дон. Тут ён працягвае прымальны меры да абрання і стварэння германска-данскага, якія паступова рухаліся на поўдзень—на Дон і Кубань.

*) «Звезда» № 39 (76) ад 24 лістапада 1917 г.

7 мая аўстра-германскія войскі, гайдамакі і белыя казакі ўзялі Растоў. Орджанікідзе са сваімі эшалонамі апошнім пакінуў Растоў, адступіўшы перш на Багайск, а потым да Тіхарэцкай, каб адтуль з боем рухацца да Царыцына.

«Становішча тут няважнае, — тэлеграфуе Орджанікідзе Ленін і Сталіну з Царыцына 23 мая 1918 года, — патрэбны рашучыя меры, а мясцовыя таварышы занадта друзлыя, усякае жаданне дапамагчы разглядаецца як умяшанне ў мясцовыя справы. На станцыі станць шэсць маршрутных паяздоў з хлебам у Маскву і не адпраўляюцца... Яшчэ раз паўтараю, што патрэбны самыя рашучыя меры — вакол Царыцына бушуе контррэвалюцыя».

25 мая 1918 года на надзвычайным пасяджэнні штаба абароны Орджанікідзе выступіў з планам арганізацыі барацьбы з контррэвалюцыйнымі бандамі, якія наступалі на Царыцын. Ён прапанаваў аб'яднаць наяўныя ў горадзе савецкія войскі пад адным камандваннем. Забяспечыўшы сапраўдную абарону горада, Орджанікідзе спяшаецца на Кубань, дзе кіруе баявымі аперацыямі XI арміі супроць немцаў і белай арміі Дзенікіна.

Але сіла была на баку белых, і Владзікаўказ пасля ўпартых баёў прышлося пакінуць. Владзікаўказская група камуністаў на чале з Орджанікідзе парашыла накіравацца ўглыб гор.

Толькі ў пачатку чэрвеня 1919 года Орджанікідзе праз Хеўсурэтыю і Душэт прабраўся нелегальна ў Тбілісі.

Гэта быў адзіны шлях, якім Орджанікідзе мог папасці ў Маскву, калі-б яму ўдалося прабрацца праз контррэвалюцыйнае Закаўказзе і Каспійскае мора, дзе гаспадарылі англічане.

Серго Орджанікідзе разам з тбіліскімі большэвікамі намеру шляхі далейшай барацьбы супроць контррэвалюцыйнага меншавіцкага урада. У Баку, у сувязі з прыездам Орджанікідзе, была прызначана шырокая нарада закаўказскіх камуністычных арганізацый.

Пасля нарады Орджанікідзе адправіўся ў Маскву, адзіным магчымым тады, але незвычайным шляхам — на рыбацкай паруснай лодцы праз Каспійскае мора. У лютым 1919 года Орджанікідзе быў прызначан членам Рэўвоенсовета XVI арміі Заходняга фронту.

У гэты перыяд Заходнім фронтам кіраваў таварыш Сталін. Пасля разгрому ў чэрвені 1919 года арміі Юдзеніча таварыш Сталін пераехаў у Смаленск, а потым у Менск для непасрэднага кіравання аперацыямі супроць белапалікаў. Асноўны удар белапалікаў адбівала XVI армія, размешчаная на тэрыторыі Беларусі. Для кіраўніцтва XVI арміяй таварыш Сталін выклікаў Серго Орджанікідзе 24 ліпеня 1919 года.

Пад непасрэдным кіраўніцтвам таварыша Сталіна тав. Орджанікідзе хутка наводзіць парадак у XVI арміі. Па прапанове Орджанікідзе таварыш Сталін загадаў № 493 па арміях Заходняга фронту зняў камандуючага XVI арміяй Глаголева. XVI армія хутка была прыведзена ў поўную баявую гатоўнасць.

У гэты перыяд асноўная небяспека пагражала краіне Саветаў з боку Дзенікіна. Белая армія Дзенікіна ўжо знаходзілася на адлегласці 700 кілометраў ад Масквы. Але далёка не другарадную ролю павінна была па плану Антанты адыграць белая Польшча. Вось чаму неабходна было стабілізаваць Заходні фронт на зручным для абароны

рубязы, каб як мага больш сіл перакінуць супроць арміі Дзенікіна. Такім зручным для абароны рубязом была рака Бярэзіна, куды і адышлі часці Чырвонай арміі ў першай палове жніўня 1919 года.

У той-жа час, выходзячы з інтарэсаў усяго фронту, неабходна было ўтрымаць чыгуначныя вузлы Калінкавічы і асабліва Гомель. Спробы беларускай прарвацца ў раёне Бабруйска на Гомель, у абход Мазырскага ўмацаванага ўчастка, былі ліквідаваны дзякуючы намечанаму таварышом Сталіным майстэрскаму плану разгрому ўдарнай групы праціўніка.

У загадзе камзахфронта, падпісаным членам Рэўваенсавета таварышом Сталіным, мы чытаем:

«Праціўнік, пераправіўшыся праз Бярэзіну ў раёне Бабруйска, адкінуў нашы часці, што прыкрывалі гэты ўчастак ракі на ўсход і паўднёвы ўсход, і працягвае развіваць свой поспех як у напрамку на Рагачоў і Жлобін, так і на Рэчыцу ў абход Мазырскага ўмацаванага раёна. З прычыны пагрозы, што ствараецца для Гомельскага чыгуначнага вузла, які мае вялікае стратэгічнае значэнне, я парашыў сканцэнтравць магчыма большыя сілы ў раёне Магілёва, разбіць Бабруйскую групу праціўніка, нанёсшы ёй удар ва фланг і тыл».

Пад непасрэдным кіраўніцтвам тав. Орджанікідзе была праведзена бліскучая аперацыя па разгроме беларускіх часцей, якія спрабавалі прарвацца ў Бабруйск.

У той-жа час тав. Орджанікідзе распрацоўвае падрабязны план абароны па ўсёй лініі фронту, якую займала XVI армія.

Наступны загад паказвае гэты план абароны:

«Аператыўны сакрэтны загад № 155. Карта—10 вёрст.

Як відаць, праціўнік сканцэнтравалі ў сучасны момант свае намаганні на флангах арміі—на Полацкім і Бабруйскім напрамках, пастаянна збіваючы нашы часці, якія прыкрываюць гэтыя напрамкі. Супроць цэнтру арміі праціўнік вядзе ўзмоцненую разведку, больш энергічную на Барысаўскім напрамку. Для ўзмацнення боездольнасці арміі і ў адпаведнасці з дырэктывай Камзах загадваю:

Першае: Начдыву 17 (69, 145, 146, 147, 151, 153 стралковыя 6 і 7 пагрпалкі, дзве роты 150 палка, Віцебскі карбатальён і Віцебская каргота), забяспечваючы Полацкі напрамак і верхняе цячэнне ракі Бярэзіны да возера Пелік, выключна ўпарта абараняць фронт Шаркаўшчызна, Глыбокае, Парышча, Докшыцы, Шклянцы, скарываючы для гэтага найўдзельнейшую ў гэтым напрамку ўмацаваную пазіцыю.

У армейскі рэзерв вывесці: у раён ст. Падсвілле—67 пагрпалкі і 69 стралковы і ў раён Бярэзіна (верхняе) адзін полк на сваім угляджанню.

Другое: Начальніку Барысаўскага баявога ўчастка (7, 8 і 9 латышскія, 98 стралковы, 9 пагранічны, 1, 2 каўпалкі, 1 кав дыв., 53 дыв., 2 менскі карбат) упарта абараняць Барысаўскі ўмацаваны вузел, наглядаючы за ракою Бярэзінай на участку возера Пелік ўключна, вусце ракі Уша выключна.

Паступова і пастойна прасоўваць наш разведку і ахову на лінію р. Гайна, воз. Вялікае, Жодзіна, воз. Судобля, воз. Краснае,

воз Глухое, Слабоджа, р. Уша ад Слабацы да Уся; у межах гэтай лініі дабіцца панавання нашай разведкі.

У армейскі рэзерв адвесці Захбат 52 і Менскі карбат у раён в. Неманіца.

Трэцяе: Начыву 52 (460, 462, 463, 465, 466, 467, 468 стражковыя палкі, экспедыцыйны атрад Штапа, атрад Магільскай ЧК, зводны каўэскадрон арміі) упарта абараняць участак р. Бярэзіны ад вусця р. Уша ўключна да в. Остраў, што 10 вёрст на поўдзень ад ракі Уса выключна і Бярэзінскае прадмоставое ўмацаванне. Штадызу перайсці ў Магілёў, маючы аперацыйную часць у в. Бялінічы. У армейскі рэзерв вывесці: першую брыгаду 52 (460 і 462 палкі) з яе артылерыяй, якая знаходзіцца цяпер на Бярэзіне, у раён Оршы, накіраваўшы паходам да ст. Крупкі, а далей па чыгунцы; другую брыгаду 52 (463 і 465 палкі) з прытанамі ёй зараз артылерыяй у раён Жтобіна, накіраваўшы да Магілёва паходам, а далей па чыгунцы.

Абедзве гэтыя брыгады застаюцца на харчаванні дывізіі.

Чацвёртае: Начыву 8 (65, 66, 67, 68, 70, 71, 72, 461, 464 стражковыя, 10 Менскі ЧК полк, 1 і 2 Бабруйскія, 1 Менскі карбат, Барысаўскі карбат 2, ступічныя карбаты) упарта абараняць Бабруйскі ўмацаваны раён па фронце ад Острава на р. Бярэзіне ўключна па р. Свістачы да в. Целухі, далей па лініі Прагачавічы, Мысеевічы, Старыя Дарогі да м. Любань ўключна, а на Лунінецкім і Тураўскім участках цяпер займаемыя пазіцыі.

У армейскі рэзерв прызначаю 3 брыгаду 9 дывізіі, якая знаходзіцца цяпер у раёне Рагачова.

Пятае: Распараджэннем Начдыў 17, 52, 8 і Начбоевуч Барысаўскага ўсе пераправы на р. Бярэзіне ад вярхоўя да м. Парычы выключачы пераправы ў в. Чарніца, Вярх. Бярэзіна, Барысава, Піжн. Бярэзіна і Бабруйска, цяпер жа даўножна знішчыць, плавучыя сродкі сканцэнтравать да Барысава і Бабруйска, а пры немагчымасці выканаць гэта—таксама знішчыць.

Пералічаныя вышэй маставыя пераправы цяпер жа падрыхтаваць да знішчэння, самае знішчэнне [праводзіць] распараджэннем Начдываў.

Аб выкананні гэтага пункта тэрмінова данесці.

Шостае: Начснабу ўсімі спосабамі і мерамі дапамагчы Начыву 52 у арганізацыі слаблення і павозу для войск 52 дывізіі, якая абараняе р. Бярэзіну, прыняўшы пад увагу адсутнасць на гэтым участку чыгункі.

Сёмае: Зусім неабходна ў поўнай меры выкарыстаць асабліваасці абароны лясіста-балоцістых прастораў наогул і раёна р. Бярэзіны ў прыватнасці. Начдывам і Начбоеўскага Барысаўскага даць адпаведныя растлумачэнні падначаленаму каманднаму складу, данёшы мне копію ўказанняў, а галоўнае—правярыўшы размяшчэнне часцей на месцы.

Восьмае: Размежавальная лінія: паміж 15 арміяй і 17 дывізіяй—ранейшая. Паміж 17 дывізіяй і войскамі Барысаўскага боеўчастка Ілія—возера Пелік—возера Святое—Сенно—станицы Багушэўская—Левае ўсе пункты ўключна для 17 дывізіі.

Паміж Барысаўскім боеўчасткам і 52 дывізіяй Менск—Усце—возера Лубяны—Шклоў—Горкі ўсе пункты за выключэннем Нова Шклоў і Горкі ўключна для Барысаўскага боеўчастка

Паміж 52 дывізіяй і 8 дывізіяй Пухавічы—Гарадзішча (на рацэ Друць), Стары Быхаў—Чэрыкаў усе пункты за выключэннем Чэрыкава для 52 дывізіі ўключна. Паміж 8 дывізіяй і 12 арміяй ранейшая граніца прыфрантовай паласы возера Баяныра—ст. Лоўшы—Бешанковічы—Талачын і далей па рацэ Друць і Дняпры да Калачын усе пункты ўключна.

Граніца прыфрантовай паласы возера Сянно—Сураж Яновічы—Лёзна—Расоны—Горкі Чэрыкаў возера Віхоть Бабовічы ўсе пункты ўключна.

Дзевятае: Граніцай тылавога раёна арміі ўстаноўлена лінія Белы—Смаленск—Клімавічы—ст. Унеча ўсе пункты ўключна».

Загад падпісан камандармам XVI і членамі Рэўваенсовета тт. Орджанікідзе і Уншліхтам.

У канцы жніўня, пасля няўдалай спробы прарвацца каля Бабоўска, белапалякі сканцэнтравалі значныя сілы каля Барысава і пераправіўшыся праз раку Бярэзіну, захапілі горад Барысаў. Часці Чырвонай арміі страцілі дотык з праціўнікам. Разведка давала самыя супярэчлівыя паведамленні аб размяшчэнні і сілах праціўніка. Каб адкінуць белапалякаў зноў за раку Бярэзіну і звярнуць горад Барысаў, неабходны былі дакладныя звесткі аб праціўніку. Тав. Орджанікідзе рашае сам правесці разведку. У цёмную ноч тав. Орджанікідзе разам з членамі Барысаўскага павятовага рэўкома (тт. Халкевічам, Матусевічам і інш.) і дзесяткам чырвонаармейцаў, з вытокаў у руцэ атраўляецца ў пешую разведку да Барысава. Тав. Орджанікідзе і яго супраціўнікі да прыходу горада Барысава звязаліся з насенніцтвам і, даведаўшыся аб кожнай часці і праціўніка іх размяшчэнні, вярнулася.

Праз два дні часці Чырвонай арміі выбілі белапалякаў з Барысава, адкінуўшы іх за раку Бярэзіну.

Тав. Орджанікідзе, кіруючы баявымі аперацыямі, многа увагі ўдзяляў умацаванню тылу XVI арміі. Тут дзейнасць тав. Орджанікідзе была самая рэзультатыўная, пачынаючы з кіравання работай Магілёўскага Губсочнархоза і кантаючы пытаннем аб скарыстанні «губтрамогам» (губ. транспартны аддзел) коней, якія былі яго распараджэнні, пытаннем снабжэння фабрык і т. д.

Асабліва уважліва тав. Орджанікідзе адносіўся да чырвонаармейцаў. Пры гэтым у першую верасня Быхаўскіх чырвонаармейскіх казарм тав. Орджанікідзе выявіў антысанітарнае становішча двара і адсутнасць асвятлення ў казармах. Тав. Орджанікідзе загадаў неадкладна ачысціць двор і даць асвятленне ў казармы. На другі дзень, 19 верасня тав. Орджанікідзе правярае выкананне свайго загаду. Выявілася, што загад не выканан. Тав. Орджанікідзе аўдаў загад аб арышце загадчыка кватэрным аддзелам Дашкова на два тыдні і каманданта раёна Малахава на 20 дзён з адхіленнем ад пасады.

Тав. Орджанікідзе вядзе жорсткую барацьбу супроць якога-б там ні было трацкіскага скажэння ліній партыі па пытаннях ваеннага будаўніцтва. У верасні тав. Орджанікідзе напісаў дакладную запіску ў ЦК РКП(б) і таварышу Сталіну з пратэстам супроць рашэння Рэўваенсовета Рэспублікі па пытанню аб структуры рэўваенсоветаў арміі. У гэтай запісцы тав. Орджанікідзе пісаў:

«У той час, як лініяй паводзін партыі ў пытаннях ваеннага будаўніцтва з'яўляецца ўзмацненне значэння комуністычных

элементаў у арміі і паступовае вызваленне яе ад выключнага ўплыву ваенных спецыялістаў старога рэжыму, адным з апошніх актаў Рэволюцыйнага Ваеннага Савета Рэспублікі аказалася мерапрыемства, якое, не гледзячы на свой, здавалася-б, тэхнічна-спецыяльны характар, стварае самыя сур'ёзныя перашкоды да правядзення гэтай лініі рэўваенсоветамі арміі».

У канцы верасня ЦК РКП(б) паслаў таварыша Сталіна, а ў хуткім часе і тав. Орджанікідзе на паўднёвы фронт супроць Дзенікіна.

Тав. Орджанікідзе быў прызначан членам Рэўваенсовета XVI арміі. 20 кастрычніка ўдарная група (3 брыгада латышскай дывізіі, часці 9 і эстонскай дывізіі) з боем заняла Орол. На чале гэтых часцей быў Орджанікідзе.

У пачатку лютага 1920 года пастановай ЦК РКП(б) ствараецца партыйнае бюро па аднаўленню савецкай улады на Паўночным Каўказе. Старшынёй бюро прызначаецца Серго Орджанікідзе.

25 лютага 1921 года сталіца Грузіі стала савецкай. У тэлеграме, якую адправіў Орджанікідзе Леніну і Сталіну, гаварылася:

«Лунае над Тыфлісам чырвоны сцяг Савецкай улады. Няхай жыве Савецкая Грузія».

У дні, калі Орджанікідзе дабіваў контррэвалюцыю Грузіі, X з'езд РКП(б), які засядаў у Маскве, завочна абраў яго членам ЦК РКП(б).

Пастановай ад 19 мая 1921 года прэзідыум УЦВК ўзнагародзіў Серго Орджанікідзе ордэнам баявога Чырвонага Сцягу.

У складанейшай абстаноўцы Серго Орджанікідзе прышлося наладжваць у Закаўказзі савецкую ўладу. Трэба было пачынаць з умацавання партыйнай арганізацыі, пранізаць яе работу духам пролетарскага інтэрнацыяналізма. У аб'яднаным пад савецкім сцягам Закаўказзі Орджанікідзе разгарнуў свае здольнасці буйнейшага партыйнага арганізатара і жораўніка большэвіцкай партыі.

У сакавіку—красавіку 1922 года тав. Орджанікідзе прымае ўдзел у работах XI з'езда РКП(б), на якім ён быў абраны ў члены ЦК. У члены Цэнтральнага Камітэта ён абіраецца на XII, XIII і XIV партыйных з'ездах.

На XIV партыйным з'ездзе Серго Орджанікідзе знішчальна абрушваецца на здраднікаў сацыялізма Зіноўева і Каменева; у прамове на XIV з'ездзе ён бязлітасна выкрывае так званую «новую апазіцыю», якая не грэбае ніякімі сродкамі, каб узарваць ленінска-сталінскае кіраўніцтва партыі.

3 лістапада 1926 года аб'яднаны пленум ЦК і ЦКК абірае Серго Орджанікідзе старшынёй Цэнтральнай Кантрольнай Камісіі. Пастановай прэзідыума ЦВК СССР ён прызначаецца наркомам Працоўна-Сялянскай Інспекцыі і намеснікам старшыні СНК СССР.

Серго Орджанікідзе ўзначаліў ЦКК РСІ у адзін з труднейшых перыядаў развіцця рэвалюцыі, у перыяд, калі разгортвалася гадрыхтоўка к пераходу ад аднаўлення народнай гаспадаркі да яе рэканструкцыі на новай тэхнічнай базе, у перыяд, калі трацкіска-зіноўеўскі блок, аформіўшыся, перашоў ужо да адкрытых контррэвалюцыйных метадаў барацьбы супроць партыі і савецкай улады.

Узняўшы галаву, правыя адшчапенцы змыкаліся з трацкістамі, ламаўляючыся з імі аб аб'яднанні усіх контррэвалюцыйных сіл для барацьбы супроць партыі, супроць ЦК і таварыша Сталіна.

10 лістапада 1930 года тав. Орджанікідзе быў прызначан старшынёю Вышэйшага Савета Народнай Гаспадаркі СССР. Рашэннем аб'яднанага пленума ЦК і ЦКК ВКП(б), які адбыўся 17—21 снежня, ён быў уведзены ў члены Палітбюро ЦК ВКП(б).

1929—30—31 гг. будаваліся Магнітка і Кузнецк, аўтазаводы ў Горкі, Маскве, Чэлябінску, сотні індустрыяльных крэпасцей сацыялізма.

Разгарнулася вялікая барацьба за будаўніцтва цяжкай прамысловасці. Серго Орджанікідзе ўзяўся за справу з уласцівым яму рэвалюцыйным уздымам і большэвіцкай энергіяй. Трэба было зламаць руціну і закаранеласць многіх работнікаў, якія прывыклі да старых тэмнаў, да старых метадаў работы, трэба было па-большэвіцку прыняцца за арганізацыю і выхаванне кадраў.

Камандары сацыялістычнай прамысловасці кіраваў ён не толькі са сваёй баявой вышкі, але і непасрэдна на пазіцыях фронту—у цэхах, на паасобных участках будоўляў.

Сталінград, Горкі, Ленінград, Харкаў, Сталіно, Краматорск, Каменскае, Днепрапетроўск, Запарожжа, Енакіева, Марыўпаль, Варашылаўск, Магнітагорск, Чэлябінск, Сталінск, Пракоп'еўск, Кеірава, Новасібірск, Сverdлоўск, Ніжні Тагіл, Перм, Грозны, Баку, Кічкас, Бобрыкі, Макееўка, Луганск, Крывы Рог, Бярэзнікі, Салікаўск, — вось далёка няпоўны пералік індустрыяльных ачагоў, якія не раз аб'язджаў Серго Орджанікідзе для кіраўніцтва работай непасрэдна на месцах.

За бліскучае кіраўніцтва цяжкай прамысловасцю тав. Орджанікідзе быў узнагароджан ордэнам Леніна і за перавыкананне плана 1935 года—ордэнам працоўнага Чырвонага сцяга.

Грандыёзнае будаўніцтва цяжкай прамысловасці ў БССР за гады першай і другой пяцігодкі таксама шчыльнейшым чынам звязана з імем тав. Орджанікідзе.

Тав. Орджанікідзе блізка і дораг беларускаму народу. У адказнейшыя моманты жыцця беларускага народу тав. Орджанікідзе прыносіў перамогу. Так было ў 1917 годзе, пасля пролетарскай рэвалюцыі, так было ў 1919 годзе ў цяжкую гадзіну барацьбы з белалаякамі, так было ў гады першай і другой пяцігодкі. Імя тав. Орджанікідзе, як бліжэйшага памочніка правадыра народаў таварыша Сталіна, азначала для беларускага народу ператварэнне адсталай аграрнай Беларусі ў перадавую індустрыяльна-аграрную краіну, у магутны фарпост Савецкага Саюза на Захадзе.

Вось чаму ЦК КП(б)Б, паведамляючы членаў КП(б)Б, рабочых, калгаснікаў і ўсіх працоўных Беларусі аб заўчаснай канчыне гав. Орджанікідзе Грыгорыя Канстанцінавіча, пісаў:

«Цэнтральны Камітэт Комуністычнай Партыі (большэвікоў) Беларусі, рабочыя, калгаснікі і ўсе працоўныя Беларусі пераносяць велізарнейшае гора ад гэтай страты нашай партыі, нашай краіны.

Серго Орджанікідзе згарэў на рабоце, аддаўшы ўсе свае сілы, нястомную энергію, энтузіязм справе камунізма. Ён заўсёды быў у першых радах барацьбы за сацыялізм і на фронтах баявых, і на фронце будаўніцтва сацыялізма, ён заўсёды быў з Леніным і з таварышом Сталіным.

Беларускі народ у песнях і вершах вясцеў гераічныя ўчынкі тав. Орджанікідзе, зробленыя ім у барацьбе за вызваленне Беларусі ад белапольскай панскай акупацыі.

Бясстрашны, палкі барацьбіт наніан партыі тав. Орджанікідзе, будучы ў Рэўваенсавеце XVI арміі ў 1919 годзе, сам з маленькай групкай чырвонаармейцаў халзіў у разведку ў тыл белапалякаў і гэтым забяспечыў узяцце гор. Барысава, атрымаўшага назву беларускага Перакопа.

Беларускі народ, як і ўсе народы Саюза, будзе заўсёды памятаць тав. Орджанікідзе—бездакорна чыстага і стойкага партыйца, большэвіка, які аддаў свае слаўнае, гераічнае жыццё справе рабочага класа.

Памяць аб гераічным жыцці і барацьбе Серго натхняе нашу партыю, рабочы клас, калгаснікаў і ўсіх працоўных на далейшыя перамогі камунізма, пад кіраўніцтвам вялікага Сталіна».

У ДАПАМОГУ ПРАПАГАНДЫСТУ

Мэты і метады лютых ворагаў народу— трацкістаў

Судовае дэзінаанне і прыгавор Ваеннай катэгіі Вярхоўнага суда Савецкага СР па справе антысавецкага трацкісцкага цэнтра—Пятакова, Раджа, Сігальнікава, Серабракова і іншых ярка і вычарпальна ўскрылі ўсю глыбіню дзяржаўнай здрады, подлага здрадніцтва, шпіянажу і іншых бязмерных злачынстваў воўчай шайкі азвирэлых і неспаспечнейшых ворагаў народу.

Іх галоўная задача, іх заветная мэта змяшчалася ў зваржэнні савецкага ўрада і змяненні існуючага ў СССР сацыялістычнага ладу. Захаванне і развіццё дынамічнае замежных штыкоў патрэбны ім для аднаўлення капіталізма ў нашай краіне. Зіноўеў, Каменеў, Смірноў і іншыя ўдзельнікі трацкісцка-зіноўеўскага тэрарыстычнага цэнтра лгалі на судзе, гаворачы, што ім кіравала толькі прагнаць ўладу.

Бетагварыскі тэрор ніколі не быў бесіраграмным. Калі эсэры стралялі ў Леніна, яны таксама цягнуліся да ўлады. Усім вядома, што яны рабілі гэта ў імя аднаўлення ўлады Суржывіч. Калі бетагвар-дзейцы стралялі ў нашых паўпрэціў Вярхоўскага і Вонкава, яны прэваракавалі ваіну супроць савецкай краіны і дабіваліся зваржэння савецкай улады. Калі трацкісцкія тэрарысты стралялі ў палкага большэвіка і лобіста краіны С. М. Крава, калі яны замышлялі і рыхтавалі замахі на нашых правадыроў, яны выконвалі ўсё тое-ж заданне, расчышчаючы дарогу капіталізму.

Уступка Японіі Прымор'я і Прыамур'я, уступка Германіі Украіны, перадача Японіі сахалінскай нафты і далёкаўсходніх залатых прыіскаў; неабмежаваная перадача Германіі сыравіны, якой уладае наш радзіма: руды, марганца, золата, нафты, апаштаў, лесу, выплата аграмадных кантрыбуцыі харчамі—тлушчамі, хлебам, мясам; ператварэнне СССР у эканамічны прыдатак германскай гаспадаркі, ўсмерненне савецкага германскім і японскім прадпрыемствам; супрацоўніцтва з фашыстамі ў міжнародных палітыках і садзеннісць Германіі ў захопе прыдунайскіх краў і Балканскага паўвострава; захвочванне і садзеннісць захвату Кітая японцамі,—вось у кароткіх рысах тая праграма «знешняй палітыкі», якая нагнала трацкістаў у іх шпіёнскай і дыверсійнай рабоце.

Бачыцца супроць індустрыялізацыі краіны, супроць пяцігадовых планаў сацыялістычнага будаўніцтва, супроць усіх заваёў рабочага класа, роспуску калгасаў, ліквідацыі саўгасаў, аднаўленне прыватна-капіталістычнай эксплуатацыі, гэта ў клясавым і лінейным савецкіх прадпрыемстваў,—вось праграма «унутранай палітыкі» трацкістаў.

Праграма рэстаўратарская, праграма нагла капіталістычная, з якою трацкісты адкрыта не смелі ісці ў масы.

Недарма яшчэ 10 год назад, калі трацкісцкая праграма выглядала яшчэ як тэзісы апазіцыі, таварыш Сталін заклімаў яе, гаворачы: «Платформа» апазіцыі ёсць платформа па разрушэнню нашай партыі, платформа па разбурэнню рабочага класа, платформа па развязанню антысавецкіх сіл, платформа па зрыву дыктатуры пролетарыята».

На працягу амаль дваццацігадовага перыяда савецкай улады мы ўжо не раз былі сведкамі таго, як перад тварам савецкага суда выкрывалася праграма аднаўлення капіталізма, якую спрабавалі ажыццявіць розныя агенты сусветнага капітала і расійскай контррэвалюцыі. Аднак ні адзін з прашоўшых перад намі судовых працэсаў белавардзейскіх змоўшчыкаў не ўзбуджаў такога глыбокага і магутнага народнага гневу, не ўзнімаў такога абурэння, якое бурліць зараз у краіне супроць трацкістаў і атамана іх шайкі Іуды-Троцкага.

Успамінаецца працэс англійскага пасла Локарта і яго рускіх шпіёнаў, які шырока адлюстравалі ўсю вострасць класавай барацьбы ў 1918 годзе. Праходзіць перад вачыма слухаўшаяся ў 1920 годзе справа так званага «тактычнага цэнтра», які ўключаў прадстаўнікоў усіх антысавецкіх палітычных партый—ад ярых манархістаў і кадэтаў да меншавікоў і эсэраў. Справа гэта ўскрыла цесныя сувязі ваеннай змовы ўнутры краіны з зарубежнай контррэвалюцыяй.

Працэс цэнтральнага камітэта партыі эсэраў, які адбываўся ў 1922 годзе, з выключнай яркасцю выявіў перад усім светам, што гэтыя прадстаўнікі подлага кулацтва арганізоўвалі забойствы савецкіх кіраўнікоў, ажыццяўлялі ўзброеныя аграбленні, уваходзілі ў здрадніцкія адносіны з замежнымі дзяржавамі і ўзнімалі ўзброеную барацьбу супроць савецкай улады ў імя адной адзінай мэты—адраджэння капіталізма ў нашай краіне.

Успомнім шахцінскі працэс 1928 года, калі перад савецкім судом прадстала контррэвалюцыйная верхавінка старой тэхнічнай інтэлігенцыі. Мы зноў-такі ўбачым, што ажыццяўленне шкодніцкіх актаў, затапленне і разрушэнне шахт, зрыв работы цэнтральных органаў, кіраваных каменавугальнай прамысловасцю, атрыманне грошай з-за мяжы і іншыя злачынствы шахцінцаў тлумачыліся тым, што гэтыя людзі ішлі на паводзе ў старых гаспадароў, дзейнічалі ў іх інтарэсах і выконвалі іх прамыя заданні і дырэктывы.

Адбываўся ў 1930 і 1931 гг. судовы працэс над контррэвалюцыйнымі арганізацыямі «Промпартыі» і «Саюза нага бюро» меншавікоў-інтэрвентаў, роўна як і раскрыццё арганізацыі кулацкай партыі Кандрацьева—Чаянава, выкрылі, што ўсе гэтыя белавардзейскія арганізацыі яднае агульнасць праграмных пазіцый. Усе яны лічылі сваёй задачай аднаўленне капіталізма ў СССР. Усе яны ставілі стаўку на інтэрвенцыю, як на адзіны шлях звяржэння савецкай улады. Усе яны прыбягалі да шкодніцтва, як да асноўнага метад контррэвалюцыйнай работы. Усе яны знаходзіліся ў арганізацыйнай сувязі з кіруючымі коламі еўрапейскай буржуазіі, а меншавікі, у прыватнасці, былі таксама ў сувязі з кіруючымі коламі II Інтэрнацыянала.

Ва ўсіх гэтых судовых працэсах, якія з'яўляюцца адлюстраваннем гісторыі контррэвалюцыі ў СССР, чырвонай ніткаю праходзіць адзінства мэты—аднаўленне капіталізма. Аднак грэба прама сказаць

зусім не выпадкова міжнародны капітал даручыў цяпер справу звяржэння савецкай улады трацкістам. Іменна яны намнога перавысілі і выперадзілі сваіх папярэднікаў у азвэрэлай нянавісці да сацыялізма і савецкага народу. Іменна яны старанна выкоўвалі для буржуазіі «тэарэтычную», духоўную зброю для барацьбы з савецкай уладай у выглядзе тэзісаў аб немагчымасці пабудовы сацыялізма ў нашай краіне. Іменна яны ўлажылі ў рукі буржуазіі тактычную зброю для барацьбы з савецкай уладай, вышаўшы на вуліцу з антысавецкай дэманстрацыяй і развязаўшы шкодніцкую работу буржуазных спецыялістаў. Іменна яны далі контррэвалюцыйную арганізацыйную зброю, стварыўшы падпольную антысавецкую арганізацыю і палегчыўшы стварэнне іншых антысавецкіх груп.

У сваёй далейшай подласці трацкіскія бандыты пазбілі, аднак, свае ўласныя рэкорды здрадніцтва. Па меры таго як у нашай краіне перамога сацыялізма становілася ўсё больш відавочнай, па меры таго як у капіталістычным свеце фінансавы капітал, са страху перад рэвалюцыяй, пераходзіў к фашызму, трацкісты прапанавалі свае паслугі капіталу ў якасці атрада, усей сваёй папярэдняй дзейнасцю найбольш падрыхтаванага да забойства правадыроў савецкай краіны, да развязвання вайны, да шпіянажу і шкодніцтва, да рэстаўрацыі капіталізма.

Буйнейшыя капіталістычныя фірмы Германіі, накіраваныя «Борзіг» і «Дэмаг», якія ўтрымлівалі за кошт спецыяльных гандлевых накідак шайку Троцкага і яго супольнікаў, добра ведалі, за што яны плацяць. З сабачай стараннасцю і адданасцю таму, хто іх корміць, трацкісты ажыццяўлялі на гэтых грошы шкодніцкія акты, дыверсіі, шпіянаж і тэрор. Яны стараліся дзейнічаць без промаху. Мярзавец Пятакоў і яго спадручныя, па дырэктывах Троцкага, накіроўвалі свае ў найбольш адчувальныя месцы. Кемераўскі працэс раскрыў перад усім светам, што трагічны выбух на шахце «Цэнтральная», выбух, пры якім загінула дзесяць і было цяжка паранена чатырнаццаць гарнякоў,—справа рук наёмнікаў Гестапо і агентаў Троцкага.

Жудасная катастрофа вайсковага пезда на станцыі Шуміха, пры якой 29 чырвонаармейцаў загінула і 29 было паранена, была арганізавана бандытам Князевым па прамой дырэктыве трацкіскага цэнтру і па ўказаннях японскай разведкі.

Багаце чалавечых афяр пры ўсіх гэтых дыверсійных актах ніколі не бянтэжыла трацкіскіх ваўкоў. Яны цынічна паціралі пры гэтым рукі, цешачы сябе надзеямі на тое, што выбухі, крушэнні, атручванні рабочых будуць выклікаць аслабленне супроць савецкай улады.

Пры ўсёй жудаснасці шкодніцкіх актаў, якія трацкістам удалося ажыццявіць, яны ўсё-ж павінны здавацца дзіцячымі забавамі ў параўнанні з тымі злачынствамі, якія рыхтаваліся ворагамі народу ў час вайны па прамых указаннях Троцкага, узгодненых з германскім генштабам і японскай разведкай. Аб характары і маштабах гэтых злачынстваў можна меркаваць хоць-бы па таму, што Пятакоў аддаў распараджэнне ў момант пачатку вайны падпаліць Кемераўскі хімічны камбінат—адну з цытадэляў нашай хімічнай прамысловасці, а Лушыц, Князеў і іншыя шкоднікі на транспарце рыхтаваліся да шырокага заражэння бактэрыямі вайсковых эшалонаў, пунктаў харчавання і пунктаў санітарнай апрацоўкі войск.

Для таго, каб фашысцкія ўдары па савецкай краіне наносіліся найбольш мегка, працысты не абмяжоўваліся ажыццяўленнем і падрыхтоўкаю дыксіўных, шкоцніцкіх актаў. Яны ўзялі на сябе выкананне пачасных заданняў германскай і японскай разведкі. Рагачак, Пушын, Грань перадалі ў германскую разведку падрабязныя звесткі аб становішчы абсталявання, прастоях, аварыях, аб выпуску прадукцыі і будаўнічых планах хімічнай прамысловасці. Страўлаў і Шэстоў ажыццяўлялі аналагічную сувязь з германскай разведкай, выконваючы заданні па эканамічнаму шпіянажу ў горнай прамысловасці. Князеў перадаваў японскай разведцы даныя аб мабілізацыйнай гатоўнасці чыгунак, вайсковых перавозках і т. д.

Калі ўсе выканаўцы, якія дзейнічалі па загадах трацкіскага цэнтра, шпіяні і прадавалі сваю краіну ў розніцу, то самыя цэнтры гандляваў радзімай оптам. Іменна для гэтых мэтай наладжваліся здрадніцкія сустрэчы і перагаворы Троцкага, Сакольнікава, Радэка і іншых з прадаўцамі найбольш агрэсіўных фашысцкіх дыржаў.

Увесь гэты букет злачынстваў увенчваўся арганізацыяй рагачаваных тэрарыстычных груп у Маскве, Ленінградзе, Кіеве, Растоўе, Сочы, Новасібірску і ў іншых гарадах. Вяртаючыся Троцкі прысвечваў, яго спадаручныя падпалы, іх агенты запасаліся зброяй, дымі, іх страліш, выкладзены. Яны рабілі ўсё, каб ажыццявіць цэтую серыю тэрарыстычных актаў супраць кіраўнікоў партыі і ўрада.

Не было той подласці, на якую няздольны былі б працысты ў імгненне аднаўлення капіталізма. Што азначала-б, аднак, рэстаўрацыя капіталізма для народных мас?

Гісторыя расшыфравала адказ ва ўсіх падрабязнасцях. А і гэтым красамоўна гавораць вынікі нават часовых перамог, атрыманых контр-рэвалюцыяй.

Усякі, хто хоць крыху знаёмы з гісторыяй, ніколі не забудзе жудасных зверстваў, злелаў і гвалтаў, якімі насямляе забойцы-версальцы катавалі ларыжскіх пролетарыят, спраўляючы свае крыжавыя оргі на пошасці зруйнаванай Парыжскай Комуны. Не менш жаласныя маюць дае разгул белага тэрору пасля трагічнага разгрому пролетарскай дыктатуры ў Венгрыі. Перамогшы маладую савецкую рэспубліку, венгерскія каты літаральна заганілі ўсю краіну ў крыві абязброеных камуністычных, соцыял-дэмакратычных і беспартыйных рабочых, іх жонак і дзяцей.

Шыбеніцы, расстрэлы, турэмныя здзекі і катаванні—такі былі для капіталістычных «парадак», які прынеслі з сабою белавардзкія штыкі. Крушэнне вельмі нядоўгавечнай Баварскай савецкай рэспублікі таксама азначналася выключна лютай расправай з рабочымі і жорсткім белым тэрорам, які з'яўляўся тут пралогам да наступнага выпявання самых агалцелых форм фашыскага разгулу.

Нарэшце, самай жывой і памятнай для нашага народу ілюстрацыяй таго, што азначае рэстаўрацыя капіталізма для рабочых, сялян і інтэлігенцыі, з'яўляецца вонят уладарніцтва белых і інтэрвенцый на Украіне, на Беларусі, у Архангельску, у Закаўказзі, у Сібіры і на Далёкім Усходзе ў тая гадзі, калі савецкая ўлада была часова адціснута з гэтых раёнаў.

Ужо самы прыход белавардзечцаў супрацьдзействаваў на гэтым разгону камунізму і камсамольцаў, сабоек рэвалюцыйных рабочых, чырвоныхармянцаў, масаў расстрэламі, караю смерці

на кастрах і сярэдняковым, кат. ваннямі працоўнага насельніцтва. На ліхтарях цэнтральных вуліц і плошчах вешалі перадавых рабочых, моладзь, часта і ні ў чым не павінных абываталяў. Усё гэта было, аднак, толькі пачаткам тэрарыстычнага разгулу белых.

Варта было сялянам хоць чым-небудзь выказаць сваю незадаволенасць зваротам памешчыкаў, як цэлыя паселішчы падпадалі разгрому і спаленню (напомнім хоць-бы «дзеяснасць» генерала Сіпчанова, спаліўшага ў лістападзе 1919 года рад сёл Баштанскай і Вісунскай рэспублік). Дзесяткі тысяч сялян, адзіная віна якіх заключалася ў тым, што яны не належалі да кулацтва, падпадалі бесчалавечнай лупцоўцы шампаламі і нагайкамі.

Зварочваючы фабрыкі, заводы, руднікі, дамы ранейшым уласнікам, ліквідуючы ўсе заваёвы рабочых у частцы скарачэння рабочага часу, адпускоў, соцыяльнага страхавання і т. д., контррэвалюцыя, неадкладна пасля выцяснення ўлады Саветаў, пераходзіла да самага разбэшчанага тэрору.

Пад выглядам увядзення «ваеннага», «асаднага», «надзвычайнага» становішча ўстанаўляліся спецыяльныя законы, закліканыя забіваць у зародку ўсякую праяву свабодамыслія. Пад выглядам «барацьбы з марксізмам» адкрывалася зверскае ганенне на інтэлігенцыю і ў тым у галіне навукі, мастацтва, літаратуры. Школы, бібліятэкі, навуковыя інстытуты закрываліся. Рэлігійныя мракабесы трыумфавалі.

Такімі былі вынікі аднаўлення капіталізма ў час грамадзянскай вайны ў паасобных раёнах нашай краіны. Лёгка ўявіць сабе, чаго дабывалася практычна трацкісты, імкнучыся ашавіць капіталізм у сярэднім краіне пасля таго, як самыя яго карэнні выкарчаваны тут да вычэрпання.

Трацкісцкі вораг непараўнальна больш подлы, чым любы іншы зграі контррэвалюцыі. Мы лёгка распазнавалі і бачылі адкрытага ворага. Значна складаней і небяспечней аказаліся тыя, хто здолеў пранесці ў наш партыйны дом, каб ашукаць нашу пільнасць. Прымяняючы сваю двурушніцкую тактыку, з мёдам на вуснах, з лудушкінымі слязьмі на вачах, яны хавалі нож за пазухай і наносілі ўдар з-за спіны. Пралязаючы ў рады партыі, прасмыкаючыся, прыспасабляючыся, маскуючыся, гэтыя злобныя гады пранікалі ў найбольш адказныя ўчасткі, праслізгвалі да ўлады. Гэтыя палітычныя авантурысты выкарыстоўвалі ўсякую шчыліну, малейшае аслабленне пільнасці, каб шкодзіць і гадзіць нам.

Генералы-манархісты, кадэты, эсэры, меншавікі і іншыя ворагі савецкай улады спрабавалі звярнуць памешчыкам і капіталістам тое, што ў іх было адабрана пролетарскай сацыялістычнай рэвалюцыяй. Трацкісцкія банцыты спрабуюць не толькі адабраць у нас заваяванае, але і прыпатнесці сваім фашысцкім гаспадарам у гэтым бачылі большы каштоўнасці, створаныя намаганнямі рабочых і сялян за гады двух сталінскіх пяцігодак.

Дзенікіны і Мілюковы стараліся, хоць-бы для прыстойнасці, захаваць на сваім фасадзе славесную балбатню аб «недзялімай» Расіі. Трацкісцкія палітжэні гэтых белагвардзейцаў, Германскія, італьянскія, японскія, французскія агрэсавыя праўкі прыкрылі абыякавым імі рабункай народу фатавым лісткам «патрыятызма», хаця ў іх буржуазным разуменні гэтага слова. Трацкісцкі адкрыта распазнаваў у тым,

што лiы ганцлююць нашай краiнай оlтам i ў рознiцy. Цi можа быць
вiдовiшча больш агiднае, цi можа быць падзенне больш глыбокае?

Працэс закончыўся. Караючы меч савецкага правасуддзя апусцiўся
на голавy трацкiсцкiх катаў. Было-б, аднак, наiўна думаць, што са
здзейсненнем прысуду канчаецца барацьба з ворагамi народу.

Велiзарнае значэнне працэса заключаецца ў тым, што ён выкрыў
мегады, зброю, якой карыстаецца вораг. Веданне варожых павадак
узбройвае нас для барацьбы з iм. Задача цяпер заключаецца ў тым,
каб выкрываць i бiць ворага, пад якой-бы лiчынай ен нi хаваўся.

«Правда»

2
П
цыю
П
тэта
7
П
*
таў
чыні
*
заба
9
П
наст
I
Г
фест
*
сове
I
П
Сове
шых

Хроніка рэвалюцыйных падзей у Беларусі за сакавік 1917 года

23 (10) лютага.

Петраград. ЦК РСДРП пастанавіў правесці 14 лютага дэманстрацыю пад большэвіцкімі лозунгамі.

27 (14) лютага.

Петраград. Палітычная забастоўка па закліку Цэнтральнага Камітэта большэвікоў ахапіла каля 60 прадпрыемстваў.

7 сакавіка (22 лютага).

Петраград. 20-тысячная дэманстрацыя пуцлаўскіх рабочых.

* У розных частках горада з'явіліся чырвоныя сцягі дэманстрацый з рэвалюцыйнымі лозунгамі. Вялікую актыўнасць праявілі жанчыны.

* Увечары большэвіцкі Камітэт Выбаргскага раёна пастанавіў: забастоўку працягваць і ператварыць яе ва ўсеагульную.

9 сакавіка (24 лютага).

Петраград. Бастуюць каля 200 тыс. рабочых. На рабочых ускраінах будуецца першыя барыкады.

* Бюро Цэнтральнага Камітэта партыі большэвікоў выносіць пастанову аб уцягненні салдат у актыўную рэвалюцыйную барацьбу.

10 сакавіка (25 лютага).

Петраград. Рабочыя стачкі і дэманстрацыі ахапілі ўвесь горад.

* Арышт 5 членаў Пецярбургскага Камітэта большэвікоў Кіраўніцтва барацьбы пераншло ў рукі Выбаргскага Камітэта. Большэвікі выпусцілі адозву, заклікаўшую рабочых і салдат ператварыць выступленне ў апошнюю барацьбу з царызмам.

11 сакавіка (26 лютага).

Петраград. Пецярбургскі Камітэт большэвікоў звярнуўся з маніфэстам да насельніцтва аб стварэнні Часовага рэвалюцыйнага ўрада.

* Большэвікі на заводах і ў раёнах заклікаюць да стварэння саветаў.

12 сакавіка (27 лютага).

Петраград. Зваржэнне самадзяржаўя. Утварэнне Петраградскага Савета рабочых дэпутатаў. Масавы пераход войск на бок паўстаўшых.

14 (1) сакавіка.

Петраград. Першае аб'яднанае паседжанне Петраградскага Савета Рабочых і Салдацкіх Дэпутатаў

15 (2) сакавіка.

Петраград. Паседжанне Петраградскага Савета, на якім ад імя партыі большэвікоў тав. Молатаў і іншыя большэвікі настойваюць на арганізацыі рэволюцыйнага ўрада, патрабуючы не ўступаць ні ў якія пагадненні з буржуазіяй. Але большасць Савета, якая ішла тады за меншавікамі і эсэрамі, рашае перадаць уладу буржуазнаму ўраду.

* Устанавілася фактычнае двоеўладдзе: 1) буржуазны Часовы ўрад, які трымаў у сваіх руках апарат улады і 2) Петраградскі Совет, на баку якога была ўзброеная сіла і падтрымка пролетарскіх і сялянскіх мас усёй краіны.

Менск. Рабочыя пад кіраўніцтвам большэвікоў тт. Фрунзе, Кнорына, Любімава і інш разброішакць паліцыю. Увечары першыя дэманстрацыі рабочых і салдат.

16 (3) сакавіка.

Менск. Сход прадстаўнікоў служачых ад большасці аддзелаў і паддзелаў Камітэта Заходняга фронту Усерасійскага Земскага Саюза. Прысутнічала 44 дэлегаты. Выбран Выканаўчы камітэт, у які выбран тав. Міхайлаў (падпольная клічка тав. Фрунзе).

Віцебск. Сход чыгуначнікаў. Выбран «Галоўны камітэт Рыга-Орлоўскай чыгункі». З 10 чалавек выбраных у праўленне—1 большэвік

Гомель. Утворан Совет рабочых дэпутатаў

17 (4) сакавіка.

Ленін напісаў «Набросок тезисов»—ацэнку перспектывы развіцця рускай рэволюцыі і задачы большэвіцкай партыі.

Петраград. Паседжанне бюро ЦК РСДРП (большэвікоў), на якім была прынята рэзалюцыя аб недапушчальнасці пагадненняў з Часовым урадам, «па сутнасці контррэволюцыйным», і аб неабходнасці стварэння часовага рэволюцыйнага ўрада дэмакратычнага характару (дыктатура пролетарыята і сялянства).

Менск. Утворан Совет рабочых дэпутатаў. Старшынёй Савета выбран тав. Позэрн (большэвік), намеснікам тав. Любімаў І. (большэвік).

* Арганізавана гарадская міліцыя. Начальнікам міліцыі назначан тав. Фрунзе-Міхайлаў.

* Камендантам г. Менска Б. Самойленка выдан наступны загад: «Служачы Усерасійскага Земскага Саюза Міхаіл Александровіч Міхайлаў прызначан мною з данага часу часовым начальнікам міліцыі Усерасійскага Земскага саюза па ахове парадку ў горадзе. Прашу усіх гарадскіх чыноў паліцыі выдаць Міхайлаву маючыся ў распараджэнні зброю па спісу».

* Часовы начальнік міліцыі Міхайлаў М. выдаў загад аб прыняцці ім начальства над міліцыяй г. Менска.

* Зброя паліцыі перададзена міліцыі ВЗС. Усе ўрадавыя ўстановы, пошта і тэлеграф ахоўваюцца міліцыяй.

* Аб 11 гадзіне увечары пры грамадзянскім каменданце г. Менска ўтварыўся Часовы Грамадскі Камітэт для ўстанавлення новага парадку.

У склад яго ўвайшлі: гарадскі галава, 2 члены Выканаўчага камітэта служачых ВЗС, па 2 упаўнаважаных Усерасійскага Земскага і Гарадскога саюзаў.

Начальнік гарадской міліцыі прадаставіў 2 месцы прадстаўнікам ад арганізуючагася Савета Рабочых Дэпутатаў.

18 (5) сакавіка.

Петраград. Наста забароны царскім урадам вышаў першы нумар большэвіцкай газеты «Правда».

Менск. Утворан Совет салдацкіх Дэпутатаў.

* 2-ое паседжанне Менскага Савета Р. і С. Д. З пазачарговай заявай выступіў начальнік менскай народнай міліцыі Міхайлаў (Фрунзе). Ён указвае на неабходнасць правядзення маніфестацыі, прызначанай на 6 сакавіка, магчыма арганізаванай, і просіць усіх таварышоў запісвацца ў народную міліцыю. Совет, са свайго боку, рэкамендуе запісвацца ў міліцыю.

* Менскі Совет Рабочых Дэпутатаў выпускае першы нумар свайго друкаванага органа «Известия Рабочих Депутатов».

Віцебск. Вярхоўным судом прыгаворан да смерці с. д. дэпутат Ян Зак. Латышскі Пецярбургскі Рабочы Камітэт праз Цэнтральны Камітэт РСДРП звярнуўся да міністра Керэнскага з указаннем на гэту вапнічую справу.

19 (6) сакавіка.

Петраград. Утвердзілі вярхоўны камітэт на стварэнне ваеннай арганізацыі пры Пецярбургскім Камітэце С. Д. большэвік.

Менск. Адбылася грандыёзная дэманстрацыя ўсіх вояк і насельніцтваў. Выступаўшы прадстаўнік Савета Рабочых і Салдацкіх Дэпутатаў указвае на неабходнасць дзяржаўнай барацьбы, згуртаваўшыся вакол Савета Рабочых і Салдацкіх Дэпутатаў.

Рабочыя, салдаты і служачыя дэманстравалі з чырвонымі сцягамі з надпісамі:

«Расійская Соцыял-Дэмакратычная Рабочая Партыя!»

«Няхай жыве рэвалюцыйная армія!»

«Няхай жыве рэвалюцыйная Расія!»

* Выканаўчым Камітэтам служачых і рабочых устаноў Усерасійскага Земск. Саюза на зах. фронце ў Менскі совет раб. дэп. дэлегаваны Б. П. Позерн і М. А. Міхайлаў (Фрунзе).

20 (7) сакавіка.

Ленін, знаходзячыся заганідай, напісаў першае «Пісьмо іздалека».

Петраград. Пецярбургскі Камітэт РСДРП (большэвікоў) прапанаваў Вык. Кам. Сов. Раб. і Салд. Дэл. неадкладна ўвесці 8-гадзінны рабочы дзень па ўсіх галінах і сферах працы. Пецярбургскі Камітэт С. Д. (большэвікоў) заклікае арганізаваць прафесійныя саюзы явячым парадкам.

Менск. «Изв. Минск. Сов.» № 2 ад 7 сакавіка змяшчае адозву «Менскіх індустрыяльнай групы РСДРП» з заклікам да афармлення парт. арганізацыі.

* Адбываецца шматлюдны сход Савета Рабочых Дэпутатаў. Разглядаюцца пытанні арганізацыйнага характару. Рашаецца хадаі-

нічаць перад ваеннымі ўладамі аб арганізацыі сходаў у часцях для абрання мясцовых камітэтаў і абрання дэлегатаў у Совет Салдацкіх дэпутатаў. Сход пастанаўляе аб'яднаць Советы рабочых і салдацкіх дэпутатаў у адну арганізацыю.

* Адбыўся дзень чырвонага значка ў карысць рабочага друку, наладжаны мясцовым советам рабочых дэпутатаў.

21 (8) сакавіка.

Менск. Паседжанне Совета Раб. і Салд. дэп. гор. Менска. Абмяркоўваліся наступныя пытанні: 1. Агульнапалітычныя задачы Совета 2. Арганізацыя вайсковых часцей. 3. Арганізацыя рабочых, служачых і сялян. 4. Выбары Выканаўчага Камітэта.

Па другому пытанню прымаецца праект арганізацыі вайсковых часцей, згодна якому неабходна выбраць камітэты ў часцях, паслаць прадстаўнікоў у Совет Р. і С. Д. Ва ўсіх палітычных пытаннях салдаты падпарадкоўваюцца Совету, а ў ваенных абавязаны падпарадкавацца ўсім распараджэнням вайсковых улад.

Па трэцяму пытанню прымаецца рэзалюцыя аб неабходнасці неадкладнай арганізацыі фабрычна-заводскіх камітэтаў, прафесійных саюзаў, палітычных клубаў, вайсковых, валацкіх і павятовых сялянскіх камітэтаў.

Намячаецца парадак і колькасць выбіраемых у Вык. К-т.

* Адбываецца шматлюдны сход рабочых і салдацкіх дэпутатаў. Сход пастанаўляе хадайнічаць перад вышэйшай ваеннай уладай аб выданні распараджэння, каб салдатам паасобных часцей было прадастаўлена права выбіраць свае камітэты і пасылаць сваіх прадстаўнікоў у советы рабочых дэпутатаў.

Віцебск. Па пастанове Совета Раб. Дэпутатаў вызвалены член Латышскай С. Д. Р. П.—Ян Закіс, прысуджаны да кары смерці за ўзброенае супраціўленне паліцыі.

22 (9) сакавіка.

Менск. Арганізавана Менская аб'яднаная арганізацыя РСДРП з усіх маючыхся у Менску сацыял-дэмакратычных груп. Выбраны Камітэт. У «аб'яднанку» увайшлі і большэўкі г. Менска, чым зрабілі велзарнейшую памылку, супроць якой папярэджваў большэўцкія арганізацыі В. І. Ленін у сваіх першых-жа пісьмах з-за граніцы.

23 (10) сакавіка.

Петраград. Рэзалюцыя Бюро Цэнтральнага Камітэта Р. С.-Д. Р. П. (большэвікоў) аб вайне.

Віцебск. На вуліцах горада адбываюцца дэманстрацыі, мітынгі. Удзельнічаюць дзесяткі тысяч рабочых і салдат, якія згуртаваліся вакол сцягоў РСДРП.

24 (11) сакавіка.

Менск. Сход рабочых пекараў па пытанню арганізацыі профсаюза. Присутнічае 115 чалавек. Сход аднагалосна пастанаўляе неадкладна прыступіць да арганізацыі саюза. Выбраны арганізацыйная камісія.

* Сход салдацкіх дэпутатаў. Выбраны 11 прадстаўнікоў у Вык. Камітэт С. Р. і С. Д. Абмяркоўваецца пытанне аб арганізацыі салдат на фронце.

25 (12) сакавіка.

Менск. Сход краудоў і шапачнікаў па пытанню арганізацыі прафесіянальнага саюза. Прысутнічае 400 чалавек. Выбрана часовая арганізацыйная камісія для выпрацоўкі статута і склікання новага сходу. Робіцца папярэдні запіс у члены саюза. Запісалася каля 200 чалавек.

* Сход рабочых шаудоў, прысвечаны пытанню арганізацыі прафесіянальнага саюза. Выбрана часовая камісія, якой даручана склікаць праз некалькі дзён больш шырокі сход усіх рабочых шавецкай справы.

26 (13) сакавіка.

Менск. Сход чыгуначнікаў у колькасці 500 чалавек. Заслухана даклад члена Вык. К-та Совета Рабочих і Салдацкіх Дэпутатаў аб асновах арганізацыі рабочага класа ў сувязі з бягучым момантам і аб арганізацыі чыгуначнага саюза.

* Сход друкароў, прысвечаны пытанню арганізацыі прафесіянальнага саюза. Прысутнічае 130 чалавек. Выбрана арганізацыйнае бюро для падрыхтоўчых работ па арганізацыі прафесіянальнага саюза, якому даручана ў двухтыднёвы тэрмін скончыць падрыхтоўчыя работы і склікаць новы сход для канчатковай арганізацыі прафесіянальнага саюза.

27 (14) сакавіка.

Менск. Сход рабочых сталярнай справы для арганізацыі прафесіянальнага саюза. Выбрана арганізацыйная камісія.

Замір'е. Мітынг салдат. Прысутнічае больш 1500 чалавек.

Прымаецца рашэнне арганізаваць Совет Салд. і Раб. Дэпутатаў гарнізона м. Замір'я, задачай якога будзе: яднаць паасобныя часці гарнізона і трымаць сувязь з другімі саветамі. Менскім, Петраградскім і Маскоўскім.

28 (15) сакавіка.

Пастанова Пецербургскага Кам. Р. С.-Д. Р. П. (большэвікоў) аб стварэнні бюро па рабоце сярод жанчын.

Менск. Сход работніц папяроснай фабрыкі Земскага Саюза. Прысутнічае каля 400 чалавек. Сход выбірае фабрычны камітэт для зносу з адміністрацыяй і для абмеркавання прафесіянальных патрэб. У склад камітэта ўвайшло 11 чалавек.

29 (16) сакавіка.

Менск. Сход фармацэўтаў пастанавіў аб'яднацца ў прафесіянальны саюз. Прысутнічае 81 чалавек.

Заслаўе. Мітынг салдат, арганізаваны па ініцыятыве рабочых Земгора.

* * *

30 (17) сакавіка.

Менск. 4-ае паседжанне Менскага Совета Раб. і Салд. Дэле. пад старшынствам Б. П. Позерна. Позерн робіць даклад аб дзейнасці Выканучага Камітэта: Асноўная задача, гаворыць дакладчык, заключаецца ў тым, каб арганізаваць рабочых і салдат на месцах у моцную і правільна дзеючую арганізацыю.

Пасля абмеркавання пытання аб 8-гадзінным рабочым днём на за-

водах і ў майстэрнях гор. Менска прымаецца наступная рэзалюцыя: прызнаць увядзенне 8-гадзіннага рабочага дня неабходным і даручыць Савету прыняць меры да скарэйшага правядзення 8-гадзіннага рабочага дня без змяншэння зароботнай платы.

* Сход рабочых, вырабляючых прадметы ваеннага абмундзіравання. Прысутнічае звыш 200 чалавек. Выбрана арганізацыйная камісія для арганізацыі прафесіянальнага саюза.

31 (18) сакавіка.

Менск. Сход прыказчыкаў, прыказчыц і служачых гандлёва-прамысловых прадпрыемстваў гор. Менска. Прысутнічае каля 700 чалавек. Прынята рашэнне аб'яднацца ў прафесіянальны саюз, для арганізацыі якога выбрана камісія ў складзе 10 чалавек.

„Хроніка рэвалюцыйных падзей“ складзена па матэрыялах Інстытута Гісторыі партыі пры ЦК КП(б) Беларусі навуковым работнікам Інстытута—АНДРЭЕВАЙ

ЖЫЦЦЁ МЯСЦОВЫХ ПАРТАРГАНІЗАЦЫЙ

Памылкі ў рабоце Барысаўскай партарганізацыі

Вераснёўскі пленум ЦК КП(б)Б у сваім рашэнні аб выніках абмену партыйных дакументаў завастрыў увагу ўсёй КП(б)Б на неабходнасць ўзняць партыйную работу да ўзроўню палітычнага кіраўніцтва, зрабіць усе вывады з неаднаразовых указанняў таварыша Сталіна аб павышэнні рэволюцыйнай пільнасці, рашуча разгарнуць крытыку і самакрытыку.

Барысаўская партыйная арганізацыя — адна з буйнейшых у КП(б)Б. Яна налічвае 73 пярвочныя партарганізацыі, у якіх больш тысячы камуністаў. У раёне — рад буйных прадпрыемстваў, больш 150 калгасаў, 2 МТС, 24 сельсаветы.

Для Барысаўскай партыйнай арганізацыі рашэнне пленума ЦК КП(б)Б мае выключнае значэнне. У Барысаве ў свой час вялася актыўная контррэволюцыйная трацкісцкая і нацдэмаўская работа. Праверка партыйных дакументаў паказала, што ў раёне яшчэ і зараз ёсць рэшткі разбітых контррэволюцыйных партый — Бунда, эсэраў.

Бюро ЦК КП(б)Б як у час праверкі, так і абмену партыйных дакументаў, спецыяльна ўказала Барысаўскаму райкому і ўсёй партарганізацыі, што яны не праяўляюць дастатковай рэволюцыйнай пільнасці, слаба разгортваюць крытыку і самакрытыку, недастаткова мабілізуюць камуністаў на выкрыццё ворагаў партыі і народу, дрэнна паставілі партыйную работу.

Пасля абмену партыйных дакументаў прайшло 7 месяцаў.

Як-жа перабудавалася Барысаўская партарганізацыя, ці зрабіла яна вывады з праверкі і абмену партыйных дакументаў, з працэсаў над трацкісцка-зіноўскай бандай? Факты сведчаць аб тым, што такіх вывадаў яна не зрабіла.

У час праверкі партдакументаў Барысаўскі райком партыі выключыў 4 контррэволюцыйна-трацкістаў, у час абмену — 4. Аднак, пасля выдачы новых партбілетаў прышлося выключыць яшчэ 10. Аб чым, як не аб прыгнічэнні большэвіцкай рэволюцыйнай пільнасці гавораць гэтыя факты?

Асабліва характэрнай з гэтага пункту погляду з'яўляецца справа трацкіста Лабзо (шклозавод) — члена партыі з 1929 года. У час абмену партдакументаў у партком завода і ў райком паступілі сігналы аб тым, што Лабзо ў 1927 годзе меў сувязь з трацкістамі і зараз вядзе контррэволюцыйныя трацкіскія размовы. Не гледзячы на гэта, трацкіст Лабзо атрымаў новы партыйны білет. Больш таго, сакратар райкома партыі тав. Мансееў 27 мая пры абмеркаванні вынікаў абмену партдакументаў на сходзе камуністаў шклозавода заявіў: «Лабзо будзе добрым камуністам, яму трэба толькі зжыць штук».

скія выхадкі.» Зусім зразумела, што гэта выступленне не мабілізавала на барацьбу з трацкістамі, а наадварот,—аслабляла пільнасць партыйных мас завода.

Важна адзначыць, што Барысаўскі райком са справы Лабзо і іншых трацкістаў, выкрытых за апошні час, не зрабіў належных палітычных вывадаў, не вывучаў становішча ў партарганізацыях, дзе былі выкрыты трацкіскія вырадкі. Райком толькі пацвярджаў рашэнні партарганізацый аб выключэнні з партыі гэтых бандытаў і контррэвалюцыянераў.

Пярвічныя партарганізацыі і сам райком зусім не рэагавалі на цэлы рад вылазак класава-варожых элементаў. Партыйныя кіраўнікі раена забылі ўказанне таварыша Сталіна аб тым, што «рэвалюцыйная пільнасць з'яўляецца той самай якасцю, якая асабліва цяпер неабходна большэвікам».

У канцы мінулага года ў Барысаве меў месца рад класава-варожых вылазак: збіенне актывістаў, контррэвалюцыйныя выступленні, прамое шкодніцтва і т. п. На барацьбу з варожымі дзеяннямі не была мабілізавана партыйная арганізацыя раена. Ні райком, ні пярвічныя партарганізацыі не рэагавалі на факты збіення спачувачага тав. Крўіскага ў Глівенскім сельсавеце, на контррэвалюцыйныя дзеянні майстра шклозавода Толсціка і т. п.

Больш таго, зараз выявілася, што рад партыйных арганізацый Барысава, асабліва рады спачувачых, засмечаны класава-варожымі трацкіскімі элементамі.

У партарганізацыі макароннай фабрыкі спачувачы Карнюшка звязан са сваім дзядзькам—актыўным трацкістам.

У лошніцкай партарганізацыі спачувачым лічыцца некі Снатковіч, які мае сувязь з кулаком Рапшотнікавым, часта п'янстве ў яго і вядзе контррэвалюцыйныя трацкіскія размовы.

У канцы мінулага года ў Веляціцкім сельсавеце за контррэвалюцыйную дзейнасць была прыцягнута да судовай адказнасці група антысавецкіх асоб. У студзені гэтага года адбываўся суд. Выкліканыя па гэтай справе сведкамі камуніст Петроўскі і спачувачы Снатовіч далі рад заведама хлуслівых паказанняў, на аснове якіх суд апраўдаў усю групу контррэвалюцыянераў. Як зараз устаноўлена, Петроўскі і Снатовіч да і пасля суда п'янствавалі з паасобнымі абвінавачанымі, адзначаючы сваю «перамогу» над палітшляпамі з суда і пракуратуры гор. Барысава. Да сярэдзіны лютага ранком не рэагаваў на гэту справу, і Петроўскі аставаўся ў партыі.

Або ўзяць такі факт. У партарганізацыі Бярэзінскай вёскі, якая не вядзе з рабочымі ніякай палітработы і не ведае іх палітычных настрояў, у час прапрацоўкі матэрыялаў працэса над трацкіскай бандай мела месца варожае выступленне нейкага Валасача. Партарганізацыя не рэагавала на вылазку ворага. Парторг Дарыновіч растлумачыў: «Мы не рэагавалі, бо гэтыя контррэвалюцыйныя размовы зыходзяць з вуснаў п'яніцы».

Аналагічныя факты былі у лошніцкай партарганізацыі, у РВК і інш. Чым тлумачыцца палітычная блізарукасць і страта пільнасці Барысаўскай партарганізацыі? У першую чаргу тым, што яна не здолела разгарнуць сапраўды большэвіцкую крытыку і самакрытыку. Партыйныя кіраўнікі Барысаўшчыны падмянілі яе закліканнямі, забывшы, што «большэвіцкая крытыка і рэвалюцыйная пільнасць—родныя сестры», што «сапраўдная пільнасць магчыма толькі там, дзе

шырока разгорнута большэвіцкая самакрытыка, не гледзячы на асобы» *).

Вось факты, якія самі за сябе гавораць.

На камбінаце «Комінтэрн» доўгі час тварыліся выключныя бясчынствы: кіраўніцтва п'яністывала, прысвойвала дзяржаўныя грошы, развальвала работу. Яно пастаралася стварыць такую абстаноўку, каб не дапусціць ні пратэсту, ні сігналаў. За крытыку людзей называлі ворагамі. Калі выканаўца па сыравіне тав. Барэнбаўм, заўважыўшы ненармальнасці ў грашован справаздачнасці прадстаўніка трэста Панина, звярнуў на гэта ўвагу бухгалтара Выгоцкага, то праз некалькі минут яго вызваў дырэктар камбіната Буценка і заявіў: «Калі пікнеш,—у Салаўках будзеш». Быў і другі выпадак. Тэхнічны дырэктар тав. Гебелеў неяк выказаўся супроць частых і непатрэбных раз'ездаў Буценка. Тут-жа экстрана збіраецца закрыты саўком, на якім былы сакратар парткома Фіраго заяўляе: «Размовы Гебелева гэта дзеянні класавага ворага, іх трэба спыніць».

Як на гэта рэагаваў райком партыі?

Разбіраючы ў верасні мінулага года пытанне аб становішчы камбіната, ён ні словам не абмовіўся аб заціску самакрытыкі ў яго партарганізацыі.

Або такі факт.

Яшчэ ў 1934 годзе член партыі тав. Місуно папярэджвала райком аб тым, што адказы сакратар райвыканкома Каткоўскі—актыўны трацкіст і бундавец. Замест таго, каб чула аднесціся да гэтага сігнала, інструктар райкома Літвішка пусціў аб тав. Місуно чуткі, што яна, моў, пляткарка, капаецца ў бруднай бялізне і т. п. І больш таго, пагражаў паставіць на бюро райкома пытанне аб яе партыйнасці «за апарочванне чэснага камуніста».

Калі Катлоўскага выключылі з партыі і арыштавалі, як «ярага трацкіста», тав. Місуно патрабавала вырашыць пытанне аб інструктару Літвішка. Справа цягнулася год. За гэты час тав. Місуно паспелі зняць з работы у РВК, нібы па скарачэнню, а той-сей назваў параіў ёй выехаць з раёна.

Бюро РК змазала справу Літвішка, вынесшы такое заключэнне: «Тав. Літвішка, не ведаючы наяўных матар'ялаў аб Катлоўскім, не праявіў належнай пільнасці ў справе рэагавання на заяву тав. Місуно».

Не менш абурваючы ўзор заціску самакрытыкі прадстаўляе справа студэнта Плеханаўскага інстытута члена партыі тав. Зазулі.

Прыехаўшы на канікулы ў Барысаўскі раён, тав. Зазуля напісаў у «Правду» артыкул аб злачынствах старшыні калгаса «Усход», Веляцкага сельсовета, Канаплянікава (прысваенне дзяржаўных грошай, падлогі, грубыя адносіны да калгаснікаў, п'янства і т. п.). Сакратар райкома тав. Лысак, замест таго, каб спыніць злачынствы разлажыўшагася члена партыі Канаплянікава, збірае неабгрунтаваныя звесткі з мэтай кампраметацыі тав. Зазулі. Партарганізацыя інстытута імя Плеханава, грунтоуючыся на даных Барысаўскага райкома, выключае тав. Зазулю з партыі. Факты, апісаныя тав. Зазуляй у газеце «Правда», пацвердзіліся. Канаплянікаў выключан з партыі і прыцягнут да судовай адказнасці.

Яркай ілюстрацыяй прыгнуплення пільнасці ў паасобных партарганізацыях Барысаўшчыны з'яўляюцца і такія характэрныя факты.

*) «Правда» ад 8/II-37 г.

У ноч на 1 мая класавы вораг Аліцыенка (калгас «Чырвоная рагатка», Халхоліцкага сельсовета) збіў і раніў актыўнага сельгора комсамольца тав. Ніцыеўскага за тое, што ён змясціў у «Светавой газеце» артыкул з крытыкай варожых дзеянняў Аліцыенка.

Рэдакцыя газеты «Большэвік Барысаўшчыны» матэрыял аб збіцці комсамольца накіравала прыкурору і на гэтым супакоілася. Райком партыі і комсомола аб гэтай справе наогул нічога не ведалі. У ліпені адбыўся суд. Судовыя органы выхатылі палітычную сутнасць справы і кваліфікавалі ўчынак ворага Аліцыенка, як «звычайнае хуліганства».

8 лютага г.г. адбылася нарада сакратароў парткомаў па пытанню аб выніках студзенскага пленума ЦК КП(б)Б. Ні ў дакладзе сакратара райкома тав. Майсеева, ні ў выступленнях сакратароў парткомаў буйнейшых партарганізацый не было крытыкі і самакрытыкі. Рад абуральных недачонаў у рабоце партарганізацый і канкрэтных носьбіты зла засталіся нявыкрытымі.

Усе адзначаныя факты прытулення рэвалюцыйнай ніл'насці і зацэску самакрытыкі ў Барысаўскай партарганізацыі маглі мець месца толькі таму, што партыйная работа ў расне не перабудавана, а ў радзе партарганізацый залушчана і нават развалена.

Нельга сказаць, што ранком не займаўся перабудовай партыйнай работы не абміркоўваў пытанню партыйнага жыцця. У мінулым годзе бюро РК разглядала пытанні: аб падборы і зацвярджэнні прапагандыстаў, аб рабоце са спачувальнымі у паасобных партарганізацыях, аб падрыхтоўцы кандыдатаў да пераводу ў члены партыі, аб становішчы агіткалектываў і т. д. Аднак, ранком зусім не цікавіўся тым, як выконваюцца яго рашэнні, не данамаў партыйным арганізацыям у іх рабоце. У выніку—усе рашэнні па канкрэтных пытаннях партыйнага будаўніцтва застаюцца нявыкананымі.

У час праверкі партдакументаў быў выяўлены і выгнан з партыі, як правакатар і шпён, рэдактар рэйгазеты «Большэвік Барысаўшчыны» Стэфановіч. Што павінен быў зрабіць райком? Неадкладна ачысціць апарат рэдакцыі ад варожых і чуждых людзей, каб пакончыць са спадчынай Стэфановіча і стварыць моцны баявы калектыў. Райком-жа літаральна нічога не зрабіў. У рэдакцыйным калектыве засталіся людзі, якія мелі рад партыйных спагнанняў за палітычныя памылкі. Ізаўда, ранком накіраваў на работу ў рэдакцыю члена партыі Усавіча. Але гэты чалавек аказаўся разлажыўшымся і таксама меў партспягнанне за тое, што, будучы ранітам, дапусціў палітычную памылку ў газеце.

У маі мінулага года, заслухаўшы матэрыял абстעדвання барысаўскага Педтэхнікума, ранком прыняў абшырнае рашэнне. Аднак, пасля гэтага нічога не змянілася ні ў палітычным становішчы, ні ў арганізацыі вучобы ў тэхнікуме. Застаўся на месцы выкладчык рускай літаратуры Марон, які падтрымліваў сувязь з трацкістам Шарлота, прыводзіў на лекцыях антысавецкія контррэвалюцыйныя прыклады. Застаўся выкладчыкам і былы царскі афіцэр, сын палкоўніка Лысцовы. Педтэхнікум-выхавальцаў работ у тэхнікуме да гэтага часу няма, чым карыстаўся вораг. Ёсць і такія засмечаны контррэвалюцыйнай трэскавай літаратурай, ёсць рад выпадкаў антысавецкіх выступленняў сярод студэнтаў. Райком партыі своечасова не рэагаваў на гэта, не прыняў ніякіх мер да ўмацавання палітыка-выхавальчай работы сярод студэнтаў і педагогічнага персанала тэхнікума.

Большасць партарганізацый раёна не наладзіла моцнай сувязі з камуністамі і беспартыйным актывам.

У партарганізацыі шклозавода да апошняга часу было 7 цэхавых партгруп. У кожную групу ўваходзіла 5—6 камуністаў. На чале некаторых партгруп стаялі нявопытныя у партыйнай рабоце, палітычна малаграмажныя члены партыі. Сакратар парткома тав. Елькін, спадзеючыся на цэхпарторгаў, перадаваў ім усю палітыка-выхаваўчую работу сярод камуністаў і беспартыйных рабочых. Партком не рабіў справаздач перад камуністамі са снежня 1935 года.

Або ўзяць партарганізацыю макароннай фабрыкі імя Леніна. Сакратаром парткома з'яўляецца тав. Галейша. Камуністы фабрыкі не паказваюць прыкладу ў рабоце, да партсходаў не рыхтуюцца, зусім не вучацца. Партсходы нічога камуністам не даюць. Так, напрыклад, 7 студзеня слухалі даклад аб выніках снежаньскага пленума ЦК ВКП(б). Камуністы гаварылі аб п'янстве і разлажэнні былога кіраўніцтва фабрыкі, аб антыпартыйных паводзінах паасобных членаў партыі, а рашэнне прынялі агульнае: стаханаўскі рух на фабрыцы не на належнай вышыні, тэхвучоба зусім не наладжана, тав. Кірэеву склікаць тэхнічную нараду, на якой прапрацаваць рашэнні пленума і наметыць план ліквідацыі вузкіх месц.

З таго часу прайшоў год, але стыль у рабоце партарганізацыі макароннай фабрыкі застаўся ранейшым. Такого-ж «стылю» прытрымліваецца і партарганізацыя Бярэзінскай леты, і Ломыцкая, і рад іншых.

У рабоце партыйных арганізацый Барысава ёсць факты парушэння ўнутрыпартыйнай дэмакратыі і статута партыі. Партспягнанні выносяцца парткамамі без зацверджання на агульных партсходах (макаронная фабрыка).

Партарганізацыя РВК 7 лютага, пры наяўнасці на сходзе 50 проц. камуністаў, правяла выбары дэлегаатаў на партканферэнцыю. За члена партыі тав. Гаруновіча галасавала толькі шэсць камуністаў (у партарганізацыі 24 камуністы), не гледзячы на гэта, яго выбралі дэлегатам з дарадчым голасам.

У самым райкоме парушаецца ўнутрыпартыйная дэмакратыя і статут партыі. Так, у жніўні мінулага года бюро РК слухала інфармацыю аб рабоце партгрупы Залаткавага тэхнікума і настанавіла: «Арганізаваць партгрупы. Парторган зацвердзіць тав. Котава». Гэты факт яшчэ раз пацвярджае, што райком працягвае кіраваць пры дапамозе старых, даўно аджылых метадаў.

Нізкі ўзровень партработы, адсутнасць сапраўды большавіцкай крытыкі і самакрытыкі садзейнічалі таму, што паасобныя камуністы разлажыліся ў бытавых і палітычных адносінах. Барысаўскі райком не ўлучыў указання, зробленага яму ЦК ВКП(б) яшчэ ў час абмену партдакументаў аб тым, што ён «не надаў сур'ёзнага значэння факту кражы партбілета ў члена партыі Войніча, якога напалі з мэтаназіраваннем узяць партбілет». Гэта відаць хоць-бы з таго, што ў снежні мінулага года райком выключыў з партыі Кавальчука за тое, што ён, напуганы ў рэстаране, аддаў свой партбілет свайму сабутыльніку — п'яніцы Патэсу.

Інструктар райкома Ульяновіч сістэматычна п'янствуе на вачах у камуністаў і комсамольцаў свая з'ява. Быў выпадак, калі Ульяновіч, з'явіўшыся ў п'яным выглядзе на комсамольскі сход, пачаў лаяцца і дэбашырыць. Ульяновіч рэкамендаваў у партыю вярочых лю-

дзеі, з якімі ён разам п'янстваваў. Райком партыі, добра ведаючы аб разлажэнні Ульянічча, аб кампраметацыі ім нашай партыі, усё яшчэ не вырашыў пытання аб яго партыйнасці.

У Лошыцкім сельсавеце быў у гэтым годзе такі выпадак. 23 студзеня ўся партарганізацыя сельсавета на чале з парторгам, двума інструктарамі райкома і загадчыкам райза пасля партсходу ўчынілі п'янку ў Дудзіцкага, пераведзенага на гэтым сходзе з кандыдатаў у члены партыі.

П'янка сярод камуністаў Барысаўшчыны—не рэдкая з'ява ў радзе калгасаў, сельсаветаў, прадрпрыемстваў.

Палітычная агітацыя ў раёне пастаўлена павярхоўна, без палітычнай астраты. Даволі сказаць, што такія гістарычныя дакументы, як Сталінская Канстытуцыя, даклад таварыша Сталіна былі зусім слаба даведзены да шырокіх мас насельніцтва, асабліва ў весцы.

Вывучэнне даклада таварыша Сталіна, матэрыялаў надзвычайнага VIII зезда Советаў і Сталінскай Канстытуцыі не суправаджалася перабудовай усёй работы партыйных, савецкіх і профсаюзных органаў, выкрыццём ненармальнага з'яву ў калгасах, сельсаветах і ў самым РВК. Таму рад устаноў раёна ў практыцы работы ўсё яшчэ дапускае грубае парушэнне рэвалюцыйнай законнасці, масавыя штрафы, незаконнае выключэнне з калгасаў («Чырвоны новаселец», «Пролетарская перамога» і інш.), незаконныя вобыскі ў калгаснікаў (каліас імя Варашылава, Лошыцкага сельсавета), ігнараванне аднаасобніка і т. п.

Слабасць палітмасавай работы ў час перапису насельніцтва выкарысталі ворагі народу для сваёй контррэвалюцыйнай работы (антысавецкая агітацыя ў весцы Малыя Негновічы, на шклозаводзе, з'яўленне аднаасобнікам дачкі калгасніка ў Вяліка-Негновіцкім сельсавеце і т. п.).

З усяго сказанага можна зрабіць адзін вывад. Барысаўская партарганізацыя не вынесла неабходных урокаў з вынікаў праверкі і абмену партдакументаў, яе кіраўніцтва не зразумела, што «чым поўнакроўней партыйнае жыццё калектыва, чым шырэй у ім самакрытыка, чым суровей захоўваюцца прынцыпы ўнутрыпартыйнай дэмакратыі, тым вышэй рэвалюцыйная пільнасць, тым мацней жалезная дысцыпліна партыйных радоў» («Правда»).

Лютаскі пленум ЦК ВКП(б) на дакладу тав. Жданава паставіў перад усёй нашай партыяй задачу—перабудаваць партыйную работу на аснове безумоўнага і поўнага правядзення ў жыццё ўнутрыпартыйнай дэмакратыі. Паварот да палітычнага жыцця краіны ў сувязі з увядзеннем Сталінскай Канстытуцыі патрабуе, каб уся партыя і кожны камуніст сталі на чале гэтага павароту і забяспечылі поўнасцю кіруючую ролю ў надыходзячых выбарах вярхоўных органаў краіны» (з рашэння сакавіцкага пленума ЦК ВКП(б)).

Барысаўская партыйная арганізацыя абавязана перабудаваць сваю работу на аснове рашэнняў Пленума ЦК ВКП(б) і ўказанняў таварыша Сталіна, забяспечыць разгортванне большэвіцкай крытыкі і самакрытыкі, да канца праводзіць унутрыпартыйную дэмакратыю, цясней звязанца з масамі, узмацніць работу над павышэннем ідэйнай узброенасці, пільнасці кожнага члена і кандыдата партыі.

В. Шпіцэр і А. Багданаў

Інструктары АКПО ЦК КП(б)Б

Партарганізацыя Жлобінскага чыгуначнага вузла

У партарганізацыі Жлобінскага чыгуначнага вузла ў наяўнасці поўны правак партыйна-масавай работы. Арганізацыя і выхаваўчыя мерапрыемствы знаходзяцца на задворках. Вось факты. За увесь 1936 год на вузле быў праведзены толькі адзін палітдзень. З рабочымі станцыі абмежаваліся прачытаннем Сталінскай Канстытуцыі, замест таго каб гэты гістарычна важны дакумент дэталева вывучыць. Апітатары скрозь і ўсюды палітычна няграматыны, не чытаюць газет, некаторыя нідзе не вучацца, не маюць пастаянна прымацаваных за сабою ўчасткаў і нікім не інструктуюцца.

Не лепш справа з партыйнай вучобай. К прыкладу, у гуртку па вывучэнню гісторыі партыі (станцыя) таму аб народнастве прайшлі за дзве гадзіны. У выніку не было такога слухача, які-б мог адказаць хоць-бы на адно з пытанняў па гэтай тэме. Члены партыі дрэнна наведваюць заняткі. Ёсць выхад, што некаторыя камуністы і зусім не вучацца. Сахратары партыі ў сваёй асабістай, што партыя для вучбы і работа з партыйна-масавай справа парткаблэта, самі-ж ухіляюцца ад кіраўніцтва партпрапагандай.

У дэпо 60 комсамольцаў і 300 чалавек беспартыйнай рабочай моладзі. Работа сярод беспартыйнай моладзі не праводзіцца.

Тав. Кагановіч гаварыў, што «член партыі навучаецца і павінен навучацца на партыйных сходах большэвізму не менш, калі не больш, чым у партыйнай школе». Гэта а не разумеюць у партарганізацыі Жлобінскага вузла. На партсходах не рыхтуюцца. На партсходах станцыі з 25 камуністаў, як правіла, прысутнічае 12—13 чалавек, прычым гаспадарчыя пытанні пераважаюць над палітычнымі. Партыйныя групы зусім бяздзейнічаюць. Са спачувальнымі работы не праводзіцца.

Са стаханаўцамі партарганізацыя не працуе, вопыт работы лепшых стаханаўцаў не папулярны. З месяца у месяц колькасць стаханаўцаў змяншаецца. Гора-кіравнікі дэпо Жлобін і наруюць ініцыятыву стаханаўцаў, не арганізуюць ім дапамогі. Стаханавец Якубоўскі—слесар дэпо—ўзяў на сябе абавязальства працаваць без памочніка. Яму не стварылі ўмоў для работы, і ў выніку яна ў яго не клеілася. Толькі пасля ўмяшання прадстаўніка ЦК КП(б)Б тав. Безносава былі створаны нармальныя ўмовы, і тав. Якубоўскі паказвае цяпер узоры стаханаўскай работы.

Партарганізацыя Жлобінскага вузла прайшла і праходзіць міма контррэвалюцыйных выступленняў. Працэс трацкіска-зінюеўскага контррэвалюцыйнага цэнтру не навучыў яе тільнасці. Былы начальнік дэпо Гукайловіч—стаўленік Вязьнінскага (трацкіска-дывер-

санта) арганізаваў шкодніцкую групу, ігнараваў загады наркома, разваліў работу дэпо.

Сушчанскі—слесар дэпо, сын буінага гандляра, скарыстаўшы рэтазенства комсамольскай арганізацыі, прабраўся ў рады ВЛКСМ і разам з былым сакратаром камітэта комсомола Матаіцкім, сынам кулака, арганізаваў шкодніцкую групу, якая сістэматычна псавала дэталі, выпускала брак. Гэты Сушчанскі па рэкамендацыі трыкутніка дэпо ўзнагароджан значком ударніка.

Кірэвы вораг Гусев прабраўся парторгам станцыі, на працягу двух год распаўсюджаў трацкісцкую літаратуру. Члены парткома аб гэтым ведалі, але ўтоівалі ад партыйнай арганізацыі.

Карыстаючыся становішчам парторга, Гусев падрабіў пратакол агульнага сходу партарганізацыі станцыі і зняў з ўвагі трацкіста Зрэкава адказнага сакратара палітаддзела вузла. Гусев «вучыў» камуністаў своечасовым метадам распазнаваць ворага: «Пры разгаворы з чалавекам, калі ён табе глядзіць прама ў вочы, значыць ён чэсны чалавек, калі-ж не—ён трацкіст».

На сутнасці-ж ён прытуліў пыльнасць камуністаў партарганізацыі.

Гусев быў адхілен ад работы. Аднак, не гледзячы на тое, што ён быў ужо выкрыт, як трацкіст, усё-ж справы партыйнай арганізацыі знаходзіліся яшчэ некаторы час у яго.

У партыйнай арганізацыі Жлобінскага вузла была зациснута крытыка і самакрытыка.

Грубейшы зацск самакрытыкі праявіў былы начальнік палітаддзела Смолян. Калі на асабнай партыйнай канферэнцыі яго работа была падвергнута рэзкай крытыцы, ён, пад выглядам нарады, сабраў іздэлегатаў канферэнцыі і прапанаваў ім «выкрыць няправільнае выступленне» дэлегатаў канферэнцыі тт. Надзеліса і Пармонава, крытыкавалішых работу палітаддзела і самога Смоліна. Гэты абуралючы факт грубеішага зацску крытыкі быў выкрыт РК выпадкова.

Партарганізацыя Жлобінскага вузла павінна неадкладна зрабіць усе неабходныя вывады з таго становішча, якое стварылася ў яе рабоце, вавучыць і па-большэнку выканаць рашэнні апошняга Пленума ЦК ВКП(б), указання гаварыша Сталіна, якія ён зрабіў на Пленуме ў сваім дакладзе і заключным слове.

А. Раб-скі.

Строга выконваць статут партыі

ЦК ВКП(б) у пастанове ад 29 верасня 1936 г. прапанаваў усім партыйным арганізацыям засвоіць да канца ўрокі праверкі і абмену партдакументаў і ў адпаведнасці з патрабаваннямі статута «адбраць у партыю сапраўды перадавых, сапраўды адданных справе рабочага класа, лепшых людзей нашай краіны, з рабочых перш за ўсё, а таксама з сялян і працоўнай інтэлігенцыі, правяраных на розных участках барацьбы за сацыялізм».

Гэта патрабаванне ЦК ВКП(б) на практыцы груба парушаецца Петрыкаўскім, Заслаўскім, Уздзенскім і Сталінскім (Менск) райкамі партыі. Усе яны допусцілі рад грубейшых скажэнняў пры выкананні пастановаў ЦК ВКП(б) аб аднаўленні прыёму ў партыю, не ўвязаўшы гэтага пытання з задачамі, якія выцякаюць з вынікаў праверкі і абмену партдакументаў.

Петрыкаўскі райком партыі яўна збіваецца на шлях валавога прыёму новых членаў у партыю. 13 лютага г. г. на пасяджэнні бюро РК у партыю было прынята адразу 6 чалавек і ў спачувваючы адзін Акрамя прыёму ў партыю было разгледжана 18 іншых пытанняў і прынята па іх 9 разгорнутых пастановаў. Натэральна, што пры такой вялікай павелічэнні для не было часу для таго, каб усебакова абмеркаваць важнейшае пытанне — прыём у партыю новых членаў. Петрыкаўскі райком ігнаруе і патрабаванне статута аб тым, што кожны ўступлючы ў рады партыі павінен прадставіць, акрамя рэкамендацыі, вольным з месца сваяго работніка, а райкомы партыі абавязаны правярыць усе гэтыя матэрыялы. Райком-жа абмяркоўвае пытанне аб прыёме ў партыю і ў тым выпадку, калі ўступлючы не прадставіў водзыхаў аб рабоце.

Фармальна, па-дзяляцку адносіцца да прыёму ў партыю і Заслаўскі райком. Прыводзім літаральны тэкст пастановаў, якія ён прыняў на сваім пасяджэнні ад 28 студзеня: «Зацвердзіць рашэнне пераходнай партарганізацыі класа «Полымя». Прыняць тав. Цярэшка Паўла Антонавіча ў кандыдаты партыі па чацвёртай катэгорыі, як служачага. Прасіць ЦК КП(б)Б зацвердзіць гэта рашэнне». Такім чынам з гэтага дакумента ніяк нельга даведацца, дзе працуе Цярэшка, хто яго рэкамендуе, ці сапраўды ён з'яўляецца перадавым і правяраным у барацьбе за сацыялізм.

Уздзенскі райком на сваім пасяджэнні ад 9 студзеня перавёў у члены партыі Гурскага І. П., не гледзячы на тое, што член бюро тав. Аронаў даў яму адвод, заявіўшы, што бацька Гурскага з'яўляецца баптыстам. Гурскага райком прыняў у партыю па першай катэгорыі, хоць ён працуе начальнікам пажарнай аховы на вузжакалейцы.

Не ўсё добра з прыёмам у партыю ў Сталінскім горрайкоме. Аб павярхоўным падыходзе да адбору лепшых людзей сведчыць факт пераводу ў члены партыі Цэйтэльмана М. А.—кандыдата партарганізацыі завода імя Кірава. Хто такі Цэйтэльман? На заводзе ён працуе з 1926 г. Спачатку быў рабочым ад станка, а зараз начальнікам кавальскага цэха. У кандыдаты прынят у 1932 г., хоць партарганізацыя не ведала прычыны, па якой ён выбыў з рады комсамола. Будучы кандыдатам партыі, Цэйтэльман прыцягваўся да судован адказнасці па аліментных справах, меў партыйнае спагнанне за зациск крытыкі ў кавальскім цэху. Пасля абмену партдакументаў у партком паступілі матар'ялы аб сувязі Цэйтэльмана з трацкістамі. У жніўні партком абмеркаваў іх і вынес рашэнне вылучыць камісію для дадатковай праверкі. Пытанне аб сувязі Цэйтэльмана з трацкістамі на пасяджэнні парткома другі раз не ставілася. Сакратар парткома тав. Шамес заявіў, што паступіўшыя матар'ялы, нібы, не пацвердзіліся. На гэтым справа была вычарпана. У лютым г. г. на пасяджэнні парткома Цэйтэльман быў пераведзены ў члены партыі, не маючы ад грамадскіх арганізацый водз'яву аб рабоце. Рашэнне парткома было зацверджана на чарговым партсходзе, не гледзячы на тое, што член парткома тав. Асаеняк зрабіў адвод Цэйтэльману і галасаваў супроць яго. Характэрна, што ні на пасяджэнні парткома, ні на агульным партсходзе ніхто словам не абмовіўся аб сувязі Цэйтэльмана з трацкістамі. Прамаўчалі аб гэтым і пры абмеркаванні пытання на пасяджэнні Сталінскага райкома. Калі-ж у сакавіку выпадкова былі выяўлены матар'ялы аб сувязі Цэйтэльмана з трацкістамі, то з пяці паручыцеляў трое заявілі, што не ведалі аб гэтым. Сярод іх—член партыі Сіўчук Л. М., які, здэвалася-б, павінен быў ведаць, хто такі Цэйтэльман, бо да сакавіка г. г. працаваў парторгам кавальскага цэха.

Сакратар Сталінскага райкома тав. Літвін грубейшым чынам па-рушае указанне ЦК ВКП(б) аб тым, што «дзі разгледу хілазы аб прыёме ў партыю пярвічныя партарганізацыі, райкомы і гаркомы ВКП(б) абавязаны праверыць прадстаўленыя ўступіўшым у партыю рэкамендацыі і водз'яву». Акрамя таго, ён забывае пра сэнс абавязак сабіста знаёміцца і тутарыць з уступіўшым у партыю, перш чым ставіць гэта пытанне на разгляд бюро райкома.

Толькі забыццём указання Леніна аб тым, што наша партыя—«адзіная урадавая партыя і свеце, якая клапаціцца не аб павелічэнні колькасці членаў, а аб павышэнні іх якасці» можна глумачыць легкадумны падыход раду партыйных арганізацый Беларусі да прыёму ў партыю новых членаў.

Земцаў

Заціск самакрыткі ў Шклоўскай партарганізацыі

Таварыш Сталін заўсёды вучыў партыю, што самакрытыка ёсць неад'емная і стала дзёкачая зброя ў арсенале большызма, непарывна звязаная з самай прыродай большызма, з яго рэвалюцыйным духам.

Шклоўская партарганізацыя і яе сакратар тав. Ермакоў не зразумелі гэтай ісціны. У партарганізацыі дапускалася крытыка па раён: крытыкаваць можна было толькі нізавых работнікаў—старшын сельсаветаў і каласяў. Калі ж справа шла аб рашэнні кіравніцтва, то яго стараліся крыць хавіць так, каб ад гэтай крытыкі ніхто не пацярпеў. Замест выяўлення канкрэтных вінушкаў прарываў і недахопаў ужываліся выражэнні: «паасобныя таварышы», «некаторыя колоны» і т. д. Такія агульныя разважанні не садзейнічалі разгортванню большэўскай крытыкі не паклікалі рэвалюцыйнае пільнасці.

Ранком партыі ўзяў гавар пад апалу зааказоў самакрытыкі.

На фабрыцы «Спартак» пачаюць членаў партыі з ведама райкома за крытыку знімаці з работы і выводзілі са складу парткома.

Так, стары рабочы член партыі тав. Лукашэвіч, за тое, што на агульным сходзе рабочых «асмеліўся» крытыкаваць дрэнную работу тэхнічнага дырэктара Окснера, праз некалькі дзён быў зняты з работы зменнага маістра і пераведзены ў другі цэх памочнікам маістра. Калі аб гэтым абуральным выпадку тав. Лукашэвіч раскажаў на партсходзе, то ні сакратар райкома партыі тав. Шчэмераў, ні інструктар райкома партыі тав. Лабанок, якая выступілі на гэтым сходзе з доўгімі прамовамі, ні адным словам не абмоваліся аб заціску самакрытыкі.

Другі выпадак грубейшага заціску самакрытыкі райком партыі і партком фабрыкі «Спартак» дапусцілі ў адносінах члена партыі Казловай. Тав. Казлова на адным з партыйных сходаў расказала, як Харытонава і Лёнаў (цяпер выключаныя з партыі як класава-чуждыя элементы) аблічылі рабочых трох цэхаў. Сакратар райкома тав. Ермакоў, замест таго каб прыслухацца да гэтага сігналу, груба абарваў выступленне тав. Казловай. За райкомам партыі пашоў і партком фабрыкі. Тав. Казлова, на падставе скарг рабочых, паведамыла дырэктару фабрыкі, што загадчык сталовай перавышае нацэнкі на прадукты. Пры правярцы факты не пацвердзіліся. Але партком, не ўнікаючы ў сутнасць справы, вынес рашэнне аб вывадзе тав. Казловай са складу парткома і паставіў гэта пытанне на партыйным сходзе. Партком дабіўся свайго. 27 кастрычніка агульны партсход зацвердзіў рашэнне парткома аб вывадзе тав. Казловай са складу парткома, што з'яўляецца грубым заціскам самакрытыкі.

Рабочыя фабрыкі гавораць: «Калі цяпер хто-небудзь асмеліцца крытыкаваць старшага майстра Блажэвіча (выключанага з партыі за сувязь з класавым ворагам),—не абярэцца бяды. Тады ён воўкам глядзіць; таго і чакай, што пры зручным выпадку адпомсціць».

Факт выключнай безадказнасці ўскрыты пры правёрцы таго, як раённая партарганізацыя рэагуе на пісьмы працоўных. Яшчэ за 1936 год раённая газета «Прамень камунізму» не атрымала ад раённых арганізацый адказаў на 1800 пісем, сярод якіх ёсць сігналы аб збіццях сельскарабочага Кір'ева, аб здзеках над дзецьмі і т. п.

Яркі ўзор заціску самакрытыкі меў месца на раённым партсходзе 31 снежня, калі рэдактар газеты тав. Герцовіч у сваім выступленні правільна ўскрыў рад недахопаў у рабоце раённага камітэта партыі і указаў на факты грубога заціску самакрытыкі яго сакратаром Ермаковым. Замест таго, каб правільна ўспрыняць гэту крытыку, інструктар райкома Лабанок і сакратар райкома Шчэмераў заявілі, што тав. Герцовіч выступіў з трацкісцкімі метадамі крытыкі. Гэтым яны хацелі даць зразумець членам камітэта, што раённых кіраўнікоў не смей крытыкаваць. У выніку партсход прыняў няправільнае рашэнне: «Сваё выступленне тав. Герцовіч накіраваў на падрыў работы бюро РК КП(б)Б і на дыскрэдытацыю першага сакратара РК КП(б)Б тав. Ермакова. Герцовіч стараўся метадамі, якія прымяняліся ў свой час антыпартыйнымі элементамі, трацкістамі, выкарыстаць трыбуну сходу і апеляваць перад агульным партсходам на зусім правільнае рашэнне бюро РК КП(б)Б аб памылках раённага газеты «Прамень камунізма». У гэтай жа пасланова паграбавалася неадкладна зняць тав. Герцовіча з работы адказнага рэдактара і на бліжэйшым бюро РК КП(б)Б вырашыць пытанне аб яго партыйнасці».

Прамы заціск самакрытыкі, рэпрэсіі супроць крытыкуючых, грубое скажэнне лозунга партыі аб большэвіцкай крытыцы прывялі да прыгнічэння большэвіцкай пільнасці, ліберальных зносінаў да класавых ворагаў. На фабрыцы «Спартак», на лесазаводзе «Барацьба» у Фаішчаўскай МТС ворагі народу і антысемы Гаранін, Жычко і Кейро беспакарана вялі сваю контррэвалюцыйную работу і своечасова не былі выкрыты. Класава-чуждым элементам удалося пралезці ў спачуваючыя, каб потым прабрацца ў партыю. На фабрыцы «Спартак» з 16 спачуваючых членаў аказаліся людзьмі класава-чуждымі: Окснер—тэхнічны дырэктар, заціскач самакрытыкі, сын буйнага плантатара-табакавода з Бесарабіі; Сідарав—прахадзімец, жывік, у гады грамадзянскай вайны краў з фабрыкі часткі машын і спекуляваў імі; Саўчанка—п'яніца, які канчаткова разлажыўся, варварскі здэкваўся над сваёй жонкай.

Работу са спачуваючымі Шклоўскі райком партыі пусціў на самацёк. Даволі сказаць, што з 58 спачуваючых па раён ні адзін не быў зацверджан бюро райкома партыі. Са спачуваючымі не праводзілася ніякай работы, калі не лічыць фармальнага прымацавання іх да турткоў палітвучобы.

Кіраўніцтва райкома партыі яшчэ не зразумела, што палітычная агітацыя з'яўляецца адным з важнейшых звянаў у рабоце нашай большэвіцкай партыі, што баявая палітычная агітацыя выходзіць і арганізуе масы на практычнае ажыццяўленне задач партыі і ўрада.

С. Латышоў

Інструктар АКПО ЦК КП(б)Б

Зусім мала зрабіў ранком для стварэння калектываў агітатараў, чыткаў і бяседчыкаў. У лістападзе былі праведзены дзесяцідзённыя курсы агітатараў на 23 чалавекі. Райком палічыў, што гэтым усё ўжо зроблена, бо з таго часу нічым не дапамагаў у рабоце агітатараў.

Ранком партыі і першыннія партарганізацыі забылі пра неабходнасць канкрэтнага кіравання палітэгітай. У выніку важнішшыя рашэнні партыі і ўрада не даводзіліся да шырокіх мас працоўных. У пераважнай большасці калгасаў, якія ўваходзілі ў арганізацыю, вучэнне даклада таварыша Сталіна на Нагувычальні VIII Зезізе, Саветаў, Сталінскай Канстытуцыі СССР, новай Канстытуцыі БССР. У калгасах зоны Фашчаўскай МТС, у калгасах Вяліка-Лозіцкага, Камена-Лавскага, Высоцкага і Стара-Воцінскага сельсаветаў няма ні аднаго гуртка па вивучэнню Сталінскай Канстытуцыі.

Дырэктар Фашчаўскай МТС член партыі тав. Сырамятнікаў, аграномы тт. Калубенка і Андзесу апраўдваюцца тым, што яны перагружаны асноўнай работай і не маюць часу для агітацыі сярод працоўных. Яны па сутнасці адарваліся ад мас.

На адзінай у расне буйнай папярвай фабрыцы «Спартак», дзе працуе каля 700 рабочых, палітэгітай зусім не пастаўлена. У пачатку снежня парком паспрабаваў было палізіць сярод стаханавцаў і спецыялістаў партмасаваю работу, аднак далей арганізацыі палітгурткоў не пашоў.

Шклоўская партыйная арганізацыя павінна зрабіць для сябе сур'ёзныя вывады з дапушчаных ёю грубейшых памылак і па-сапраўднаму павесці барацьбу за выкананне ленінска-сталінскіх указанняў аб разгортванні крытыкі і самакрытыкі, аб павышэнні большэвіцкай пільнасці. Яна павінна шырока паставіць вивучэнне дакладаў таварыша Сталіна і Сталінскай Канстытуцыі.

Рашэнне Лютаўскага пленума ЦК ВКП(б) аб падрыхтоўцы партыйных арганізацыяў да выбараў у вышэйшыя органы краіны на аснове Сталінскай Канстытуцыі патрабуе перабудовы партыйна-палітычнай работы. Барацьба за ажыццяўленне гэтых рашэнняў з'яўляецца свяшчэнным доўгам кожнай партарганізацыі, кожнага камуніста.

Рашэнне пленума ЦК аб усталяванні пры выбарах партыйных органаў закрытага (таната) галасавання магутная зброя ў барацьбе з элементамі бюракратызма ў партыйным апарце, з запіскачамі, большэвіцкай крытыкай, за дапамогай якой павінна ўскладвацца партыйнай і палітмасавай работы.

Шклоўскі райком партыі і ўся партарганізацыя ў цэлым абавязаны карэнным чынам перабудаваць сваю работу на падставе рашэнняў пленума ЦК ВКП(б) і указанняў таварыша Сталіна. Заціскачы большэвіцкай крытыкі павінны быць прынягнуты да суровай партыйнай адказнасці.

«Партыйны работнік, які не ўмее карыстацца самакрытыкай, а тым больш заціскаючы яе, — не большэвік, а бюракрат, якога неабходна гнаць з партыйнага апарата» *).

*) «Правда» ад 7-III 1937 г.

Небольшевські стиль работы райкома

Партийна-політична робота у масах, большевицке вихаванне членаў і кандыдатаў партыі—гэта стрыжань, вакол якога павінна разгортвацца ўся работа кожнай партыйнай арганізацыі.

Як-жа пастаўлена гэта работа ў Чырвонапольскай партыйнай арганізацыі? Стаўшы на шлях дзяляцтва, кіраўнікі Чырвонапольскай арганізацыі адарваліся ад партыйных мас, не мабілізавалі камуністаў на павышэнне большевицкай пільнасці і ўмацаванне боездольнасці партыйных радоў. Сур'езную і ўдумчывую работу па вихаванню актыва і радавых камуністаў райком падмяніў так званай «бягучай інфармацыяй». Кіраўнікі райкома адарваліся ад пярвічных партарганізацый, не ведаюць іх работы, не гутараць з паасобнымі членамі і кандыдатамі партыі, не наведваюць партсходаў.

Яркай таму ілюстрацыяй служаць заявы камуністаў, зробленыя інструктару ЦК КП(б)У пры абследаванні работы у Чырвонапольскім райкоме партыі.

Парторг партарганізацыі саўгаса імя Каціна тав. Савіцкі заявіў: «Склікаюць нас рэдка. На нарадах парторгаў нас звычайна палюхаюць, а што рабіць—не вучаць. Не было выпадку, каб мяне, як парторга, выклікалі кіраўнікі райкома і далі практычныя ўказанні аб партыйнай рабоце ў саўгасе. Кіраўнікі райкома бываюць у саўгасе часта, але з партаргам аб яго рабоце не гутараць, больш ўсяго цікавяцца тым, як ідуць гаспадарчыя справы ў дырэктара саўгаса».

Парторг буйнейшай у раёне пярвічнай партарганізацыі РВК таварыў: «Працую партаргам год. Райком наведваю часта па пытаннях маёй асноўнай работы—наргасучоту, але аб партрабоце з са-кратаром ніколі не гутарыў. Інструктар райкома тав. Мельнікаў быў у нас некалькі раз і больш за ўсё цікавіўся тым, як мы афармляем пратаколы. За цэлы год ніхто з кіраўнікоў райкома не выбраў часу, каб набываць на сходах нашай пярвічнай партарганізацыі. Як парторг, я ні разу не рабіў справаздачы на пасяджэнні райкома аб сваёй рабоце».

Факты сведчаць аб тым, што цэлы рад партыйных арганізацый у Чырвонапольскім раёне ператварыўся ў гаспадарчыя арганізацыі.

Так, партарганізацыя фінансава-банкаўскіх работнікаў за 7 месяцаў разгледзела на сваіх сходах 14 пытанняў, з якіх толькі два ўнутрыпартыйнага характару, а астатнія—аб фінансава-падатковай практыцы раёна.

Партарганізацыя райвыканкома разглядала на сваіх сходах пытанні работы аддзела аховы здароўя, аддзела комунальнай гаспадаркі і т. д. і т. п.

Захапіўшыся гаспадарчымі пытаннямі, райком прагледзеў работу па ўздыму ідэйна-палітычнага ўзроўню і выхавання камуністаў.

Конкрэтных партыйных даручэнняў камуністам райком не практыкуе. У партарганізацыі РВК з 14 камуністаў толькі адзін прымацаван да комсамольскай арганізацыі, астатнія фармальна лічацца прымацаванымі да калгасаў для правядзення культурна-масавай работы—у калгасах яны ніколі не бываюць.

У гуртку павышанага тыпу, якім кіруе сакратар райкома тав. Лапцін, партыйная асвета звязана да фармальнай чыткі матэрыялаў. Гурткі і партшколы Выдрынскага і Горнаўскага сельсоветаў на працягу кастрычніка і лістапада зусім не займаліся. Палітшколы ў раённым цэнтры хоць і збіраюцца раз у дэкаду, але заняткі праходзяць казённа. Ні кіраўнікі школ ні слухачы да заняткаў не рыхтуюцца, канспект у не складаюць. Натуральна, што такая вучоба не дасягае мэты. Некаторыя кіраўнікі гуртка паніжанага тыпу па гісторыі партыі давалі слухачам яўна няправільныя і шкодныя ўстаноўкі.

Райком партыі павінен быў канкрэтна кіраваць сеткай партасветы, сачыць за тым, як кіраўнікі школ рыхтуюцца да заняткаў. Аднак, гэтага ён не зрабіў.

Не лепш пастаўлена палітагітацыя і культмасавая работа сярод працоўных раёна. Пры першых партарганізацыйх яшчэ не створаны агіткалектывы. Чыткі, палітгутаркі на прадпрыемствах і ў калгасах не праводзяцца. Доклад таварыша Сталіна на VIII з'ездзе Соведаў толькі прамітынгаван. Ні ў цэнтры раёна, ні ў сельсоветах не створаны гурткі па вывучэнню Сталінскай Канстытуцыі.

У раёне налічваецца 16 дамоў союкультуры. Усе яны знаходзяцца ў запушчаным і беспрытульным становішчы. Дом союкультуры Выдрынскага влзавода усю зimu не апальваецца, пакой не абсталяваны, няма бібліятэкі. Загадчыкі дамамі союкультуры месяцамі не бываюць на рабоце, але рэгулярна з'яўляюцца за зарплатай. Ельнянскі дом союкультуры заняты пад кватэру дырэктара няпоўнай сярэдняй школы.

Слабасць кіраўніцтва палітычнай агітацыяй і культмасавай работай выкарысталі трацкісцкая вырэдкі для працягвання контррэвалюцыйнай тэорыі аб немагчымасці пабудовы сацыялізма ў нашай краіне.

Самасупакоенасць і дабрадушнасць раённых кіраўнікоў вораг выкарыстаў для шкодніцкай работы не толькі ў калгасах, але і ў школах. Вучань няпоўнай сярэдняй школы выступіў на ўрачыстым сходзе ў калгасе імя Нарыманава з яўна антысавецкай прамовай. Первічная партарганізацыя, замест таго каб расследаць гэты факт, абыйшла яго маўчаннем. Райком партыі абмежаваўся тым, што даручыў загадчыку раёна разгледзець пытанне аб магчымасці астаўлення гэтага вучня ў школе. Райком не зацікавіўся ні сістэмай выхавання ў школе, ні настаўніцкім складам, ні самым фактам антысавецкага выступлення. Ён нават не заўважаў, што ворагі арудвалі пад самым яго носам.

Чым, як не адсутнасцю большэвіцкай пільнасці, можна растлумачыць тую акалічнасць, што за параўнальна невялікі час на адказную кіруючую работу ў раёне прабралася не мала прахадзімцаў, жулікаў і чужакоў. Яны толькі нядаўна былі выяўлены і выключаны з партыі.

Сямейственасць, падхалімства, адсутнасць большэвіцкай самакрытыкі — вось што ляжала ў аснове работы чырвонапольскіх кіраўнікоў. Ужо адзін той факт, што партарганізацыі Чырвонапольскага раёна пышна адзначылі 40-гадовы юбілей сакратара райкома тав. Лапаціна, гаворыць сам за сябе. Раённыя кіраўнікі забылі, што не юбілеямі камуніст заваёўвае сабе аугарытэт, а ідэйнай, Сольшэвіцкай метаімакненасцю, крапатліван і удумчыван работай. Калі-б яны ажыццяўлялі большэвіцкі стыль у рабоце на аснове шырокага разгортвання крытыкі і самакрытыкі, то не было-б глебы для вышэйадзначаных хваравітых з'яў.

Таварыш Сталін вучыць:

«Лозунг самакрытыкі з'яўляецца асновай нашага партыйнага дзеяння, сродкам умацавання пролетарскай дыктатуры, душой большэвіцкага метада выхавання кадраў.

... Самакрытыка ёсць неад'ёмная і пастаянная дзеючая зброя ў арсенале большэвізма, непарыўна звязаная з самой прыродай большэвізма, з яго рэвалюцыйным духам».

. Гэтай астрэйшай зброяй сталінскага вучэння не карысталіся кіраўнікі Чырвонапольскага райкома партыі. Яны не ўзначалілі масы, а пляліся ў хвасце мас.

Чырвонапольскі райком партыі абавязан зрабіць сур'ёзны вывад з дапушчаных ім памылак у партыйна-арганізацыйнай і палітычнай рабоце і карэнным чынам пераадудаваць яе на аснове рашэнняў лютаўскага пленума ЦК ВКП(б) і ўказанняў таварыша Сталіна.

С—аў.

Да чаго прыводзіць запушчанае партыйнай і палітычнай работы

Кіраўскі раён належыць да ліку новых раёнаў, перад якімі пастаўлены складаныя задачы.

Не было самога раённага цэнтра, яго пачалі будаваць на пустым месцы. Зусім нанова ствараўся партыйны, савецкі і гаспадарчы апарат.

Здавалася-б, што ў гэтых умовах патрэбна асабліва цесная сувязь раённага камітэта з першымі арганізацыямі, сур'ёзная, штодзённая работа камуністаў у масах (калгаснікаў і аднаасобнікаў). Але іншы шлях, шлях прамога ігнаравання партыйнай работы выбрала кіраўніцтва Кіраўскага раёна. Першымі арганізацыямі ніхто не займаўся. Партыйныя сходы, якія маюць выключнае значэнне ў справе большыцкага выхавання членаў партыі, у радзе арганізацый месяцамі не склікаліся.

У партыйна-кандыдацкай групе Падрэцкага сельсовета сходаў не было 5 месяцаў, у партгрупе МТС — 4 месяцы, у партарганізацыі РВК — 3 месяцы і т. д. Да партыйных сходаў не рыхтаваліся. Гэта адбівалася на абмеркаванні пытанняў, не было вострай большыцкай крытыкі недахопаў работы, нізкім быў узровень выступленняў, не была арганізавана правёрка выканання прынятых рашэнняў. Несамакрытычныя, неглыбокія партыйныя сходы не пакідалі следу ў свядомасці камуністаў. Сакратар і члены райкома на сходах першых арганізацый не бывалі. Планаў работы партарганізацый не мелі. Камуніст не стаяў у цэнтры іх увагі. Большасць членаў партыі не мела партыйных заданняў. Пачыскі паасобных таварышоў або зусім не абмяркоўваліся, або абмяркоўваліся фармальна. Не дзіўна, што многія члены партыі пачалі адрывацца ад партарганізацый, ад партыйнага жыцця. Камуністы — старшыні калгасаў Шырокаў і Шкленік — без ведаў райкома паставілі на іравіцкім калгаса пытанне аб аслабленні іх ад работы. Чырвінская партыйная арганізацыя без згоды райкома партыі зняла камуніста Чарніка з работы старшыні сельсовета і паставіла аб ім пытанне на прэзідыуме сельскага савета.

Райком партыі адарваўся ад партыйнай арганізацыі, кіраўніцтва партыйнай работай не аддаваў інструктарам, якія працуюць без дапамогі і кантролю. Апрача таго, інструктары часта выкарыстоўваліся, як уплывавальнікі на розных гаспадарчых і іншых кампаніях. У выніку партыйная работа была пушчана на самазек. Інструк-

тарам райкома сістэматычна даваліся гаспадарчыя даручэнні. Так, інструктар Дашкавец быў уплываваным на дарожнаму будаўніцтву і нарыхтоўках мяса. Жыў ён за 40 кілометраў ад раённага цэнтра, у райком прыязджаў разы чатыры ў месяц для чарговай «накачкі». Інструктар Кароткін быў уплываваным на будаўніцтву райцэнтра. Такое «сумяшчэнне» прывяло да таго, што ў арганізацыях сваёй зоны ён не бываў па 4—5 месяцаў.

У самым раённым камітэце не было плана работы.

У перыяд абмену партдакументаў, калі ўсе райкомы партыі займаліся сур'ёзным вывучэннем работы пярвочных арганізацый і слухалі на сваіх паседжаннях вынікі абмену, Кіраўскі райком на працягу двух месяцаў не правёў ніводнага паседжання. Ён не цікавіўся ні работай пярвочных арганізацый, ні партыйных школ, ні паасобных куністаў. За ўвесь 1936 год райком абмеркаваў не больш 2—3 унутрыпартыйных пытанняў.

Партыйная гаспадарка, якон партыя ўдзяляе выключна сур'ёзную ўвагу, у Кіраўскім раёне аказалася закінутым участкам. Ні адна пярвочная партарганізацыя не вядзе кнігі пратаколаў. Пішуцца пратаколы на разрозненых лістках паперы. Райком даў партарганізацыям няправільнае ўказанне, што ўсе іх пратаколы павінны захоўвацца ў райкоме. У рэзультате пратаколы ляжаць у райкоме ў неразобраным выглядзе, а пярвочныя арганізацыі, не пакінуўшы сабе нават копіі, не маюць магчымасці праверыць выкананне ўласных рашэнняў.

Пратаколы пасяджэнняў самога райкома знаходзяцца ў хаатычным становішчы. У час абследвання тэхнічны работнік райкома «нечакана знаходзіў» новыя пратаколы. Так, былі знойдзены пратаколы ад 23 ліпеня, ад 17 жніўня, ад 27 жніўня, ад 27 кастрычніка і інш.

Інфармацыя райкомам партыйнай работы адбілася асабліва моцна на становішчы партыйнай прапаганды. Гэта—фамы запушчаны ўчастак. Былы старшыня райвыканкома Блюмкін сістэматычна зрываў работу партыйных школ. У мінулым годзе 12 сакавіка заняткі былі адменены «з прычыны мясанарыхтовак», 24, 29 красавіка заняткі не адбыліся «з прычыны падрыхтоўкі да веснавой сяўбы», 18 ліпеня заняткі былі сарваны «з прычыны распаўсюджвання пазыкі». Некаторыя прапагандысты зрывалі заняткі сістэматычна. Інструктар райкома Кароткін перадаручыў свай абавязак кіраваць гуртком зусім непадрыхтаванаму таварышу. Гурткі камплектаваліся не па ўзроўню ведаў, а па тэрытарыяльнаму прынцыпу. Няграмацныя залічваліся ў гурткі па гісторыі партыі. Урэшце, пушчаная на самацёк, няправільна ўкамплектаваная, з сістэматычнымі зрывамі заняткаў, сетка партасветы развалілася. З канца жніўня 1936 года гурткі спынілі работу.

Адсутнасць арганізацыйна-партыйнай і ідэйна-выхаваўчай работы прывяла да зніжэння боездольнасці і прытуплення большэвіцкай пільнасці партыйнай арганізацыі, да п'янства і разлажэння не толькі раду куністаў, але і паасобных партыйных арганізацый. П'янства стала звычайнаю з'явай. Раённы камітэт партыі не заўважыў, што класавы вораг наўмысна спаіваў найменш устоілівых сельскіх і раённых работнікаў. Парторг Чыгірынскай партарганізацыі Шмаенкоў, выконваючы абавязкі загадчыка лесаўчастка, у ліпені месяцы склікаў лясных вартаўнікоў для калектыўнай выпіўкі,

а ў гэты час загарэўся лес. Уручэнне калгасам актаў на вечнае карыстанне зямлі суправаджалася абавязковай папойкай з ўдзелам раённых прадстаўнікоў. Афіцыйныя «сямейныя» вечары з выніўкамі наладжваліся кожнае свята. На вечар сустрэчы новага года райком выклікаў у цэнтр старшынь сельсоветаў для чарговага п'янства, матывуючы гэта тым, што трэба было адцягнуць іх ад удзелу ў папойцы на месцах. Загадчык райана наладжваў выніўкі з работнікамі апарата ў сваім службовым кабінцеце. Намеснік старшыні райвыканкома праводзіў нараду старшынь сельсоветаў, ледзь трымаючыся на нагах. Адказны работнік раёна Дабрускін ноччу будзіў кааператараў і патрабаваў прадаць яму водку.

І нілыя, прымірэнчыя адносіны да фактаў разлажэння камуністаў перш за ўсё глумачацца тым, што кіруючыя работнікі раёна самі прымаюць удзел у п'янках і дыскрэдытавалі сябе. Райком партыі моўчкі абыходзіў гэтыя факты, чым ствараў глебу для яшчэ большай безадказнасці паасобных камуністаў за свае ўчынкi. Ясна, што такая сістэма партыйнага кіраўніцтва не магла забяспечыць палітычнага ўплыву і разгортвання палітычнай агітацыі сярод калгаснікаў і аднаасобнікаў раёна.

Таварыш Сталін на I Усесаюзным з'ездзе калгаснікаў гаварыў:

«... Сіла большэвікоў, сіла камуністаў заключаецца ў тым, што яны ўмеюць акружаць нашу партыю мільёнамі беспартыйнага актыва. Мы, большэвікі, не мелі-б тых поспехаў, якія маем зараз, калі-б мы не ўмелі заваяваць на бок партыі давер'е мільёнаў беспартыйных рабочых і сялян».

Партыйныя кіраўнікі Кіраўскага раёна не даражылі давер'ем працоўных мас. Яны злачынна падрывалі яго. Гістарычны дакумент нашай партыі і дзяржавы даклад таварыша Сталіна на Надзвычайным VIII Усесаюзным з'ездзе Соведаў не быў даведзены да працоўных раёна. Доклады аб Канстытуцыі перадаваліся другарадным работнікам. У самых вялікіх калгасах раёна, якія налічваюць па некалькі сот гаспадарак, даклады кіруючымі работнікамі раёна не робіліся. Члены райкома лічылі залішнім турбаваць сябе дакладамі, наведваць калгасы. Замест жывой сувязі з масамі, яны аддавалі перавагу бюракратычнаму, кабінетнаму метаду кіраўніцтва.

Палітыка-масавая работа ў раёне падмяняецца адміністраваннем, зусім нецярпімым парушэннем рэвалюцыйнай законнасці, глушэннем і заціскам крытыкі. Адказны раённы работнік член партыі Фельдман, будучы ў сельсавеце ўпаўнаважаным па нарыхтоўках, узяў з сабой групу неправераных людзей, сярод якіх былі выключаныя з партыі трацкісты. Дзейнічаючы ад імя савецкай улады, гэтыя асобы злаўмысна здэкаваліся над працоўнымі, жадаючы выклікаць незадавальненне сярод беспартыйных мас.

Заявы працоўных дзесяткамі ляжалі ў аддзелах РВК і сельсовета на працягу многіх месяцаў.

Парушэнне сталінскага статута сельгасарцелі набыло масавыя памеры ў калгасах раёна. Расціскальная і выхаваўчая работа была падменена палітыкай штрафаў, якая нічога агульнага не мае з лініяй нашай партыі. Штрафы накладалі асобы, якія не мелі на гэта ніякага права (работнікі пошты, старшыні сельсоветаў і інш.). Дырэктар МТС загадаў ад 27 кастрычніка аштрафаваць некалькіх рахункаводаў і старшынь катасаў, аднаго рахункавода зняў з ра

бсты і напярэдзіў, што ў далейшым ён будзе ўжываць больш суровыя меры спагнання.

Класавы вораг, выкарыстаўшы разлажэнне і адрыв кіраўніцтва ад класных мас, страціў класавую пільнасці і заціск крытыкі, у апошні час узмацніў сваю падрыўную дзейнасць.

Раённыя кіраўнікі дакаціліся «да жыцця такога» толькі таму, што яны фармальна-бюракратычна аднесліся да неаднаразовых указанняў ЦК ВКП(б) і таварыша Сталіна аб павышэнні рэвалюцыйнай пільнасці, аб большэвіцкім ўдзеле ўсёй партыйна-палітычнай работы ў масах. Яны адарваліся ад мас, цэткам перадаверыўшы кіраўніцтва партыйнай работай другародным асобам. Такія партыйныя кіраўнікі страцілі сваё большэвіцкае палітычнае чужэ, класавую пільнасць і, на сутнасці, перасталі быць палітычнымі кіраўнікамі мас.

Якуб
Інструктар АКПО ЦК КП(б)Б

У Ц

Бю
кому
часова
на шк
тав. Р
зацыю
пільна
хаўскі
зання
цыйна
раёне
На
райко
гыйна
Бю
ленні
КП(б)

Са
джанн
кіраўн
шых
падмя
вырац
тычна
кома
вяло
страты
класав
проць
Вы
шэнне
скага
яго, ш

У ЦЭНТРАЛЬНЫМ КАМІТЭЦЕ КП(б)Б

Прытупленне большэвіцкай пільнасці ў кіраўніцтве Быхаўскага райкома КП(б)Б

Бюро ЦК КП(б)Б 8 жніўня 1936 года ўказала Быхаўскаму райкому партыі і яго сакратару тав. Рэзнікаву на тое, што яны нясвоечасова рэагавалі на контррэволюцыйныя вылазкі класавых ворагаў на шклозаводзе імя Ільіча. Гэта абавязвала РК КП(б)Б і асабіста тав. Рэзнікава мабілізаваць на гэтым факце ўсю партыйную арганізацыю і кожнага камуніста на далейшае павышэнне рэволюцыйнай пільнасці і барацьбу з ворагамі партыі і савецкай улады. Аднак, Быхаўскі райком партыі і тав. Рэзнікаў не вынеслі ўрокаў з указання Бюро ЦК. Аб гэтым гавораць факты адкрытага контррэволюцыйнага выступлення класавых ворагаў, меўшыя месца ў Быхаўскім раёне (УВСР—68, Глухаўскі сельсовет).

На гэтыя факты, не гледзячы на папярэджанне Бюро ЦК КП(б)Б, райком і тав. Рэзнікаў своечасова не рэагавалі; не мабілізавалі партыйнай арганізацыі на далейшае павышэнне рэволюцыйнай пільнасці.

Бюро ЦК КП(б)Б у сваім рашэнні ад 7/II 1937 года «Аб прытупленні большэвіцкай пільнасці ў кіраўнікоў Быхаўскага райкома КП(б)Б» адзначыла:

«Быхаўскі РК КП(б)Б і сакратар РК тав. Рэзнікаў, страціўшы рэволюцыйную пільнасць, не толькі не мабілізавалі вакол гэтых палітычных фактаў партыйную арганізацыю ў духу павышэння большэвіцкай пільнасці, але па сутнасці змазалі гэтыя факты, чым дэмабілізавалі партыйную арганізацыю ў яе барацьбе з класавым ворагам».

Сакратар РК тав. Рэзнікаў, не гледзячы на сур'ёзнае папярэджанне, зробленае яму ЦК КП(б)Б, не апраўдаў сябе, як палітычны кіраўнік раёна, і да вырашэння вострых палітычных пытанняў, меўшых месца ў Быхаўскім раёне, падышоў па-дзяляцку. Тав. Рэзнікаў, падмяняючы ў сваёй рабоце савецкія гаспадарчыя органы, заняўся вырашэннем дробных гаспадарчых пытанняў, закінуў партыйна-палітычнае кіраўніцтва раёнам, у выніку чаго была аслаблена сувязь райкома з пярвічнымі партарганізацыямі і камуністамі. Усё гэта прывяло да аслаблення боездольнасці Быхаўскай партарганізацыі, да страты рэволюцыйнай пільнасці камуністамі, што было скарыстана класавым ворагам для яго контррэволюцыйных выступленняў супроць партыі і савецкай улады.

Выходзячы з гэтага, Бюро ЦК КП(б)Б 7/II—37 г. вынесла рашэнне аб зняцці тав. Рэзнікава з работы першага сакратара Быхаўскага РК КП(б)Б з абвясчэннем яму суровай вымовы і папярэдзіла яго, што «калі ён у сваёй далейшай рабоце не выправіць дапушча-

ных ім памылак, ЦК вымушана будзе паставіць пытанне аб яго партыйнасці».

Адначасова ў сваім рашэнні Бюро ЦК КП(б)Б намерзіла рад канкрэтных мерапрыемстваў па выпраўленню дапушчаных Быхаўскім райкомам партыі памылак і ўзмацненню партыйна-палітычнай масавай работы ў раёне. Разам з тым Бюро ЦК даручыла промаддзелу паслаць на будаўніцтва УВСР—68 «брыгаду работнікаў для дапамогі Быхаўскаму РК у пастаноўцы партыйна-палітычнай масавай работы на будоўлі».

* * *

Быхаўскі райком партыі і ўся партыйная арганізацыя абавязаны зрабіць для сябе сур'ёзныя вывады з рашэння Бюро ЦК «Аб прытупленні большэвіцкай пільнасці ў кіраўніцтве Быхаўскага райкома КП(б)Б», каб дабіцца неадкладнага рашучага ўздыму ўсёй партыйна-арганізацыйнай і палітычна-масавай работы і павышэння рэволюцыйнай пільнасці камуністаў.

У сваім рашэнні бюро ЦК КП(б)Б указвае, што важнейшай задачай Быхаўскага РК КП(б)Б на бліжэйшы перыяд з'яўляецца «павышэнне рэволюцыйнай пільнасці ў партыйнай арганізацыі, рашучая перабудова ўсёй партыйна-палітычнай работы ў раёне, разгортванне крытыкі і самакрытыкі і ўздым партыйна-масавай і выхаваўчай работы».

Задача Быхаўскага райкома партыі, усёй партыйнай арганізацыі і кожнага камуніста — па-большэвіцку выканаць рашэнне бюро ЦК КП(б)Б.

Уп. Галоўлітбела № Л—1904.
Тыраж 6000.
401.280 друк. зн. (7½ арк.)
Здана ў набор 25/III—37 г.
Падпісана да друку 9/IV—37 г.

Рэдакцыя

Г. Рубінштэйн (адк. рэдактар)
Л. Готфрыд
Н. Казюк

На ст
Дарыно

На ст
шча Ка

На ст
тычнага
жыцці.

Па т
тэр А
стар. 1
канцы

пар-
кан-
скім
аса-
зелу
могі
боты

заны
туп-
кома
йна-
олю-

за-
«па-
учая
ванне
ра-

ацыі
буро

Заўважаныя памылкі:

На стар. 100—у 10 радку знізу надрукавана «Парторг Дарыновіч»—трэба чытаць: Парторг Лаўрыновіч.

На стар. 101 (6-ты абзэд, 2 радок зверху) замест прозвішча Каткоўскі, трэба чытаць Катлоўскі.

На стар. 104—у 11 радку знізу замест «Пэварот да палітычнага жыцця»—трэба чытаць: Пэварот у палітычным жыцці.

Па тэхнічнаму недагляду подпіс «С. Латышоў—інструктар АКПО ЦК КП(б)Б» памылкова пастаўлена на стар. 110—замест старонкі 111. Трэба чытаць подпіс у канцы стар. 111.

80000000 1988883

У В А Г А!

Рэдакцыя журнала „Большэвік Беларусі“ даводзіць да ведама ўсіх падпісчыкаў, што на падставе пастановы Бюро ЦК КП(б)Б журналу „Большэвік Беларусі“ з палітыка-эканамічнага штомесячніка рэарганізуецца ў журнал партыйнага будаўніцтва. Акрамя агульнага аддзела, у якім будуць асвятляцца пытанні арганізацыйна-партыйнага будаўніцтва, партыйнай прапаганды, палітагітацыі і пытанні большэвіцкага друку,—у журнале, пачынаючы з № 3, уводзяцца аддзелы: „У дапамогу прапагандысту“, „У дапамогу парторгу і сакратару парткома“, „Жыццё мясцовых партарганізацый“ і „У Цэнтральным Камітэце КП(б)Б“.

У аддзелах журнала „Большэвік Беларусі“: „У дапамогу прапагандысту“, „У дапамогу парторгу і сакратару парткома“ сістэматычна будуць давацца кансультацыі па пытаннях партыйнай прапаганды, палітагітацыі і арганізацыйна-партыйнага будаўніцтва, а ў астатніх двух аддзелах будзе асвятляцца жыццё мясцовых партарганізацый і паведамленні аб важнейшых рашэннях ЦК КП(б)Б па пытаннях партыйнага будаўніцтва і ўнутрыпартыйнага жыцця.

Назва журнала застаецца ранейшай—
„Большэвік Беларусі“

УМОВЫ ПАДПІСКІ РАНЕЙШЫЯ

На 1 мес. —	40 кап.
„ 3 „ — 1 р.	20 „
„ 6 „ — 2 „	40 „
„ 9 „ — 3 „	60 „

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА:

штомесячна ўсімі райбюро „Саюздруку“, упаўнаважанымі па друку на прадпрыемствах, усяды на пошце і пісьманосцамі.